

EGYETÉRTÉS

Előfizetési árak: Egész évre 28 korona. Félévre 14 korona.
Negyedévre 7 korona. Egy hónapra 2 korona 40 fillér.
Egyes szám helyben és vidéken 10 fillér.

Főszerkesztő
Dr. PAP ZOLTÁN

Szépirodalmi főmunkatárs
EÖTVÖS KÁROLY

Szerkesztőség és kiadóhivatal: VI., Eötvös-utca 32.
TELEFON-SZÁM: 788.
Szerkesztőség 788. Kiadóhivatal 706.

Háborus felhők.

Budapest, november 26.

A helyzet kezd igazán aggasztó szintet kapni. Hivatalosan még megőrzik ugyan a kormánykörök nyugalmaikat, de egyre-másra szaporodnak a jelek, amelyek a háboru közelségét sejtetik. Nemcsak arról van szó, hogy a konstantinápolyi nagykövetség éppen most küldik szabadságra, pedig ha soha, úgy most volna helye Konstantinápolyban. De már ez a körülmény is bizonyítja, hogy az a „rövid szabadság“, amelyet a jelen válságos helyzetben Pallavicininek engedélyeztek, csak a diplomáciai fátyol, amelylyel óvatosan kerülni akarják annak bevallását, hogy monarchiánk és Törökország közt a viszony kezd nagyon barátságatalanná válni. De vannak egyéb jelek is, amelyek aggasztanak. A monarchia minden helyőrségéből érkeznek jelentések, hogy a csapatokat hadilétszámra emelik, a póttartalékosokat behívják és bent tartják és egymásután küldik le a zászlóaljokat Boszniába és a szerb határra. Napok óta szállítják a vonatokat az ágyukat, lövegeket, egyéb hadfelszereléseket és csapatokat s ha nyíltan elrendelve nincs is még a mozgósítás, minden megtörténik, hogy bármely pillanatban elrendelhető legyen.

Ez még nem jelenti ugyan a háborut, de jelenti mindenesetre azt, hogy a

béke vagy háboru kérdése nagyon is az élére van állítva. És ez már magában véve is indokoltá teszi azt az izgatottságot, amelylyel a közvélemény a viszonyok fejlődését lesi. Hisz már eddig is ezer meg ezer polgárember lett katonai szolgálatra behíva, szakítottatott el kenyérkeresetétől, s ha a hadvezetőség még olyan óvatos is, alig kerülhette ki, hogy családfentartók éppen tél közepén legyenek kénytelenek magukra hagyni családjukat, talán nyomorban és szűkségben.

S ha semmi egyéb kifogást sem lehetne tenni az ellen, hogy a helyzetet a Balkánon szinte mesterségesen élesítettük ki s hogy mi voltunk azok, akik bizonyos mértékben provokáltuk mindazt, ami bekövetkezett, már egymagában az a körülmény, hogy a polgári társadalom nyugalma megzavartatott s hogy a polgárság nagy részének egzisztenciáját már eddig is alapjaiban rengettük meg, sajnálatossá teszi, hogy egyáltalán szóba került az annexió kérdése. Mert az már kétségtelen, hogyha az első lépést megtettük, a következőket is meg kell tennünk s így nem kifogásolhatjuk azt, ha a hadvezetőség és a kormányok mindent megtesznek, amit a monarchia tekintélye és érdekének megvédése megkövetel. De éppen ez az aggasztó, mert ez olyan rengeteg áldozatotok fog tőlünk követelni, amit Bosznia és Hercze-

govina sem politikai, sem gazdasági tekintetben meg nem ér.

És nagyon kérdéses, hogy a monarchia pénzügyi egyensúlyát nem fogja-e teljesen felfogatni az, ha a háboru csakugyan kitör. S nem éppen utolsó szempont ez, amelyet illetékes köröknek jól meg kell fontolnunk, mielőtt a béke és háboru kérdésében döntenek. Dr. Riesser porosz titkos igazságügyi tanácsos éppen most írt egy nagyon tanulságos könyvet a legközelebbi háboru pénzügyi részéről s ebben azt mondja, hogy nemcsak a katonai készenlét fontos, hanem épp olyan fontos a pénzügyi készenlét is.

Az mindenesetre fontos, hogy a jövő évi költségvetésünk még ebben az esztendőben meg lesz szavazva, amire évtizedek óta nem volt eset, de ez még nem elég és ez még egyáltalán nem jelenti a pénzügyi készenlétet. Mert a budget csakis a rendes állami szükségletekről gondoskodik. S ha már az is borzasztó sulylyal nehezedik a nemzetre, hogy a jövő évi állami rendes költségvetésünk 1,300,000,000 korona, ez majdnem elenyésző összeg ahhoz, amit egy háboru igényelne. Hisz az angol-bur háboru 4,225.120,000 koronába került, a porosz-francia háboruban a németek 1750 millió, a francziák 1530 millió márkát adtak ki, az orosz-japán háboru az oroszoknak 2873 millió márkába, a

Both anyó.

Írta: Ágh Endre.

(Utánnovomás tílos.)

Volt nekem gyermekkoromban egy játszópajtásnóm, egy szöghaju, babaarcu leány.

Ott laktak a szülei második szomszédunkban, szemben a templommal, nagyablakos, tornáczos házban, tágas udvaron, amelynek a kapuja tárva-nyitva állott éjjel-nappal.

Az ő házuk és a miénk között egy kicsike kis kunyhó húzódott meg, olyképen, mint a nagy kőtől mellett a csibe. Egy öreg anyóka lakott e házban, sopánkodó, csöndesen sirdogáló asszony, akit el sem tudunk másként képzelni, mint egy nagy-nagy zsolttáros könyvvel a kezében.

Mert máskor alig is láttuk, csak amikor csöndes vasárnap délutánokon a templomba tartott.

És olyankor meg is szólítottuk és ő szívesen mesélt nekünk, a fiáról, a régi nagy időről, amikor még ő is fiatal és tehetős volt.

Régen lehetett ez, ámbar ő felette az idő rohanása meg sem látszott, mert olyan volt akkor is, amikor mi porban játszópajtásunk voltunk s olyan volt az én kamaszkoromban is, mint amikor emlékeztem rá. Töpörödött, panaszkodó öreg a Both anyó.

A fia, az ő szerelmes fia volt mindene.

S mi ketten, Anikó, meg én, amikor már gondolkodni tudtunk s érteni kezdtük az életet, az öreg Both anyó elbeszélései után csodálkoznunk tudtunk azon, hogy is lehetséges az, hogy egy ilyen szegény öreg asszonynak olyan okos, nevezetes fia legyen, akiről az egész falu beszél.

Mert Both Tamás már akkor is kezdett szerepelni.

Ha a mi falunkbeliének valamelyiknek ügyes-bajos dolga akadt, csak Both Tamáshoz sietett s ő segített a szegény emberen.

Azért szerették oly sokan. Csak mi gyermekek nem láttuk őt soha. De azért el tudtuk képzelni, hogy milyen lehet, mert sokszor elmondta azt Both anyó.

— Nagy, derék ember, lelkeim, fiatal, szép és okos, — mondotta, — úgy tud beszélni, mint egy pap és olyan kedves, mint egy nagy ur. Már nem fiatal, de még tudna szeretni, csak hogy nem talált még eddig olyat, akivel boldog lehetne.

Ezeket a szavakat, mintha a fia leveléből idézte volna Both anyó.

Mert mutatott később egy levelet, amelyben azt írta Both Tamás, hogy „átmentem a harminczon, de azért még tudnék szeretni olyat, aki szép, kedves s aki boldoggá is tudna tenni. Édes anyám ismeri a falut, ismeri az ottani leányokat, ajánljon hát nekem valakit, aki egy derék, kedves emberhez hozzá tudna jönni.“

Áhitattal hallgattuk akkor az öreg Both anyót, én és Anikó.

Fiatalok voltunk és naivak és elfogultak is, mert szerettük egymást.

Két ifju szív bolondos, naiv szerelmével.

Együtt szőttük a jövő álmait, ébren és ha nyugalomra tértünk, együtt jártuk a mezőt s az erdőt, ha jött a tavasz s valami olyan életről ábrándoztunk, amelyben Anikó lesz a királyné és én a király.

Az élet azonban a maga valóságában egészen más szerepet rót reánk. Én nekem el kellett jönnöm hazulról s be kellett állanom a nem-

zet többi napszámomai közé, Anikó meg nagy leány lett s mindinkább kezdtek őt is érdekelni Both anyó elbeszélései.

A régi jó idők, szerelmek, a kedves, derék fiúk, akik oly szépen tudnak beszélni, mint egy pap s akik boldoggá tudnának tenni egy babaarcu, szöghaju leányt.

S a Both anyó kis házában kertje sokszor látta ezután vendégül Anikót.

Szép nyári estéken, madárdalos reggeleken ott szorgoskodott a kertben a leány; ültette, ápolta a virágokat, hogy mire haza jön Both Tamás, virágerdő fogadja a falujában.

Közben mind hallgatta Both anyót, aki nem fogyott ki a mesékből s akinek mindennap voltak új dicséretei a fiáról.

— Mert tudja, lelkeim Anikó, ha egyszer haza jön Tamás és látni fogja őt, megszereti, nagyon meg fogja őt szeretni.

— De vajon fog-e ő szeretni?

— Óh, hogyne, ilyen szép, ilyen kedves leányt, akinek van is valamije, nagy háza az édesapjának, földjei. Hogyne szeretné meg.

Igy biztatta Anikót Both anyó. S a szép, szerelmes leány napról-napra édesebb álmokat szót jövőendő életéről.

Boldog volt s boldogsága csak fokozódott, amikor egy szép napon beállított hozzá Both Tamás és olyannak látta, amilyet Both anyó elbeszéléseiből maga elé képzelt.

Szép, derék, nagy ember, koromfekete szakállal, dus hajzattal, telve kedvességgel.

Igen, ilyennek gondolta azt az embert Anikó, akit szeretni tudna.

És mégsem szerette meg. Mert immár egy éve is elmúlt, hogy találkoztak s még mindig

japánoknak 2424 millió márkájukba került. S ha egy Balkán-háború, melyet Szerbiával és Montenegróval kell folytatnunk, nem is fog ilyen horribilis összegeket igénybe venni, az kétségtelen, hogy rengeteg pénzt fog felemészteni. Ez pedig úgy lehet, évtizedekre meg fogja akasztani Magyarország gazdasági és kulturális fejlődését és nem lehetetlen, hogy valutánk, melyet nagy áldozatok árán rendeztünk, ismét megromlik s ismét a papirkorszak sanyaruságai következnek reánk. De még mielőtt a háború kitörne, már meg fog rendülni egész gazdasági életünk. Háborút ugyanis nem lehet a jegybank közreműködése nélkül vezetni s a jegybank első sorban köteles örködni a felett, hogy a monarchia minden pillanatban fizetőképes legyen. Eppen ezért közeli az idő, amikor a hitel ismét megszorítottatik s amikor Osztrák-Magyar Bank ismét féltő óvatossággal fog örködni afölött, hogy bankjegyeiért ne belföldi váltókat szerezzen be, hanem aranydevizákat s amikor a monarchia nagy magánpénzintézetei is megint óriási tartalékokat halmoznak majd föl, csak hogy minden körülmények közt biztosak lehessenek abban, hogy meg nem akadnak. A múlt esztendő szomorú tapasztalatai pedig megmutatták, hogy ez mit jelent. A tavalyi válságot gazdasági életünk még egy évtized múlva sem fogja kiheverni. Pedig az a válság és az a pénzügyi szükség elenyésző volt ahhoz, amit nem is a háború, hanem már egy esetleges mozgósítás maga után vonna. Hisz Magyarország egy évi egész hitelszükséglete béke idején nem több 300 milliónál, míg egy három hónapos balkán háború is legalább egy milliárdba kerülne.

Ha mindezt figyelembe vesszük, akkor igazán a legnagyobb aggodalommal lehetünk eltelve. S ha természetesen tartjuk is, hogy a béke fenntartásá-

nak ára nem lehet a monarchia megalázódása, nem szabad csupán hiúságból olyan veszedelmeket felidézni, amelyek végeredményükben a monarchia tekintélyét még jobban aláásnák, mintha most a Balkán-kérdésben konciliáns magatartást tanúsít.

Budapest, november 26.

A képviselőház holnap délelőtt 10 órakor ülést tart, melyen folytatja az 1909. évi költségvetés általános tárgyalását.

A főrendiház holnap, pénteken, délelőtt tizenegy órakor ülést tart.

A horvát bán Budapesten. Báró Rauch Pál, horvát bán ma reggel Budapestre érkezett és mindenekelőtt a már tegnap óta itt tartózkodó Crnkovic osztrálfőnökkkel, valamint Mixics osztrálfőnökkkel, aki szintén ma reggel érkezett ide, folytatott tanácskozásokat. Déli tizenkét órakor a bán megjelent a képviselőházban, ahol a miniszterelnök dolgozószobájában értekezlet volt, amelyen résztvettek Wekerle Sándor miniszterelnök, Josipovich Géza horvát miniszter, báró Rauch Pál horvát bán, valamint Crnkovic és Mixics osztrálfőnökök. E konferencián a horvát költségvetéssel összefüggésben álló ügyek kerültek tárgyalás és elintézés alá. A bán és az osztrálfőnökök kíséretében a horvát országos kormányának három szakelőadója is Budapestre érkezett.

A szerb kereskedelmi szerződés. Wekerle Sándor miniszterelnök Kossuth Ferencz kereskedelmiügyi miniszter nevében ma nyújtotta be a külkereskedelmi és forgalmi viszonyok rendezéséről szóló törvényjavaslatot, amelynek alapján a kormány a szerb kereskedelmi szerződést további egy évig rendeleti uton életbe léptetheti. Ugyancsak a mai ülés végén terjesztette be Wekerle Sándor miniszterelnök Kossuth Ferencz nevében a szerb kereskedelmi szerződés becikkelyezéséről szóló törvényjavaslatot is, amely Szerbiával ez évben kötött és ez év szeptember elsején rendeleti uton a felhatalmazási törvény alapján életbe léptetett kereskedelmi szerződést tartalmazza. Mind a két törvényjavaslatot a pénzügyi és közgazdasági bizottsághoz utasították előzetes tárgyalás és javaslatlétel végett.

A zárószámadások. A képviselőház zárószámadásvizsgáló bizottsága ma délután Sziklay Ottó elnökletével ülést tartott, amelyen a kormány részéről Tóth János államtitkár, az állami számvizsgáló bizottság részéről Dárday Sándor alelnök, Szukováthy István min. tan. és Klimes Gyula osztr. tan. vettek részt. Napirenden az 1906. évi vallás- és közoktatásügyi tárca volt, amelyet Lindner Gusztáv adott elő. A bizottság az ezen tárczára vonatkozó jelentést kifogás nélkül tudomásul vette.

Szentesítés előtt. A legfelsőbb szentesítés alá terjesztendő törvényjavaslatok átvizsgálására a házszabályokban előírt bizottság szombaton, e hó 28-án délelőtt tizenegy órakor a képviselőház elnöki tanácskozó termében ülést tart; tárgyai: a csekkről a kereskedelmi üzlet átruházásáról, a kivándorlásról, Budapest székesfőváros fejlesztéséről és háztartásának rendezése végett teendő állami intézkedésekről, a vízi beruházásokról és végül a borhamisításnak s a hamisított bor forgalombahozatalának tilalmazásáról szóló törvényjavaslatok.

A tőkekamatadó kulcsa. A ma reggeli lapok egy része azt újságolja, hogy Wekerle Sándor miniszterelnököt a pénzügyi bizottság tegnapi ülésén a tőkekamatadó kulcsának megállapításánál lezavarták és e szavazás eredményében egyes hírlapok a kormány vereségét konstatálják. A „Budapesti Tudósító” a bizottsági tagok köréből úgy értesül, hogy a pénzügyi bizottság ülésén Wekerle miniszterelnök ismételtel kijelentette, hogy a tőkekamatadó kulcsának kérdésében majorizálásnak semmiféle helye nem lehet és hogy eltérő vélemények határozott föntartása mellett nincs kifogása az ellen, hogy az adókulcs a bizottság eszmecseréjéből leszürodött fölfogás szerint fog megállapítani, mert a kormányelnök a maga javaslatában kontemplált öt százalékos adókulcs kérdését tárczakérdésnek semmiképpen sem tekinti. A szavazást, mely ilyképen sem Wekerle, sem pedig a kormány ellen nem irányult, gróf Andrássy Sándor provokálta, aki határozottan ragaszkodott a tőkekamatadó kulcsának öt százalékban való megállapításához és a megnyilatkozó ellenkező óhajnak deferálni nem volt hajlandó.

A román nemzeti konferencia. A román nemzeti konferencia eszméje mindinkább tért hódít a hazai román közvéleményben. Illésfalvi Papp György, a román nemzeti párt elnöke, tegnap és tegnapelőtt Budapesten időzött és e kérdésben beható tanácskozást folytatott a román képviselőkkel. Végleges megállapodás eddigelő meg nem történt, mert a nemzetiségi pártkör csak külön értekezleten fog a konferencia dolgában határozni. A pártkör ezen értekezlete december 7-én lesz.

leány az Anikó, még mindig várja a jövődöbéljét. Akiről annyi szépet mesél neki Both anyó.

— Volt egyszer két leány. Mind a kettő boldogságra vágyott. Szerény volt az egyik s úgy képzelte el a boldogságot, hogy választ egy jó embert, megosztja vele életét egy kicsi kis házban, a muskátlis ablakok mögött. Dolgozik és szeret, azután megint dolgozik és imádkozik.

A másik leány úgy képzelte a boldogságot, hogy ahhoz egy ember kell, azután egy nagy-nagy palota, abban ternek és pénz és jólét. Mondja, Anikó, melyiknek volt helyesebb fogalma arról, hogy mi kell a boldogsághoz?

Igy Both anyó.

S Anikó némán és elgondolkozva hallgatta az öregot.

— Nos, mit gondolsz?

— Hogy mit? Hát az lesz boldogabb, aki megelégszik a szegénységgel, a kicsi kis fészekkel, dolgozik és szeret és imádkozik.

Felkaczagott erre Both anyó.

— Ha-ha-ha, látja, azért nem tudta maga megszeretni Tamást, mert egészen másként gondolkodik, mint ő. Bizony. Mert jólét, pénz, vagyon, ez ma a boldogságnak az alapja. Ha ez van, úgy magától jön a szeretet.

Anikó nem tudott hová lenni bámulatában.

— Pénz, vagyon? Igaza lehet, látja, milyen tudatlan vagyok. Ezért nem tudtam én Tamást megérteni, mert ő is mindig olyanról beszélt, amire, azt gondoltam, hogy nincs szükség a szerelemhez.

— Ugy van, de ő jól tudja ezt és azért nem akarta jobban magához fűzni Anikót.

A leány végtelenül le volt sujtva.

— Vége, most már vége mindennek, nem lehetek az övé. De hátha? hiszen nem vagyok

szegény, van még a szüleimnek, amiből adhatnak a leányuknak...

És megkérte Both anyót, hogy írjon a fiának, hogy van pénze, van vagyona is Anikónak.

És Both anyó megírta. S ezzel ismét reményt csepegtetett a leányba, hogy hátha, hátha megfogják tudni szeretni egymást, Both Tamás és ő.

Várták a levelet, a választ, lesték a postát, ir-e és mit ír Both Tamás?

Végre megkapták a levelet.

Azt írta abban Both anyó fia, hogy igen, volt valamikor pénze, vagyona Anikónak, övé lett volna az udvarház, a kis birtok, ha az édesapja jobban tudott volna gazdálkodni. De mert nem tudott és ma úgy áll, hogy ma-holnap ott kell, hogy hagyja a falut is, szegény leány az Anikó s a szegénységből nem lehet megélni.

Ezeket írta Both Tamás és még azt, hogy onnan tudja ezt, mert ő viszi az ügyüket a törvényelőtt.

— Most már tudom, miért nem szerethetjük egymást, most látom csak, hogy Tamásnak nem szerető szív kell, hanem pénz.

Igy Anikó s Both anyó utána dörmögte.

— Milyenek is az emberek, Istenem, milyenek.

És megint elkezdte idézni a régi jó idöket, amikor de másként ment minden, s amikor szerelemből ment férjhez a leány.

És biztatta Anikót, hogy ne féljen, talál még jönni egy olyan ember, aki nem a pénzt keresi nála, hanem a jó lelket, az igaz szívet.

— Van még olyan? — kérdezte Anikó.

— Van, leltem, van, majd szerez neked olyat Both anyó.

De nem szerzett, mert már nem volt kinek.

Egymagára maradt az öreg, szomszédjai elköltöztek, mert át kellett adni másnak a házat; eljött a faluból Anikó s mi ismét itt a nagyvárosban találkoztunk.

Alig ismert meg, nekem kellett őt megszólítanom.

— Mi újság a faluban, Anikó?

— Semmi, eljöttünk, szegények lettünk.

— Hát Both Tamás, akiről annyit ábrándozt?

— Nem tudtuk egymást megérteni, mert én szegény voltam, ő neki meg gazdag leány kellett volna.

— És Both anyó?

— Még talán most is keres egy olyan embert a számomra, aki szerelemből nősülne.

— Keres?

— Igen, de nem talál. Mert olyan már nem létezik, még a faluban sem. Csak mi hittük, hogy van, én és Both anyó. De már én sem hiszem. Már megtanultam s alig vagyok pár hete itt a fővárosban már e szerint kezdek élni is.

Elgondolkoztam Anikó merész felvilágosodottságán.

— Gyorsan megváltozott, — mondtam, — jobb lett volna olyan naivnak maradnia, amilyen akkor volt.

— Nem, így jobb, — felelte, — legalább, mint Éva anyáknak, én is mindent tudok.

Aggódni kezdtem a leányért, hogy ily gyorsan milyen más lett s szerettem volna, ha itt is mellette lett volna Both anyó. Legalább el-tartotta volna mesékkel, mint régen és biztatta volna, hogy várión, hátha jön egy olyan ember, aki szerelemből venné el. Mert Both anyó még valószínűleg hisz ebben a csodában.

A politika világából.

Budapest, november 26.

A munkarend.

Holnap már nyolcz óras ülése lesz a képviselőháznak. Délelőtt tíz órától délután két óráig, azután pedig délután négy órától esti nyolcz óráig fogják tárgyalni a jövő évi költségvetést s a kormány reméli, hogy ilyen módon december közepéig a budget-vita befejezést nyer. Ezután karácsonyig már csak egy időhöz kötött javaslat fog napirendre kerülni és pedig a szerb kereskedelmi provizórium, amelyet Kossuth Ferencz nevében ma nyújtott be Wekerle Sándor miniszterelnök. A pénzügyminiszter szeretne volna ugyan, ha üesztendő előtt az adótörvényt is letárgyalják, de ez már azért is lehetetlen, mert holnaptól kezdve — mikor már párhuzamos ülések lesznek — a bizottságok nem tárgyalhatnak s így az adójavaslat bizottsági előkészítése csak a budget-vita befejezése után várható. Ugyanez okból el fogja napolni a maga tanácskozásait a választójogi bizottság is. A harminczegyes bizottságot december elsejére összehívták ugyan, de valószínű, hogy a párhuzamos ülések miatt a tanácskozást a karácsonyi szünet utánra fogják elhalasztani. De e bizottságnak több tagja benne van a pénzügyi bizottságban is, amely pedig december második felében az adójavaslatok második csoportjának előkészítésével lesz elfoglalva, így tehát a két bizottság egyszerre nem dolgozhatik. A karácsonyi szünet január 8 vagy 10-éig fog tartani s azután a képviselőház az adójavaslatokat fogja tárgyalni, míg délutánonként a választójogi bizottság fogja Andrássy javaslatát a parlamenti tárgyalásra előkészíteni.

A császári jubileum.

A költségvetési vita anyagáról ma elterelte a Közérdeklődést az a hír, hogy a képviselőház az uralkodó hatvanéves császári jubileuma alkalmából valamely nyilatkozattal, esetleg üdvözlő felirattal vesz részt az ünneplésében. A folyosón keringő hírek arról szóltak, hogy a Ház elnöke enuncziációt tesz a jubileum alkalmából s indítványozni fogja, hogy erre való tekintettel a Ház december 2-án nem tart ülést, hanem résztvesz a hercegprimás által tartandó ünnepes szent misén.

A függetlenségi párt részéről nyomban fölmerült az az aggodalom, hogy a császári jubileum ünneplésében való részvétel nem sérti-e közjogunkat. Kmetty Károly, Rátkay László, Fábry Károly, Beniczky Árpád, Sümegi Vilmos, Papp Elek azon az állásponton voltak, hogy a hatvanéves uralkodói jubileum csak a császári, nem pedig a magyar királyi uralkodásra vonatkozhatik. A csoporthoz később Ugron Gábor és Hoitsy Pál csatlakoztak, majd megjelent ott Wekerle Sándor, Andrássy Gyula és Zichy Aladár gróf is, akik éppen akkor jöttek Justh Gyula házelnöki szobájából, akivel éppen a december 2-iki jubileum ügyében tanácskoztak.

Wekerle miniszterelnök közölte a képviselőkkel, hogy a kormánynak nincs szándékában hódoló feliratot intézni az uralkodóhoz, viszont azonban az alattvalói tisztelet megköveteli, hogy jókívánásait és ragaszkodását fejezze ki ebből az alkalomból is. Egyszermind meg is mutatta annak az indítványnak a szövegét, amelyet a Ház egyik ülésén fog tenni a jubileum tárgyában. Ez a szöveg nagyjában ugyanazzal a tartalommal bír, mint amelylyel 1898-ban Szilágyi Dezső, az akkori házelnök jelentette az uralkodó ötvenéves jubileumát.

A függetlenségek közül többen elégedetlenek voltak és előadták, hogy a közjog értelmében erős aggodalomra ad okot az uralkodó üdvözlése. Mások azt hangoztatták, hogy nem szabad ellenérzést kelteni a nemzet és az uralkodó között. A függetlenségeken kívül a balpártiak tiltakoztak élesen a tervezett ünneplés ellen. A miniszterelnök viszont kapacitálta az aggodókat és az ülés ideje alatt és az ülés után a teremben újra meg újra informálta a függetlenségi párt tagjait a kormány tervéről és több argumentummal bizonyította, hogy az üdvözlés ehmulasztása nemcsak ndvariátlanság, de politikai szempontból is helytelen eljárás volna. A pártvezérek azzal is argumentáltak, hogy még abban az esetben is, ha Ausztriát külföldnek tekintjük és Ferencz József királyt, mint e külföldi állam uralkodóját tekintjük, akkor sem mulasztathatjuk el az üdvözlést, mert a legegységesebb udvariasság is megköveteli, hogy, mint Európa minden állama, Magyarország is üdvözlje a szomszéd állam uralkodóját.

Később Justh Gyula házelnök egy csoportban előadta, hogy ő az elnöki előterjesztések során egyszerűen jelentést tesz arról, hogy a hercegprimás a képviselőházat is meghívta az ünnepi istentiszteletre, anélkül, hogy ahhoz bármiféle indítványt vagy csak reflexiót is fűzne.

A nevezetes esemény holnap este fog lejátszódni. Holnap, pénteken, az első nyolczórás ülés végén, este nyolcz órakor, az elnöki előterjesztések során Justh Gyula elnök be fogja mutatni a meghívót a jubileumi istentiszteletre. Az elnöki előterjesztés után Wekerle Sándor miniszterelnök fog beszélni; deklarációt tesz a császár hatvanéves jubileumáról, felolvas egy fölrattervezetet és indítványozni fogja, hogy a Ház jegyzőkönyvében fejezze ki üdvözlését a császár jubileuma alkalmával és erről a helyről felirattal üdvözlje.

Az indítvány előreláthatólag nem fog simán keresztülmenni és nem lehetetlen, hogy az első esti ülés igen mozgalmas befejezésű lesz.

Szilágyi Dezső 1898 november huszonkilencedikén a következő előterjesztést tette, amelyre ma ismételtén történt hivatkozás:

— Bemutatom a belügyminiszter átiratát, amelyben arról értesít, hogy ő császári és királyi felsége trónralépésének ötvenedik évfordulóján a koronázási templomban koronázási istentiszteletet fog tartatni. Ezzel kapcsolatban azt az előterjesztést teszem, hogy a tisztelt Ház az istentiszteletre való tekintettel ülést ne tartson, továbbá, hogy jegyzőkönyvébe vétessék, hogy a Ház mélyen áthatva a koronás királyunk iránt való hódolat és ragaszkodás érzelmétől, fejezze ki jegyzőkönyvében bensőleg átérzett örömet és hódolatteljes szerencsekívánatait afölött, hogy a nemzet fölött örökös Gondviselés kegyelme ő felsége boldog uralkodását hosszú időre kiterjesztette.

Ez ellen az előterjesztés ellen akkor Kossuth Ferencz, a függetlenségi párt elnöke, Szalay Károly és Sima Ferencz tiltakozott, de a Ház az előterjesztést elfogadta.

A függetlenségi pártkörben ma este élénken foglalkoztak ezzel a jubilaris kérdéssel és Ugron Gábornak ugyancsak erőlködni kellett, hogy a hangulatot közönyössé tegye. A képviselők előtt — miután a kormánynak egyetlen tagja sem volt jelen — ő ismertette, hogy milyen lesz Wekerle miniszterelnök indítványa. Az első mondatban visszaillesztést fog vetni arra a „szomorú időre”, amikor az uralkodó trónját elfoglalta, azután utalva arra a „rendkívüli alkotmányos érzésre”, amelyet az uralkodó mindvégig tanusított, úgy fogja folytatni, mint Szilágyi Dezső idézett beszéde.

A főrendiházban az ünneplésre vonatkozó előterjesztés már holnap délelőtt fog

megtörténni. Gróf Dessewffy Aurél elnök az irományok bemutatása során közvetlenül az ülés megnyitása után fogja javaslatát megtenni és a főrendiház előreláthatólag vita nélkül fog hozzájárulni.

Újabb király helyett — tábornagy.

Az újabb királyság életbeléptetéséről szóló hírekkel szemben most egy bécsi jelentés arról számol be, hogy Ferencz Ferdinánd trónörökös a király december másodikán tábornagygyá fogja kinevezni és hozzá intézendő legfelsőbb kéziratnál számára meg fogja állapítani azt a hatáskört, mely annak idején Albrecht főherceget illette meg. Albrecht halála után az ő hatáskörét felosztották a csapatfelügyelők között. Minden fegyvernem külön felügyelőt kapott és a tábornagi méltóságot megszüntették. Utóbb Ferencz Ferdinánd, aki már akkor lovassági tábornok és tengernagy volt, visszakapta Albrecht herceg hatáskörének egy részét, amennyiben kivették a hadsereg állományából és közvetlenül az uralkodó mellé rendelték. Helyzete most annyiban fog megváltozni, hogy csak úgy, mint maga a császár, viselni fogja a tábornagi címet. A hozzá intézendő legfelsőbb kéziratban a császár, — anélkül, hogy a maga szuverenitását csorbítaná, — hajlott korára és egészségi állapotára való hivatkozással meg fogja bizni, hogy helyette és nevében a véderő körébe eső ügyeket vezesse és intézze. Az Albrecht halála óta szervezett csapatfelügyelői állások azonban érintetlenül fennmaradnak. A trónörökös új címével még nincsenek egészen tisztában. Szóban van a „Feldmarschall” cím, a német hadseregben divó „General-Feldmarschall”, a „Kriegsherr” és „Dem obersten Kriegsherrn zugeordneter Kriegsherr-Feldmarschall”, „Armeeleiter”, „Commandenz-Feldmarschall” és még egy egész sereg más cím, melyek közül a császár még nem választott. A kinevezésre és a hatáskör megállapítására vonatkozó legfelsőbb kézirat a hadügyminiszter ellenjegyzése nélkül, pusztán Ferencz József s. k. aláírással fog egyidejűleg megjelenni a Wiener Zeitungban, a Budapesti Közlönyben, a hadsereg és mindkét honvédség rendeleti közlönyeiben, miután úgy a hadsereget, mint a haditengerészetet és a magyar és osztrák honvédségeket fogják a trónörökösnek alárendelni. Az új méltóság fényének emelésére egy tábornagyot, esetleg tábornagyt fognak adlatusnak a trónörökös mellé rendelni. Egyéb uralkodói viszonylatokban a trónörökös helyzete ugyanaz marad, mint eddig volt és szó sincs róla, hogy holmi régensséget vagy más efélet kreáljanak.

Wekerle és Bilinski.

Lovag Bilinski, az Osztrák-Magyar Bank kormányzója Budapesten időzvé, meglátogatta Wekerle Sándor miniszterelnököt, és hosszasan tárgyalt vele. Ez a tanácskozás nagyot lendített a bank-kérdés megoldására irányuló tárgyalásokon, bárha a megbeszélések — úgy mondják — még csak informatív jellegűek és csak azt célozzák, hogy a kormány és a bank vezetősége kölcsönösen megismerjék egymás álláspontját. Beavatott helyről szerzett értesülés szerint ezek a tárgyalások a legszebb reményekre jogosítanak és igen nagy már a valószínűsége annak, hogy olyan megállapodás fog létrejönni, amely a parlament minden pártját kielégíti. Ez pedig azt jelenti, hogy meg van az a lehetőség, hogy az egész többség a közös bankkal és Ausztriával egységes program alapját kezdheti meg a tárgyalásokat. A mostani eszmecseréknek tehát, beavatott körök véleménye

szerint, nem annyira az a czéljuk, hogy közvetlenül előkészítsék az önálló jegybank föllállítását, mint inkább csak arra irányulnak, hogy a koalíciós pártokat ebben a kérdésben egységes álláspontra hozzák. A helyzet tehát az, hogy a fuzió előkészítése az a nagy feladat, amelyet most minden áron meg akarnak oldani.

Nemzetiségi szalmacséplés.

— A képviselőház ülése. —

Budapest, november 26.

A nemzetiségi kérdés dominálta a mai ülést, Még Issekutz Győző is ezzel a kérdéssel foglalkozott. Voltak argumentumai, voltak bizonyítékai, s voltak beszédének hatásos részei. Csak hogy a magyar képviselőházat fölösleges meggyőzni arról, hogy a nemzetiségi vezetők hamis uton járnak — úgy is tudják ők ezt; a nemzetiségi képviselőknek pedig hiába beszélnek; ők a legnyilvánvalóbb tények előtt is behunyják a szemüket és rohannak vakon előre.

Lám, Issekutz Győző után Vlád Aurél beszélt és nem kevesebbet mondott, mint olyasfélé, hogyha a fajmagyar politika meg nem szűnik, Magyarországon újabb Dózsa-lázadás fog kitörni. Ilyen hangnemben beszélt a nemzetiségi képviselő: mintegy gunyúrára a magyar nemzet hallatlan toleranciájának. Még két horvát beszélt és velük a mai nap szónokainak sora ki is merült.

Az ülés elején megszavazták azt az indítványt, mely szerint a Ház nyolcz óráig dolgozik naponta. Holnap, pénteken, már délután is ülésezni fog a Ház. — Ez lenne a Ház mai napjának/krónikája, mely azonban csak mérsékeltelteltette föl a kíváncsiságot. A kíváncsiság ma a folyosón motoszkált a körül a kérdés körül, hogyan és milyen módon vesz részt a Ház december másodikán az osztrák császár jubileumában. Ez annyira fölpiszkálta a kedélyeket, hogy az ülésteremnek nem akadt sok figyelmes látogatója.

Részletes tudósításunk ez:

A képviselőház ülése.

— Kezdődött d. e. tíz órakor. —

Elnök: Justh Gyula.

Jegyzők: Hammersberg László és Raisz Aladár. Az elnök: Megnyitja az ülést. Következik a határozathozatal Hotisz Pál és társainak az ülések tartamának meghosszabbítására vonatkozó indítványa felett.

A Ház elfogadja az indítványt, tehát az 1909. évi költségvetés tárgyalásának tartamára a Ház ülései holnaptól kezdve délelőtt tíztől kettőig és délután négytől nyolczig tartanak.

Következett az 1909. évi állami költségvetés általános tárgyalása.

A költségvetés.

Issekutz Győző: Nagyobb türelmességet a magyar nemzet nem tanúsíthatott volna, mint hogy Lukács László tegnapi beszédét meghallgatta. A nemzet és nemzetiség között a különbséget nem fejtette ki. Amikor román nemzetről mer törvényre hivatkozva beszélni, akkor hiánvzik belőle minden jéhiszeműség. (Ugy van!) A nemzetiség néprajzi meghatározás, a nemzet pedig politikai. Köztünk is van több nemzetiség, de ez az ország nem nemzetiségi állam, mert a magyar fajban mindig volt annyi erő, hogy államalkotó, kulturális erejével minden intézményére ráüsse a maga bélyegét. (Igaz! Ugy van!) Ausztriában mások a viszonyok, mert ott nincs olyan faj, amely ilyen tulajdonságokkal rendelkezne. (Ugy van!) A német befolyás nálunk is megpróbálkozott, de nem volt olyan intellektuális, kulturális és gazdasági ereje, hogy a bélyegét ránk nyomhassa. (Ugy van!) A nemzetiségi képviselők magatartása után az a köztudat, hogy a nemzetiségi céljaikat a magyar nemzeti állam keretébe nem tudják, vagy nem akarják beleilleszteni. (Igaz! Ugy van!) Ez az ország Magyarország, aki ennek az egyetemes nagy érdeknek szolgálatában áll, az elfoglalhatja azt az állást, amelyre jogosítva van.

Az 1868:40. t.-cz.-re is hivatkozott Lukács képviselő ur. Ennek a törvénynek értelmében az or-

szág minden lakosa az egységes, oszthatatlan magyar nemzet tagja.

Lukács László: Politikai nemzetnek!

Issekutz Győző: El fog jönni az az idő, hogy mostani politikai eszmekörükben, mostani gazdasági körükben a nemzetiségek nem fognak tudni elhelyezkedni s maguk foglalják köztünk az áthidalást keresni. A törvények egyformán biztosítják a nemzetiségeknek is a jogokat, de egyformán teljesítik a kötelességüket is. (Ugy van!) Ezután áttér arra a vádra, hogy a többiek nem dolgozik. Hogy a koalíció képviselői nem szólnak föl többen, annak az oka, hogy öt év óta óriási módon fölhalmozódott a munkaanyag és gyors, fokozott munkálkodásra van szükség. A felelősséggel bíró többségi pártok csöndes munkálkodással támogatják ebben a munkában a kormányt. A pluralitás kérdésében is megvádolják a többséget. A balpárt kezét fog a nemzetiségi párttal. Félti a magyar nemzeti érdekeket a pluralitással. A nemzetiségek pedig féltik a saját érdekeiket. Mi pedig féltjük az országot. Mi az országot semmi meglepetésnek kitenni nem akarjuk. Meggyőződésünk szerint ezzel biztosítjuk az állam további fejlődését, de egyúttal a nemzeti érdeket is. Bizik a kormányban, bizik abban, hogy nem sikerül az országot nemzetiségi állammá tenni, bizik benne, hogy ez a kormány megmutatja a nemzeti fejlődésre vezető utat, ezért elfogadja a költségvetést. (Eljenzés.)

Lukács Ödön horvátul beszél a költségvetés ellen. (Beszéde közben a horvátok dühösen lármázni kezdenek; különösen Supiló Ferencz kiáltoz torkaszakadtából.)

Az elnök Supilót rendreutasítja.

Dánia hírnöke.

Vlád Aurél a nemzetiségi követeléseket hangoztatja s azt bizonyítja, hogy a nemzetiségi törvény megadta az oláhoknak közjogi különállásukat. De ők nem erre alapítják jogaikat, hanem tömegükre. Nem mondják azt, hogy egyik faj nem nyomhatja el a másikat. Elnyomhatja. Ez az erő kérdése. Csak hogy éppen ez az erejük nincs meg a magyaroknak. Megjósolja, hogy Magyarországon nemsokára újabb Dózsa-lázadás lesz. A külső háború is fenyeget. Egész Európa ellenünk fordult, egyedül Németország szövetségében bízhatunk, mert Olaszország hűsége kétes. Ily körülmények közt a nemzetiségek békétlenségét nem lett volna szabad a pluralitással még jobban fölszítani. (Folytonos nagy zaj.) A pluralitással a tisztviselői kar révén mindig az oligarchia fog uralkodni. (Zaj.)

Béla Henrik: Silány gyannúsítás!

Az elnök Béla Henriket rendreutasítja.

Vlád Aurél szünetet kér, amit meg is kap. Szünet után az állam és az egyház teljes különválasztását, a politikai jogok biztosítását sürgeti. Bizalmatlan a kormány iránt, mert utját állja az ország egészséges fejlődésének. Nem fogadja el a költségvetést. (Eljenzés a nemzetiségek részéről.)

Novoszelő Mátyás horvátul a költségvetés ellen beszél.

Az elnök javasolja, hogy a mai napra fejezzék be a tanácskozást. (Zaj, helyeslés.)

Wekerle Sándor miniszterelnök törvényjavaslatot terjeszt be a Szerbiával kötött kereskedelmi szerződés becikkelyezéséről, a hőlak-trencséntepliczi helyi érdekű vasutról, a nemzetközi ipari unióba való belépésről, végül több külkereskedelmi viszony idejelenes rendezéséről.

Az elnök az ülést kettőtől tíz óráig berekeszti.

Budapest, november 26.

Küldöttségek a miniszterelnök. A Temesmegyei Jegyzők Egyesülete tisztelettel ma délelőtt küldöttségben gróf Andrássy Gyula belügyminiszternél. A küldöttség kérését Bürger Ferencz adta elő. Kérésük az volt, hogy a vármegye által megállapított nyugdíjszabályzatot a kormány hagyja jóvá. Gróf Andrássy Gyula válaszában kijelentette, hogy ami a kérdést illeti, ez most került a belügyminisztérium elé, behatóan meg fogja vizsgálni és indulatulag intézi el. Van benne azonban egy kérdés, amelyet aligha teljesíthet és ez az, hogy a jegyzői nyugdíjakat a magánmunkálatok beszámításával állapítsák meg. Ez egy változó jövedelem, amelynek alapján nyugdíjat megállapítani jóformán lehetetlen és rendkívül nagy mértékben terhelne meg a nyugdíjalapot. Még egyszer meg fogja vizsgálni a kérdésnek ezt a részét, de amint ő látja, alig hiszi, hogy teljesítheti. — Máramaros vármegye népes küldöttsége járt ma a képviselőházban gróf Apponyi Albert vallás- és közoktatásügyi miniszternél. Sztterényi József és Bolgár Ferencz államtitkároknál. Gróf Apponyi Albert kultuszminiszter előtt Perényi Zsigmond főispán a 8 osztályos gimnáziummal fellesztett katolikus gimnázium számára építési költségeket kért. Gróf Apponyi Albert miniszter válaszában kijelentette, hogy a népiszkolák felállítását tovább is folytatni fogják. A gimnázium építését illetőleg most még nem mondhat semmit, mert a költségvetésben nincs reá összeg felvéve, azonban a jövőben a kérdést jó-

indulatulag fogja kezelni. Sztterényi József államtitkártól Szabó Sándor alispán a huszt-dolhai helyérdekű vasut számára állami támogatást, a máramosszigeti pályaudvar rendezését és kibővítését, valamint az iparfejlesztő bizottság állami támogatását kérte. Sztterényi József államtitkár válaszában kijelentette, hogy különösen ami az iparfejlesztést illeti, nagyon jól tudja Máramaros vármegye nagy érdekeit ezen a téren és azokat a kereskedelmi kormány mindig szeretettel fogja támogatni. A vasuti ügyekre vonatkozólag kijelentette, hogy miután ez évre a költségvetés tételét már lezárták, csak a jövő esztendőben foglalkozhatik ezekkel a kérdésekkel. A küldöttség ezután a honvédelmi minisztériumba ment át, ahol Bolgár Ferencz államtitkár keresték fel, akitől egy ezrednek Máramarosra való helyezését kérték, aki a kérdés jóakaratu elintézését helyezte kilátásba. — Szatmár vármegye küldöttsége tisztelettel ma délelőtt a képviselőházban Wekerle Sándor miniszterelnök és gróf Andrássy Gyula belügyminiszternél Szatmár vármegye székhelyének Nagykárolyból Szatmára való áthelyezése érdekében. A miniszterelnök előtt Kende Zsigmond adta elő a küldöttség kérelmét. Wekerle Sándor miniszterelnök átvette a küldöttség memorandumát és azt felelte, hogy a kérdés nem az ő hatáskörébe vág, ezért nem tesz határozott nyilatkozatot. Kijelentette, hogy a választási törvény és a kerületi beosztások között nem tartja időszerteinek ezt a kérdést, amely higgadt megfontolást igényel. Ezután Andrássy Gyula gróf belügyminiszter fogadta a küldöttséget, aki válaszában hangsúlyozta, hogy nem akar e pillanatban állást foglalni sem Szatmár, sem Nagykároly mellett, de hangoztatja, hogy komoly, nagy kérdés ez, amelyet előbb alaposan kell tanulmányozni és csak azután lehet megoldani. Azonban a jelenlegi időt nem tartja alkalmasnak e kérdés megoldására. Most, amidőn a választási törvény a küszöbön áll és amidőn azzal kapcsolatban a kerületi beosztásokat is meg kell változtatni, annyi vidéki érdeket fognak érinteni, olyan változás lesz a multtal szemben, hogy ezt még egy elkerülhető változással kombinálni és komplikálni nem tartja czélszerűnek. A küldöttség végül Justh Gyulánál, a képviselőház elnökénél tisztelettel. Kende Zsigmond hosszabb beszédére Justh Gyula megköszönte, hogy őt látogatásukkal megtisztelték. Kérelmüket mindenesetre támogatni fogja, ha pedig a kérdés már nem találná őt az elnöki székből, úgy számíthatnak arra, hogy kihuzza még be nem rozsdásodott fringiját és a képviselői padokról lesz lelkes szószólia ügyüknek.

Románok ellenünk. Bukarestből jelentik: Barlad város polgársága népgyűlést tartott, melyen a következő határozati javaslatot fogadták el: Tekintettel arra, hogy Románia külpolitikája eddig különösen gazdasági tekintetben oly kevés sikert ért el, a parlamenti polgárok kéri a kormányt, hogy az eddigi iránynyal felhagyva, oly külpolitikát kövessen, mely inkább megfelel Románia méltóságának és gazdasági érdekeinek. Egyidejűleg a népgyűlés szívből üdvözli az erdélyi román testvéreket, akik élet-halál harcot vívnak létükért.

Mentelmi ügyek. A képviselőház mentelmi bizottsága ma délelőtt Malatinszky György elnökölete alatt tartott ülésén Héderváry Lehel előadó referálása mellett 33 mentelmi ügygel foglalkozott. A bizottság kiadatást javasolt a háznak Barcic Erazmus egy, Lorkovic Iván hat, Budiszavljevic Bude egy, Vinkovic Bozso három, Harambasic Ágost egy, Lukinje Ödön kettő rendbeli ügyében, Markos Gyula (rágalmazás és tanukihallgatás), Benedek János (tanukihallgatás), Szentiványi Gábor, Bottlik János (párba), Hódy Gyula párba, Ivánka Imre párba, Markbreit Gyula párba, Polónyi Dezső párba, Gyuriss Emil párba, Szikcsák Ferencz igaztás ügyeiben. Nem javasolja a kiadatást Hentaller Lajos, Maniu Gyula, Mezőfi Vilmos, Kraszojevics György, Lukinje Ödön, Pinterovics Antal, Popovics Dusán, Mazuranits Bogoszláv egy-egy ügyében. Vinkovic Tivadar ügyében a bizottság napirendterét javasol.

A bihari mandátum. Mint a „Lupta” jelenti, a nemzetiségi klub legutóbbi értekezletén elhatározta, hogy dr. Tarján Mihály jelöltségét, aki a bihari kerületben újjászervezett szociáldemokrata programmal lépett fel, támogatni fogja és ennek követelményében a nemzetiségi klub felhívja a bihari kerület román lakosságának vezetőit, papjait és tanítóit, hogy minden befolyásukat Tarján érdekében érvényesítsék. A nemzetiségi párt eme határozata kifolyása annak a megállapodásnak, amely a választói ellenkoalíció egyes pártjai között annak idején létesült.

A t. Házból.

I. Jubileumra készülődnek.

A középső folyosó zsufolva van fekete ruhás férfakkal. Van közte hosszú gérokk, rövid szmoking, sárga czipő, valamint pantaló alá szorított csizma, fehér keztyű is akad, sőt egy-két frakk, meg papi öltözet szinte feltűnik. Ámbár képviselők is sokan érkeznek, ezek itt mégsem mindnyájan honatyák, sőt egyáltalán többnyire vidékiek, szatmármegyeiek. Mig ott barátoknak patriájukból elszármazott emberekkel, addig a tulsó folyosón másik nagy csoport érkezik, ugyancsak vidéki. Viseletük között akad egy-két guba és vastag szür. A miniszterek alig tudnak áthatolni a tömegeken, megakad rajtuk a szemük.

— Vajon miért jönnek?

— Miért? Kérni jönnek.

— Azt bizony. Kérni. De ugyan mit kérhet még tőlünk a vidék, amit ne kért volna és van-e még valami, amit oda ne ígértünk volna már nekik.

Mindamellett meghányták-vetették a dolgot, hogy a perfiériák képviselőit szívesen fogadják. Fordított világ a hajdanihoz képest. A klasszikus ókorban a hatalmasoktól reszkettek a népek, most a hatalmasok ijedeznek, hogyha a nép elébük járul. Mit kérhetnek még? kérdezték ismételtelen.

— Talán azt fogják kérni — véli egyikük — hogy a királyi várpalotát egy-két hónapra helyezzék át a vidékre.

— Lehetséges. Tán éppen a császárijubileum alkalmából kívánják, hogy a királyi palota minél távolabb essen Bécsből.

Megfontolták a dolgot. Elvégre nem lenne méltánytalan kívánság a decentralizáció elvének korszakában és a főváros néhány hónapra bele is egyeznének, hogy a várpalota vidéken vendégszerepeljen. Csak az a kérdés, hogy miképpen viszik oda.

Megkérdezték a vidéki küldöttség egyik tagját, aki ugyan semmit se tudott a dologról, a kivitelre vonatkozólag azonban volt eszméje.

— Azt úgy lehet megcsinálni, kérem szépen — mondta — hogy ha a királyi palotákat karikákra teszik és így elkarikáztatják hol az egyik, hol a másik városba.

— És honnan vesszük a karikákat?

— A karikákat, kérem szépen, könnyű lesz előteremteni. Egyszerűen ki kell venni a karikákat az államférfiak sorából, amelyekkel Bécsből az orruknál fogva vezetik őket; ezekre a karikákra rá kell tenni a várpalotát és elgördíteni.

A vidékiek véletlenül más dolgokat kértek és többfelét kértek. A szatmáriak például azt kérték, hogy a megye székhelyét Nagykárolyból tegyék át Szatmárra, ám akár a várpalotát kérték volna, nem sokkal kevesebb baj van vele. A máramarosmegyeiek pénzt kértek gimnáziumra, vasutat is kértek és katonaságot is kértek. Az egész délelőttjük ide-odajárással telt el.

Ha sok eredményt nem is szereztek, de ötleteik felszínre vetették a császári jubileum témáját, ami most könnyen érinthető, amikor nagyon sokan vannak elfoglalva azzal a gondolat-tal, hogy kinek mi jut a jubileumból, és akinek semmi se jut, az miképpen rontsa el az ünneplő kedvet.

Ünneplő kedv? Szó se lehet róla Magyarországon. Csakis türelemről, azaz, hogy eltűrésről lehet csevegni. A régi országgyűlési naplóban keresik az analógiát, hogy mit tett a magyar parlament ezelőtt tiz esztendővel, amikor a császári uralkodás ötvenéves jubileumát

ünnepezték. Templomba ment a parlament és nem tartott ülést? De akkor nem röpültek oly sűrűn a nagy rangok és előkelő czimek. Ugy nagyjában többel még se szeretnének kirukkolni, ami az ünnepléshez való hozzájárulást illeti, mivelhogy ezelőtt tiz esztendővel, amikor a Ház ünnepezt, régi szabadelvű mameluk, bécsi zsoldon hizott, hatvanhetes volt a többség, most ellenben nemzeti, függetlenségi és 48-as többség van.

— És ezenkívül mindig azt kérdezik:

— Hogy leszünk az önálló nemzeti bankkal?

Meg aztán:

— Lássuk előbb a nemzeti bankot!

Ekkor hozza a jeles Lányi a hírt:

— Az osztrák-magyar bank elhatározta, hogy a császárijubileum alkalmából tisztviselőinek fizetését tizenöt százalékkal felemeli.

Ez nagy sor. A külön nemzeti bankért agitálók összefutnak:

— Most mi lesz? Kétségtelen, hogy ez az intézkedés bécsi elhatározás. Az osztrák-magyar bank osztrák része megünnepelheti eképpen a császári jubileumot, de az osztrák-magyar bank magyar része? . . .

— Baj . . . baj . . .

Nevezetesen ez ellen igazán nehéz lesz tenni valamit. Az osztrák-magyar bank magyarországi tisztviselőitől tudniillik senki se kívánhatja, hogy a tizenöt százalékos fizetésemelésről lemondjanak azért, mert ők nem tartoznak az osztrák császárhoz, hanem a magyar királyhoz tartoznak.

Tehát kompromisszumot keresnek.

Esetleg azt fogják kimondani, hogy a magyarországi tisztviselőknek a fizetését nem a császár jubileuma, hanem a Thaly Kálmán belső titkos tanácsossága alkalmából emelik.

* * *

II. A szenzációk.

Még egyszer összegyűltek ma délelőtt a képviselők százötvenen, s most már végképpen megszavazták, hogy holnaptól, péntektől kezdve az ülések délelőtt tiz órától két óráig és délután négy órától este nyolcz óráig tartanak. Névsort se kellett olvasni, úgy szavaztak könyv nélkül és Szentkirályi Zoltánnak, a jegyzőnek, nem nyílt többé alkalm, hogy Pototzky Dezsőnek a nevét így olvassa:

— Pototzky Mór.

(Ami miatt egyébként Pototzky annyira megharagudott, hogy a második indítvány-ívet alá se írta, nehogy felolvasásra kerüljön és csak a harmadiknál fenyegette volna ismét veszedelem.)

Egy kicsit diskurálgattak még csoportosan a képviselők s aztán elmentek haza, hogy berendezkedjenek a megváltozott munkarendhez, amikor nemcsak délelőtt, hanem este is meg kell menteni a hazát. A berendezkedés legtöbbnyire abból állott, hogy elutaztak vidékre, ahol most kezdődnek a disznótorok és ahol már a plurálitásról kell diskurálgatni.

Elegáns társaság ment Szentlőrinczre vendégségbe Szemere Miklóshoz, akinél új szerkezetű fegyvereket mutattak be és ahol jelen volt Klupathy Jenő is, következésképpen minden perczen várták, hogy hanggal és fényvel ide fog kapcsolni valamit a szentlőrinczi vidám hangulatból.

Hiába várták. Csak sötét maradt a világ. Félóránként riasztó háborus hírek érkeztek és Wekerlenek a pesti börzéről hoztak hajmeresztő szenzációkat, ugyanígy, hogy vissza kellett vonulnia és egy csendesítő, esést akadályozó kommunikét fogalmazni, amivel Ábrányi Kornél miniszteri tanácsos maga ment a tőzsdére. Az-

tán részletes jelentések jöttek a felől, hogy mily örületes tánczot jártak a tőzsdén a papírok, amelyek a balkáni hírekre úgy elszédültek, mintha becsipett demimondok lennének.

— Minden papir esik, — szóltak a hirhozók. — Most olcsóért lehetne venni.

— Én vennék, — jelentkezik a vállalkozásokra kész Fenyvessy Soma.

— Ugy? — kíváncsiskodik Simkó. — Te ehhez is értesz. Mondjad, kérlek, mit ajánlasz, minő papirokat vegyek én.

— Ennyire nem értek hozzá, hanem kérdezd meg Wekerletől.

Simkó József elindult és addig nem nyugodott, amíg el nem csipte Wekerle Sándort.

— Kegyelmes uram, — szólt lihegve, — esnek a papírok. Mit ajánlasz, minő papirt vegyek?

A miniszterelnök komolyan félrevonta Simkót és a fülébe sugta:

— Te végy előbb rajzpapirt . . .

— És aztán?

— Aztán végy légypapirt és ragadj rá.

Az adóreform tárgyalása.

— A pénzügyi bizottság ülése. —

Budapest, november 26.

A képviselőház pénzügyi bizottsága ma este öt órakor Széll Kálmán elnökletével ülést tartott, amelyen a kormány részéről Wekerle Sándor miniszterelnök, Deésy Zoltán államtitkár és Papp Mihály pénzügyminiszteri oszt. tanácsos vettek részt. A bizottság Hoitsy Pál előadása alapján az általános kereseti adóról szóló törvényjavaslat részleteit tárgyalta.

Az 1. §-nál Mérey Lajos indítványára a szellemi foglalkozásokat specializálva, külön is felvették a szakaszba, hogy az ügyvédi, orvosi, mérnöki tevékenységből eredő jövedelem kereseti adó alá tartozik.

A 4. §-nál Mérey Lajos azt szeretné, hogy a közönséges napszámos munkának s a létminimumot élvezőknek jövedelme az egyenes adókon nyugvó köz-ségi pótlékokra is kiterjedjen.

Holló Lajos hasonló értelemben szólal fel. Wekerle Sándor miniszterelnök rámutat arra, hogy ha e kategóriákat minden állami adó alól mentesítik, már messzebb mentünk, mint bármely külföldi állam. A köz-ségi pótlékokat meg kell hagyni, mert a köz-ségek terhe amugy is igen nagy s azok e jövedelem elmaradását nagyon megéreznék.

A bizottság Földes Béla felszólalása után a szakaszt változatlanul elfogadta.

A 15. §-nál Holló Lajos és Sággy Gyula felszólalásai után kimondotta a bizottság, hogy a tényleg befizetett kamarai díjak az adóköteles tiszta jövedelem kiszámításánál a nyers bevételből levonandók.

A 19. §-nál Holló Lajos megjegyzi, hogy az adókulcs leszállítása a valóságban nem leszállítás, mert a jövedelem kiszámításánál más lesz a kulcs és rendszer, mint eddig, Budapesten a lakbér az utolsó időkben 30%-kal emelkedett. Már most, ha az adót az üzleti bér után vetjük ki, akkor az a szerencsétlen adóalany azért, mert a háziur az üzletbért felemelte, ezután a teheremelkedés után még fokozottabb adót fog fizetni. A javaslatban a tervezett 4 és 5%-ot 3 és 4%-ra kívánja mérsékelni, mert azt látja, hogy a minimális adótételek a kétszeresre lettek emelve.

Hoitsy Pál pénzügyi szempontokból nem szeretné a százalékos leszállítását. Szomorúan konstatálja, hogy a polgárságban nem volt meg a kellő morál az adóbevallásoknál.

Wekerle Sándor miniszterelnök számadatokkal igazolja, hogy a javaslat a minimális tételeket nem emelte a kétszeresére, hanem jóval azon alul maradt. Példákkal igazolja, hogy egyes ügynökök 20—25.000 forint évi jövedelem után 70—80 forint adót fizettek, mert csak lakásuk után lehetett megadóztatni. Ha az adójövedelmet duplán vessz, akkor a mai adókötelesek 76%-a kiesik az adókötelezettség alól. A javaslatban tervezett százalékos leszállítás 5 millió adóengedést jelent, ennél lejjebb menni nem lehet, ha a reáladókkal harmóniában kívánunk maradni. Tervez ezenkívül a javaslat több jelentős könnyítést. Kéri a bizottságot, hogy a 4 és 5%-ot tartsák fenn.

Széll Kálmán: Sokszor hallotta pénzügyminiszter korában, hogy a 10% kereseti adó abszurdum. Mindig azt felelte, hogy leszállítja felére, ha a jövedelmet tényleg bevallják az adóalanyok, de ez aligha lesz valaha elérhető. Neki az a meggyőződése, hogy a kereseti adóból az állam bevétele csökkeni fog már a 4—5%-os leszállításnál is. Ha mi nálunk is úgy lenne, mint Angliában, hogy mindenki becsületesen bevallaná az adóját, akkor lejjebb lehetne a kulcsot szállítani, de nálunk mindenki minden irányban igyek-

szik eltitkolni a jövedelmet. Mikor az adóreformot tárgyalni kezdtek, nem bizott abban, hogy az adók tényleg lejjebb lesznek szállítva, de most kénytelen megadni magát, mert azt látja, hogy nemesak könnyítések lesznek, de tényleg kevesebb lesz a reform keresztlivitele után az ország adóbevétele. Nagyon kéri a bizottságot, hogy a leszállítást ne forszírozza, mert bármennyire is sikerülni fog a jövedelem ki-puhatolása, a tényleg befolyó adó nem fogja elérni a mai bevételt.

Wekerle Sándor miniszterelnök kijelenti, hogy neki igen szomorú tapasztalatai vannak az adó-morál tekintetében. A pénzügyi irók azt hangoztatják, hogy ha az adókulcs kisebb volna, akkor az adózók becsületesen bevallanák a jövedelmüket. Az ő praxisa egészen mást mutat. Eseteket hoz fel a regále-meg-váltás idejéből, amelyek szintén nem a pénzügyi irók idealizmusának, hanem neki adtak igazat. Hangoztatni kívánja, hogy a tényleges jövedelem őszinte bevallása más országokban sem divat. Kéri a tervezett adókulcs fenntartását.

Földes Béla utal arra, hogy az adó-morál összes bajai a magas adókulcsból származnak. A legbotrányosabb bevallások fordulnak elő. Ezt az adóstatistika eléggé bizonyítja. Ha tehát az adókulcs 10%-ról leszállítatik 5%-ra, remélni lehet, hogy a bevallások megfelelőbbek lesznek, azonban teljes javulásra számítani nem lehet, mert az adó a jövedelmi adóval együtt mégis 8-9%-ig fog emelkedni, ami még mindig terhes.

Nagy Emil : Kérdék az, hogy mindenki jövedelmének bizonyos százalékát igazán a köznek adja. A kereseti adók évtizedeken át szinte komikusan lettek bevallva. Óriási jövedelmek után nevetségesen csekély adót fizettek. Az ipart különösen az esztelen sztrájkok károsítják. Itt kellene erőlyes kézzel segíteni.

Holló Lajos elismeri, hogy a jelenlegi rendszer mellett rendkívül sok visszaélés merült fel, de nemcsak a III. oszt. kereseti adónál, hanem a kataszter ellen is emeltek számos panaszt. Ezeknek a megszüntetését is óhajtja, de azt nem tartja helyesnek, hogy egy fiatal kezdő épp olyan kules alapján adózassék meg, mint az évtizedeken át nagy praxissal bíró. Kifogásolja az üzleti bér alapján való adókivétést.

Wekerle Sándor miniszterelnök megjegyzi, hogy a kardinális elv az, hogy az adó az előző és tényleges jövedelmek után vetendő ki. Ha ez nem állapítható meg, akkor a valószínű jövedelem után; de kezdőknel a minimális tétel alá is lehet menni.

A bizottság az általános kereseti adót a szellemi foglalkozásoknál 4%, minden más esetben 5%-ban állapította meg.

A bizottság a javaslat 29 szakaszát letárgyalta. A legközelebbi ülést az elnök arra az időpontra fogja kitűzni, amikor a képviselőház meghosszabbított üléséi véget érnek.

EGYHÁZAK.

— (Református egyházi szervezkedés.) Megemlékeztünk arról, hogy a dunamelléki egyházkerület közgyűlése elfogadta a budapesti református egyház-község új szervezeti szabályzatát, amelynek veleje az, hogy Budapest reformátussága (Ó-Buda kivételével) továbbra is egy egyházközség marad, egységes kormányzással és presbiteriummal, egységes adózással és közös intézményeinek egységes fönntartásával. De parókiális, kultuszi és más belügyi tekintetben a szabályzat az egyházközséget hat parókiális körre osztja, hat rendes lelkészszel, hat parókiális tanács-csal, hat parókiális gondnokkal, hat külön templommal és hat parókiális épülettel látja el. Most nagyban folyik a munka, hogy az egyes körök keretét az erő és önállóság feltételeivel minél jobban megtöltsék. A Teréz-Erzsébet-városi, a zuglói, a kőbányai kör számára rendes lelkészi állásokat szerveznek, a már meglévő négy templom mellé a Teréz-Erzsébet-városi és a József-városi reformátusság számára a legközelebbi idő alatt templomokat építenek.

— (A Kenessey Béla körútja.) Kenessey Béla erdélyi ref. püspök tegnap Székelyudvarhelyre érkezett a kollégium megvizsgálására. A püspököt a segesvári állomáson küldöttség várta s a megye nevében Sebesy alispán üdvözölte. A székelyudvarhelyi pályaudvaron a püspököt a város közönsége fogadta s Gotthard polgármester üdvözölte. Ma délbén a püspök a tisztelgéseket fogadta, míg délbén tiszteletére közebed volt, amelyen az első felköszönőt Kenessey püspök mondta, majd a püspököt Ugron Ákos főispán köszöntötte, míg a kormányra Sebesy alispán mondott toasztot. Bankett után protestáns estélyt tartottak.

— (Tüntetés a Zoványi-ügyben.) A Zoványi-ügygel kapcsolatban sokat emlegetett Radácsi György, sárospataki teológiai tanárnak és egyik vejének, Finkey jogtanárnak néhány joghallgató kedden este fáklýásmenetet akart rendezni. Miután

azonban a menetet utközben mindenütt a Zoványi éltetésével fogadták, a komolyabb összetűzéseknek elejét veendő, Novák Lajos akadémiai igazgató, akitől nem is kértek engedélyt a tüntetésre, rövid uton betiltotta és szétoszlatta a fáklýásmenetet, mielőtt eljutott volna kitűzött céljához.

A Balkán-veszedelem.

— Nyugtalánító hírek. —

Budapest, november 26.

Budapesten és Bécsben ma riasztó hírek keltek szárnyra a balkáni eseményekről, amelyek nemcsak a közvéleményt izgatták fel módfelett, hanem a börzét is, melyet tudvalevőleg a politikai alakulások idegrendszerének tartanak. Már annak híre, hogy gróf Pallavicini, konstantinápolyi nagykövetségünket visszahívták állomás-helyéről, nyugtalanságot keltett az egész monarchiában, mert e tényben a balkáni helyzet rosszabbodását látták. Hivatalos oldalról ugyan mindent megtettek, hogy a nagykövet távozását jelentéktelen ügynek tüntessék fel, de a kedélyeket ennek daczára sem bírták lecsillapítani, annál is inkább, mert az orosz külügyminiszter jegyzékének megérkezése és annak tartalmáról kiszivárgott részletek még fokozták az általános idegességet. A nagy pánikot azonban az okozta, hogy ma délelőtt mindkét börzén mint valóságban alapuló tényt közölték a szerb betörést, mely Srebrenicánál a szerbek megsemmisítésével végződött. Ebben mindenki a háboru kitérését látta. A külügyminisztérium ugyan megczáfolta a bandabetörést, de ma már alig akad ember, ki a czáfolatok napi sorozatának hitelt adjon. Bár kézenfekvő, hogy a szerb bandabetörés a fantázia szüleménye, mert hiszen ellenségeink vannak annyira okosak, hogy ha támadni akarnak bandákkal, akkor megindítják ezt a guerillaszerű harcot egyszerre az egész vonalon, miután egyes bandák betörése céltalan volna, mert az erős határország könnyű szerrel megsemmisítheti őket. Ennek daczára több mint bizonyos, hogy a szerb-montenegrói határon igen súlyos események vannak készülöben. Ha a hadügyi kormányunk meg is czáfolja a különféle csapattestek mozgósítását, bizonyos, hogy komoly készülődések folynak. Azt is természetesnek találjuk, hogy e készülődéseket erősen titkolják, mert hiszen érdeke a hadügyi kormányának, hogy intézkedéseiről a külvilág tudomást ne szerzezen.

Annyi bizonyos, hogy a helyzet súlypontja most Pétervárott fekszik. Az orosz válasz és Ausztria-Magyarország ismert álláspontja között, mint azt most Pétervárott is elismerik, nagy eltérések vannak. Oroszország ragaszkodik az annexiónak és a szerb-montenegrói rekompencziók tárgyalásához a nemzetközi konferencián. Nem lehetetlen azonban, hogy a most megindítandó tárgyalások folyamán sikerülni fog az ellentétek elsimitása. A politikai helyzet azonban nagyon kritikussá válhatik, ha a bécsi és szeptérvári külügyi hivataloknak nem sikerülne az ellentéteket áthidalni. Mai híreink a következők:

Pallavicini örgróf elutazása

Konstantinápolyból jelentik, hogy miután Pallavicini örgróf belátta, hogy a bojkott iránti felszólalásai hiábavalók, szombaton elhagyja Konstantinápolyt és egyelőre Bécsbe megy

A „Turquie“ nyilván sugalmazott cikkben azt írja, hogy Törökország megfelelő kárpótlási összeg ellenében kész Bosznia annexióját elismerni. A lakosság még nincs tudatában a helyzetnek, az ifju-törökök között azonban föllükekedett a háboru-párt. Ausztria-Magyarországnak a török kabintetben nem egy elkeseredett ellensége van. Az ifju-törökök azt állítják, hogy Ausztria-Magyarország bujtotta föl a görögöket arra, hogy a választások alkalmából zavargásokat rendezzenek.

Konstantinápolyból táviratozzák, hogy Pallavicini örgróf osztrák-magyar nagykövet ma még egy utolsó lépést fog tenni a portán a bojkott miatt és ha ezek a lépések is sikertelenek lesznek, akkor a nagykövet szabadságra való elutazása meg fog történni. Mindenesetre tekintetbe kell venni, hogy e fenyegetések Törökországot addig nem fogják megijeszteni, míg Angliában támaszt lát a bojkottra.

Mint Párisból jelentik, ott nagyon komolyan fogják föl az Ausztria-Magyarország és Törökország között beállott feszültséget. A francia diplomácia Konstantinápolyban ezidőszert erősen fáradozik, hogy az ellentéteket békésen simítsa el.

Háborus hírek.

A „Daily Cronicle“ jelenti Milanóból, hogy a háboru elkerülhetetlen. A Vöröskeresztet sürögösen újraszervezik.

Báró Czibulka budapesti hadtestparancsnok állítólag úgy nyilatkozott a tisztek előtt, hogy háboru küszöbén állunk, minden percben megtörténhetik az összeütközés. Sajnálatát fejezte ki, hogy a pétervárad fahíd már fel van szedve, minek folytán Ujvidékről nem lehet Péterváradra élelmiszert szállítani, ha a háboru kitér.

A „Morning Leader“ jelenti Belgrádból, hogy Törökország és Szerbia között védelmi szövetség jött létre és ezt a szerződést már alá is írták. Ausztria-Magyarország a jelentés szerint már jóval előbb figyelmeztette Törökországot, hogy egy ilyen szövetséget casus bellinek fog tekinteni.

E katonai intézkedésekkel szemben Zimonyból a következőket táviratozzák a Magyar Távirati Irodának:

Itt esodálkoznak azon, hogy a budapesti napilapok a párisi Matin hazug híreit átvették, amelylyel ok nélkül nyugtalanságot okoztak. E híradás szerint Zimonyba érkezett volna a 70. gyalogezred, továbbá két honvédszászlóalj és ujabban két üteg tüzérség. A párisi Matinnal vetélkednek a belgrádi újságok valótlan hírek költésében. Mind e hírek közül egyetlen egy szó sem való. Zimonyban egyetlen katonával sincs több, mint eddig volt, s tüzérség egyáltalában nincs. Ugyanilyen koholt hír az is, hogy Zimonytól Mitroviczáig a telefonhálózatot katonai szolgálatra kibővítik. Az sem igaz, hogy Pancsovára dragonyos- ezredet menesztettek volna és hogy az ottani helyőrséget megnagyobbították, avagy gyorstüzelő ágyukat állítottak volna fel. Sem tüzér, sem ágyu Pancsován nincs.

A Daily Graphic ma vezetőhelyen azt hangoztatja, hogy a bécsi halogató taktika a Balkán-kérdésben biztosan elő fogja idézni a háborut s akkor aztán azt lehetetlen lesz lokalizálni.

— Ha Szerbia előtérbe nyomul és támad, akkor szemben fog állani a panszlavizmus a németiséggel és teljesen kikerülhetetlen, hogy más hatalmak bele ne keveredjenek a konfliktusba. A mostani nagy idegesség után Európára nézve a háborus kitérés szinte csillapító szer, amely talán ez egyszer kapóra jön és jótékony lesz.

A monarchia készülődése.

A Máv. igazgatósága rendeletet bocsátott ki aziránt, hogy a Budapest és Zimony közt levő vonalon három nagy állomáson ezer-ezer waggon szenet tartsanak készenlétben mozgósítás esetére. Az egyik széngyűjtő állomás Czegléd.

A löcsei 85. gyalogezredet hadilétszámra emelték és a 3-ik zászlóalj, mintegy 700 főnyi katonaság, december 3-án egy őrnagy vezetésével a boszniai Visegrádra megy a határ

megegyezése végett. A póttartalékosok december 2-án vonulnak be az ezredhez.

Megnyugtató hírek.

Bécsi diplomáciai körökben a helyzet egyáltalán nem tartják válságosnak és tagadják, hogy bármiféle olyan tény forogna fenn, amely a felmerült aggodalmakat igazolhatná. A fordulat a Bécs és Pétervár közötti folyamatban lévő táviratok eredményétől függ. Bécsben azt hiszik, hogy ezek a tárgyalások, ha nem is fognak azonnal célravezetőni, belátható időn belül kedvező eredménnyel fognak véget érni. Ami Törökországot illeti, a porta kijelentette, hogy meg van győződve Ausztria-Magyarország barátságos intenczióiról és mindent meg fog tenni, hogy azokat a hatósági közegeket, akik a népjogi szokásokat megsértik, megfenyítse. Szerbiában és Montenegróban a bécsi diplomatákhoz érkezett jelentések szerint, megnyugvás állott be, tehát erről az oldalról sincsen ok a nyugtalanságra.

Resid bey, az új berlini nagykövet, ma útutazóban Róma és Konstantinápoly felé, megállapodott Bécsben, s hosszasan, de nem hivatalosan tanácskozott báró Aehrenthal külügyminiszterrel. Ennek a konferenciának nagy jelentősége volt, s beavatott körökben azt hiszik, hogy Resid bey van hivatva elsimitani a porta és a monarchia közt felmerült ellentéteket.

Nikita nyilatkozata.

Nikita montenegrói fejedelem a „Matin” egyik tudósítója előtt a következőleg nyilatkozott:

— A montenegróiak egyáltalán nem tudják megérteni, hogy miképpen lehet túllélni elvenni valamit, ami a miénk és hogy politikai határokat állítanak fel köztünk és boszniai testvéreink között. 30 évvel ezelőtt a montenegróiak véruket ontották e tartományok szabadságáért és Herzegovinában a sírok ezrei tanúsítják hőstetteiket. Boszniában és Herzegovinában rokonai vannak, sőt többeket hozzátartozóik sírhalma fűz szorosabban emez országokhoz. A berlini kongresszus elhanyagolta jogainkat. A részünkre juttatott engedményeket jóval felülmúlják a harc idején hozott áldozataink. A harmincz év alatt mindamelllett szigorúan betartottuk szerződési kötelezettségeinket. Ma is türelmesek vagyunk és ez bizonyítja, hogy a nagyhatalmak jóakarátában való bizalmunkat még nem veszítettük el. Bizó reményünk várjuk a kongresszus összeülését. A montenegróiak nagyon sok gondot okoznak nekem, én azonban nem mulasztom el, hogy őket türelmelemre és óvatosságra intsem.

Milovanovics Belgrádban.

Dr. Milovanovics szerb külügyminiszter Rómából visszaérkezett. Lipovic orosz tábornok Pétervárról szintén Belgrádba érkezett.

Lipovác tábornok egy szerb újságírónak azt mondta, hogy azért jött haza, hogy az esetleges háborúban Ausztria-Magyarország ellen harcoljon. Oroszországból sok önkéntes fog Szerbiába jönni, de be kell várni a konferencia eredményét, addig is Szerbiát katonai táborra kell átalakítani, mert az összes szerbek csak akkor egyesülhetnek, ha Szerbia katonai szempontból erős lesz.

Megzáfolt bandabetörés.

A „Morgepost” című berlini lap táviratot közölt, amely szerint egy szerb banda betört Boszniába, de az osztrák-magyar csapatok a 30 tagból álló bandát Srebrenicánál megsemmisítették. A „Die Zeit” című újság kérdést intézett eziránt a hadügyminisztériumhoz, ahol azonban kijelentették, hogy erről az esetről semmit sem tudnak. Hogy ez a hír hazugság, az már abból is kitűnik, hogy egy Belgrádból kiutasított hírlapírótól ered, aki Zimonyban telepedett le és onnan küldözgeti szenzációs táviratait világgá. A szerb banda betörését is úgy jelentette a berlini lapnak, hogy Szerajevóból érkezett erről hivatalos jelentés és ennek tulajdonítható az, hogy a berlini újság komolyan vette a távirat

Oroszország is készül.

A „Daily Mail” jelenti Pétervárról, hogy a duma honvédelmi bizottságának titkos ülésén a hadügyminiszter rendkívüli hitelt kért a katonai utaknak Nyugat-Oroszországban, nevezetesen Németország és Ausztria-Magyarország határa felé eső részén való javítására. A tengerészeti miniszter a kelettengeri erődök megerősítésére kért összegeket.

Az orosz válasz.

Az orosz válaszról, melynek tartalmáról a „Times” tegnap bővebb részleteket közölt, ma még a következőket jelentik:

Az orosz kormány válasza, amely már elment Bécsbe az osztrák-magyar külügyi kormány jegyzékére, fontos pontokban eltér az osztrák-magyar monarchia külügyi kormányának felfogásától és előreláthatólag hosszadalmas diplomáciai tárgyalásokra lesz szükség az ellentétek elsimitása céljából. A pétervári kormány ezután is ragaszkodik ahhoz az álláspontjához, hogy Bosznia-Hercegovina annexiójának kérdése nemzetközi konferencia napirendjére tűzendő ki, bárha e részben a „Times” közleménye erősen tuzoz.

Olasz beavatott körökben úgy tudják, hogy Olaszország a Balkán-félsziget békéjének fenntartását várja a konferencia sürgős összehívásától s híresztelik, hogy Tittoni külügyminiszternek a kamarában előre bejelentett exposzéja is ezt a felfogást fogja vallani.

Orosz rémlátások.

A Nowoje Wremja mai számában még egyszer foglalkozik a „Neues Pester Journal” leplezéseivel, amelyekből szerinte az osztrák diplomácia kétségbeesett utolsó kiáltása hallatszik ki. Az osztrák diplomáciának, amely rablódiadalnak előre nem látott következményei miatt egészen elvesztette fejét. Annyi bizonyos, hogy az orosz külpolitikát ezek az osztrák cselekedések nem fogják kihozni sodrából.

Ugyanerről a témáról vezércikket a Herald is s azt hangsúlyozza, hogy titkos diplomáciai akták közzététele aggasztó jelenség. Egészen eltekintve attól, vajon igazak-e, avagy hamisak a nyilvánosságra hozott akták, közzétételük mindenestre veszedelmes precedens és aligha tehető jóvá. Önkénytelenül is eszünkbe jut Bismarck herceg, aki mesteri módon tudta a német népet előkészíteni a Franciaország ellen való háborúra s elszabadította lánczairól a furor Teutonicust. Ugyanerre a mintára iparkodik báró Aehrenthal Nyugateurópa előtt befektetni Oroszország „jogtalan” magatartását az annexió kérdésében, hogy a világháború kitörésétől a felelősséget Oroszországra hárítsa. Senkisé tudja, mit hoz a tavasz. Annyi bizonyos, hogy a bécsi kormány nemcsak katonai intézkedéseket tesz, hanem már jó előre iparkodik a közvéleményt is előkészíteni.

Törökország tárgyalásai.

Illetékes török részről kijelentik, hogy teljesen alaptalan az a hír, mely azt újságolta, hogy Törökország, Montenegró s illetőleg Szerbia között védelmi szövetség jött létre. Novakovics, a szerb kormány külön követe mindössze tanácsot kapott, hogy viselkedjék kormányja nyugodtan és mérsékletesen. Épp úgy alaptalan az a jelentés is, hogy Törökország támogatja Szerbiának és Montenegrónak területi kárpótlásra irányuló követeléseit. A porta nem mehet a konferenciára területének megsértése miatt s egyidejűleg nem járulhat török területek átengedéséhez. Törökország minden körülmények között, még ha megegyezés jön is létre, követelni fogja a konferenciát, mert a berlini szerződés bármiféle módosítását, legyen bár formalitási szó, az illetékes szignatárius hatalmaknak ratifikálniuk kell.

Lipesev, bolgár meghatalmazott azt mondta a „Frankfurter Zeitung” szófiai levelezőjének, hogy ő pénteken Szófiába utazik s aligha fog visszatérni Konstantinápolyba, mert a porta minden nap új követelésekkel áll elő. Bulgária elment a pénzügyi áldozatok terén a legvégső

határig és nagyon valószínű, hogy létrejön a megegyezés a keletruméliai vasutvonal értéke és a megváltási összeg felől.

Nagy izgalom a tőzsdén.

Azok a háborús hírek, amelyek a szenzációkra vadászó párisi „Matin” hasábjából táplálkoznak, ma föltötte izgalmassá tették a tőzsde hangulatát, úgy, hogy régóta volt a budapesti tőzsdének a maihoz hasonló pánikos napja. A tőzsdetagok tulnyomó többsége mindenben hitelt adott az ellenőrizhetetlen forrásokból táplálkozó háborús híreknek s félelemig fokozódott megmagyarázhatatlan idegességében tömegesen vetette a piacra a vezető értékeket, úgy, hogy a mai zárlatnál 0.50 K—26 K-ig terjedő árfolyamcsökkenések fordultak elő. Az izgalom olyan nagy volt, hogy végül a tőzsde elnöksége kénytelen volt magának a kormánynak beavatkozását kikérni. A kormány aztán megnyugtató kijelentéseket is tett, amelyek azonban — sajnos — oly későn érkeztek, hogy a mai pánik hatását már alig csökkenthették.

Az a körülmény, hogy Wekerle Sándor miniszterelnök felismerte a helyzetet és Ábrányi Kornél miniszteri tanácsossal együtt egy hirdetményt fogalmazott, amelyet maga Ábrányi vitt a tőzsdére, a miniszterelnök gondossága és figyelme mellett bizonyít. A beavatkozás amaz érzékenység következményei miatt volt helyes, amely a tőzsdén utóbbi időben oly gyakran tapasztalható s e miatt kellett a rendkívüli módhoz folyamodni, hogy bizalmas és hivatali megbízható férfiu által a helyzet felől a tőzsdét nyílt hirdetményrel tájékoztassa.

Köztudomásu dolog, hogy a tőzsde a közgazdasági élet legérzékenyebb szerve, mely rendkívül gyorsan reagál minden olyan jelenségre, amelynek gazdasági következményei lehetnek. Bármennyire menthető és magyarázható is tehát e szempontból a tőzsde mai pánikja, mégis helytelen és káros jelenségnek kell mondanunk azt, hogy a tőzsdetagok nagy többsége olyan kevés önállóságot tanusított, hogy az első ijedt és rémülten kiabáló arcokra mindenki már úgy rohant a piacra, mintha legalább is a Szabadságtéren táboroztak volna a szerb tüzerek. Aztán körülbelül felentjában lenne Budapest a „háborús” színtérnek, a budapesti tőzsde mégis a kétszer olyan messze fekvő Bécsből és Párisból szerzi az információit. Valóban egészségtelen állapot ez, mert a háboru esetén érdekelt pénzenberekre nézve talán mégis helyesebb lenne, ha a lábuk alatt fekvő Belgrádban és Szerajevóban közvetlen megbízottaiktól, vagy a felelősséggel bíró magyar kormánytól szereznék információikat. Mert a maihoz hasonló — és szenzációra éhes felelősségnélküli külföldi lapokból táplálkozó — pánikok ismétlődése esetleg igen súlyos következményekkel járhat az egész magyar pénzpiacra. Szerencsére — a nagyobb pénzintézetek higgadt magatartása következtében — voltaképpen a mai pániknak nagyobb volt a hangja, mint a magja, mert mindössze csak a Közuti, a Magyar Hitelrészvény és a Kereskedelmi Bank papírosai estek 10 koronán felüli összeggel. Azonban hasonló vaklármá ismétlődése esetén a hatás is rombolóbb lehet. A jövőben tehát több nyugodtságot és a híresztelések komolyabb kritikáját várjuk.

A mai tőzsdéről egyébként a következő tudósításunk számol be:

Értéktőzsde.

Amint a reggeli lapokból közhírré lett a „Matin” tegnapi hamis szenzációja, hogy immár meg van Ausztria-Magyarország és Szerbia között a háborúra való nyílt provokálás az által, hogy szerb bandák törték be Boszniába, óriási izgalom vett részt a tőzsde emberein. Ilyen izgatott hangulatban nyílt meg a mai üzlet. A tőzsde termei ennek megfelelően igen népesek voltak. Növelte az izgalmat az, hogy Bécsből is hasonló megnyitásról érkeztek hírek. Természetesen, mint mindig ilyenkor, gombamódra termettek az ellenőrizhetetlen hírek, hogy orosz katonatisztek tanítják a szerb felkelőket, hogy gróf Pallavicini visszahívása Konstantinápolyból a háboru kitörését jelenti, mert hasonló utasítást kapott gróf Forgách is Belgrádban, hogy a hadvezetés már „takarmányt is vásárol” és így tovább. Mindeme híresztelésekből aztán készpénznek vették

a háboru kitörését. Egyszerre — ismét nem lehet tudni honnét — az a hír terjedt el, hogy a mozgósítást elrendelték. Erre általános lett a pánik. A tőzsdén csupa kipirult arcú emberek szaladgáltak fel és alá s mindenki ijedten igyekezett tudni az értékeken; kényszereladások is történtek, ami természetesen csak növelte a pánikot. A déli tőzsdén osztrák hitel 620-ról 610.75-re esett, magyar hitel 723-ról 722-re, rimamurányi 514.50-ről 508-ra, közuti 582.50-ről 574-re.

A nagyobb pénzintézetek tőzsdei intézői is tanácstalannul nézték azt a pusztítást, amit a nyugtalanság s az ijedség okozott a tőzsdén s a tőzsdetanács vezető embereivel azt határozták, hogy a kormánytól kérnek felvilágosítást a mozgósítási hírek eredete felől, esetleg olyan megnyugtató nyilatkozatot, amely a kedélyeket lecsillapítani alkalmas lesz. Nyomban staféta ment Wekerle miniszterelnökhöz, ahonnan azonban csak félkettő tájban érkezett válasz. Az emberek a tőzsde bejáratánál lesték a kormány nyilatkozatát s az ideges türelmetlenség daczára sem szünetelt az izület, amelynek gyors forgatagában óriási összegek veszttek el a nagy árkülönbségek révén. Végre megérkezett a kormányelnök nyilatkozata. Ábrányi Kornél miniszteri tanácsos hozta s átadta Simon Jakabnak, a tőzsdetanács alelnökének. Simon felment az emelvényre s köréje csoportosultak az emberek. A láma csak nehezen akart elcsendesedni, percek múltak el, amíg Simon szóhoz juthatott s felolvashatta a tőzsdetanács által kibocsajtott következő hirdetését:

A miniszterelnök ur ő nagyméltósága meghagyása alapján Ábrányi Kornél miniszteri tanácsos ur, a miniszterelnökségi sajtóiroda főnöke arról értesítette a tőzsdetanács elnökségét, hogy azok a híresztelések, melyek egy vagy több hadtest mozgósítását tárgyazzák, teljesen alaptalanok, mert ilyen intézkedés sem nem történt, sem kilátásba nem vétetett, minthogy ilyenre szükség nincs is. Más intézkedés nem történt, mint a XV. hadtest állományának a felemelt békeleltetésre való kiegészítése, ami már régebben közhírré tétetett. Erről a tanács a tőzsde-közönséget értesíti.

A hirdetés elhangzása után néhány ember hangosan éljenzett ugyan, de a megnyugtató hatás teljesen elveszett abban a kínálatban, amely ebben a percben egyik ismert tőzsdeügynök ajakáról elhangzott, aki osztrák hitelt 616 koronán kínált eladásra, olcsóbban, mint a minő áron a hirdetés közzététele előtt jegyezték a hitelrészvényt. A déli tőzsde zárata felé valamivel javult ugyan a helyzet, de nem olyan mérvben, mint ahogy a megnyugtató híradás közzétételétől várni lehetett. A déli tőzsdén a főbb papírok zárata következő volt:

	tegnap	ma	különbözet — kevesebb + több
Osztrák hitel.	622.25	616.—	— 6.25
Magyar hitel.	726.—	715.50	—10.50
Magyar koronájár.	91.—	90.50	— .50
Osztr.-magy. államv.	670.—	661.—	— 9.—
Pesti Magy. K. Bank	3330.—	3310.—	—20.—
Jelzálogbank	417.50	412.—	— 5.50
Leszámitolóbank	466.50	464.—	— 2.50
Hazai bank	274.50	271.—	— 3.50
Belvárosi tkp.	592.—	592.—	—
Egy. bpesti főv. tkp.	2125.—	2125.—	—
Magy. ált. tkp.	584.—	584.—	—
Magy. orsz. közp. tkp.	1610.—	1610.—	—
Pesti Hazai tkp.	18600.—	18600.—	—
Rimamurányi	517.—	511.—	— 6.—
Salgótarjáni kösz.	572.—	569.—	— 3.—
Közuti vasut	583.—	557.—	—26.—
Városi vasut	259.50	253.—	— 6.50
Déli vasut	104.—	101.—	— 3.—

A gabonatőzsde.

A gabonatőzsde igen viharosan, szilárdan és a tegnapi zárlatnál lényegesen magasabb jegyzésekkel indult meg. A hausse-mozgalom teljes erővel kitört; nem is kérdezik már, hogy mi a gabona ára, hanem úgy veszik a kitételeket, ahogy kapiák és emellett oly óriási nagy forgalom fejlődik ki, amint csak rendkívüli események és még ezek is csak ritkán szoktak előidézni. Két héttel ezelőtt még utópiának tartották a gabonatőzsdén, ha valaki ama nézetnek adott kifejezést, hogy a tavalyi legmagasabb jegyzések elő fognak kerülni és ime, nemcsak hogy előkerültek, de egyes cikkeknél már túl is vannak

haladva és a készbuza is már majdnem egy koronával drágább métermázsánként, mint amilyen a tavalyi legdrágább ára volt. Tavaly ugyanis a legjobb minőségű buza legmagasabb ára 26.80 korona volt, ma pedig ugyanolyan minőségű búzáért 27.70 koronát fizettek. A készárupiaczon kifejezetten szilárd volt az irányzat. Mérsékelt kínálattal szemben a malmok elég jó vételkedvet mutattak és a tegnapiaknál jóval drágább árakat fizettek, a forgalom azonban mégis korlátozott maradt, mivel az árúirtokosok nagyon tartózkodók és tulkövetelők voltak. Elkelt mintegy 23.000 mm. buza, a tegnapiaknál 30—50 fillérrel drágább árakon. A legdrágább eladási ár 27.70 korona volt 80 kilós tiszavidéki búzáért, a legolcsóbb pedig 23.10 korona, 76.5 kilós pestvidéki, üszkös búzáért. Egyéb gabonaneműek közül rozs 15 fillérrel, zab és árpa 25—25 fillérrel, tengeri 20 fillérrel drágább. Forgalmába került: 300 mm. rozs, 21.50—21.60 koronás árakon, 600 mm. árpa, 16.30—16.40 koronás árakon és 900 mm. zab, 17.30—17.85 koronás árakon. A határidőpiaczon mindenki „venni” akarta a kitételeket, míg kínálat az egyre emelkedő árfolyamok mellett is alig mutatkozott, minek folytán az igen magas kezdő árfolyamok még tovább emelkedtek, de közvetlen a zárlat előtt egy kis visszaesés állott be. A tegnapi zárlat-hoz viszonyítva, végeredményképpen igen jelentékeny áremelkedés konstataálható az egész vonalon, nevezetesen az áprilisi buza harmincz fillérrel, az októberi buza harmincznyolcz fillérrel, az áprilisi rozs negyvenhat fillérrel, az áprilisi zab tizennyolcz fillérrel, a májusi tengeri huszonhat fillérrel javította az árfolyamát. Az egyes gabonafajok árfolyamváltozásait különben ez a táblázat mutatja:

	tegnapi árfolyam	mai	Különbözet + több — keves.
Áprilisi buza	26.18	26.48	+ .30
Októberi buza	23.—	23.38	+ .38
Áprilisi rozs	22.26	22.72	+ .46
Októberi rozs	18.88	19.98	+ 1.10
Zab	17.74	17.92	+ .18
Tengeri	15.22	15.48	+ .26

Bécsi értéktőzsde.

Az előtőzsdén a spekuláció teljesen elvesztette fejét és a vezető árfolyamok rohamosan hanyatlottak. Növelte a rohamos árhanyatlások nagyságát, hogy a piac nem mutatott felvevőképességet s az általános izgatottságban a spekuláció mindenáron szabadulni akart az értékektől, mintha a háboru már teljesen kikerülhetetlen volna. Mikor aztán azt híresztelték a piacon, hogy a szerb határon összeütközés történt, az árfolyamok még rohamosabban estek. Kedvezőtlenül hatott az a hír is, hogy Pallavicini őrnagy követ már legközelebb elutazik Konstantinápolyból és hogy Oroszország szigoruan ragaszkodik a konferenzia eredeti programjához. A nagy pénzintézetek egyáltalán nem mutatnak hajlandóságot, hogy feltartóztassák az árhanyatlást. Hitelrészvény tegnap óta 10 koronával esett, alpesi és államvasuti részvények 8 koronát vesztettek, déli vasuti, bankkegyesületi részvények 5 koronával olcsóbban voltak kínálva. Prágai vasúti részvény vesztesége 30 koronát tett ki. Mikor az exekuciók rövid ideig szüneteltek, a hangulat némileg megnyugodott, de a javulás nem volt állandó. Jogosultnak látszott az a föltevés, hogy az áresések a magántulajdonosokat is magukkal fogják rántani.

11 órakor az egyes papírok árfolyama ez volt: Osztrák hitel 620-tól 613-ig, magyar hitel 719—716, Földhitelintézet 1019, Union 522—520, Länderbank 418.50—415.25, Bankkegyesület 520—497, alsó-ausztriai escompte 586, magyar jelzálog 415—413, államvasut 666—662, déli vasut 103.75—99.75, alpesi 628.50—622, rimamurányi 516.25—509, prágai 2363, Skoda 273—268, fegyvergyár 592, hirtenbergi 981.50—980.50, kárpát petroleum 529, nyugatcsehországi 400.50, Veith 980, dohány-részvény 350, török sorsjegy 172—169, orosz járadék 96.50—96.25, 3 százalékos déli vasuti elsőbbség 269.50—268, márka 117.12—117.22.

A déli tőzsdén az árfolyamok tovább is rohamosan hanyatlottak, mivel újabb exekutív eladások állottak be és ismét nagy izgatottságot keltek. Hitelrészvény 610-ig, államvasuti részvény 656-ig, alpesi részvény 619-ig, török sorsjegy 161-ig esett. Az eladások azonban nem öltöttek nagyobb terjedel-

met, mivel a piacon nem volt felvételi képesség. Miután az exekuciók bevégeződtek, erőteljesebb javulás jelentkezett, mert bebizonyosodott, hogy a külföldi tőzsdék irányzata aránylag nyugodt maradt és Berlinben arbitrázs vásárlások fordultak elő. Hozzájárult a megnyugváshoz a tőzsde kormánybiztosának nyilatkozata is. A javulás nagy előhaladást tett és hitelrészvény 615-re emelkedett, államvasut 622-ig, alpesi részvény 624-ig javult. Járadékokban nem volt nagyobb kínálat, úgy, hogy ezeknek árfolyamai nem vesztettek sokat. Valuták érintetlenek és megmaradtak a tegnapi nivón. A tőzsde kormánybiztos hivatalosan kijelentette, hogy teljesen alaptalanok a riasztó hírek, nem igaz, hogy a szerb bandák betörték a határon. Az utóbbi napokban a helyzet egyáltalán nem rosszabbodott s a külügyminisztérium kötelességének tudja, hogy a piacon idejekorán tájékoztassa, ha komoly események előestéjén állana. 1 óra 30 perczkor az árfolyamok így alakultak: Osztrák hitel 614.50, magyar hitel 716, Anglo 285, Bankkegyesület 496, Földhitel 1018, Länderbank 414, Union 520, magyar jelzálog 410, államvasut 659.50, déli vasut 100, dunagőzhajózási 900, alpesi 622, prágai 2360, rimamurányi 506, orosz járadék 96.30, török sorsjegy 165.50.

A záró árfolyamokról tőzsdei rovatunkban számolunk be.

Bécsi gabonatőzsde.

A világ terménytőzsdéi közül csak az egyetlen budapesti piac volt az, ahol hitelt adtak a háborus riasztó híreszteléseknek s az ottani áremelkedésekkel kapcsolatosan a bécsi tőzsde annyiban tartott lépést, hogy buza és rozs árát 10, zabét 15 fillérrel drágították, azonban ilyen alapon üzleti forgalom nem fejlődött ki. Tengeri ára jól tartott, ugyszintén árpa is szilárd volt s ebben a cikkben a kereslet növekedni látszott.

Berlini értéktőzsde.

A balkáni eseményekről szóló megnyugtató hírek, valamint a bécsi tőzsde ellanyhulásának hatása miatt, mely utóbbit bel- és külpolitikai viszonyokkal hoztak kapcsolatba, itt is lanyha irányzat kapott lábra, a mit helyenként százalékos áresökkenések követték, általában a forgalom jelentéktelen volt, tekintve, hogy a spekuláció várakozó magatartást tanúsított. A legnagyobb áresökkenéseket természetesen osztrák értékek szenvedtek, továbbá vas és szén-értékek, amelyekre a rajna-westfáliai piacról érkező kedvezőtlen hírek is hatást gyakoroltak. Amerikai vasuti értékekre a tegnapi newyorki tőzsde lanyhasága volt hatással. Bankok és járadékok is szenvedtek. A midőn délben a londoni bankkamatláb változtatásáról és a bécsi tőzsde megszilárdulásáról érkeztek hírek, itt is könnyebb megszilárdulás volt észlelhető és a kezdeti áresökkenéseket részben behozták. A zárlat irányzata lanyha. A készpénzpiac ipari értékei szintén lanyhábbak. Napi pénz 1½%, ultimópénz 2½%, magánleszámitolási kamatláb 2½%.

KÜLFÖLD.

A kínai trónváltozás. Pekingben és a tartományokban egyelőre nyugalom van. Juan Sikkej pozíciója nagyon erős s a legutóbb kiadott rendeletek még inkább megszigorították a rendszabályokat a forradalmárok ellen. Az ifjú császár hivatalos trónralépése után, az első hónapban fog megtörténni. A befejezett hadgyakorlatokról most térnek vissza a csapatok. Peking körül hatalmas csapattestek vannak összpontosítva.

Német birodalmi gyűlés. A pénzügyi reformjavaslat folytatódó tárgyalása során Speck centrumpartii kifejté, hogy Damm képviselővel elmentébe az a nézetük, hogy soha pénzügyi javaslat a nép legszélesebb rétegeiben akkora kedveltséget nem keltett, mint a tárgyalás alatt lévő. Indítványozza, hogy a javaslatot 28 tagu külön bizottság elé utasítsák. Schwerin-Loewitz konzervatív: Báró Richthofen fejtegetéseit azzal kíváná kiegészíteni, hogy a konzervatív párt az alkoholmentes italokat is meg kívánja adóztatni.

A franciaia kamarából. A kamara délután a külügyminisztérium költségvetését tárgyalta. Pichon külügyminiszter emlékeztet arra, hogy a Marok-

kóra vonatkozó interpellációkat a póthitelek megszavazásáig elhalasztották. A marokkói ügyekről csak akkor fog beszélni, hogy ezáltal is siettesse a költségvetés megszavazását.

Izgalmas ülés a bolgár szobranjében. A bolgár szobranje tegnapi ülésén az agrárius csoportból alakult ellenzék első rohamát intézte a kormány ellen. Alkalmul szolgált egy agrárius szónoknak a szemrehányása, hogy a kormány a maczedóniai segítőalapot tisztességtelen czélokra használja föl. A belügyminiszter a vádat hevesen visszautasította és követelte a szónok kizárását. Nagy kavarodás támadt, a melynek végén az agrár-csoport tüntetőleg elhagyta a termet. E hétre várják Ferdinánd királynak Euxinográdból való megérkezését. A király visszaérkezése után fogadja a szobranje küldöttségeit, amely a trónbeszédre való válaszfóliát fogja átnyújtani.

Vilmos nem intelligens ember.

Közönséges halandók, kik tíz forintot szoktak fizetni egy ablakért, hogy királyi bevonulásban gyönyörködhesse, e kiadás fölötti boszúságukat azzal szokták enyhíteni, hogy az uralkodókról udvariátlanul nyilatkoznak. Együgyű, számár, hülye: olyan kifejezések, melyek sűrűn hullanak koronás főkre minden művelt család otthonában. Különbösen boldogult Rudolf királyfi is meglehetősen nyersen nyilatkozott mindig véreiről, „ki az a számár?” mondása örökké emlékezetes marad, bárha akkor nem is gondolt arra, hogy az a „számár“ valaha koronát fog viselni.

A német császárt nem hasonlította senki semilyen állathoz. Azt gondolták róla, hogy végre egy fejedelem, akire teljesen ráillik az intelligens ember czíme. Intelligens a szó legszébb értelmében. Itt-ott eleitett megjegyzései, nyilvános beszédei, mind egy-egy szikra volt, mely elárulta, hogy az értelmességnek micsoda bő forrása buzog abban az emberben.

Nos, úgy látszik, hogy azok a megjegyzések és beszédek gondosan előkészített — s nagyon valószínű, hogy mások által elkészített — tüzsziporkák voltak. Abból a két interviewból ugyanis, mely Vilmos császár életéből két igaz és intimus órát tárt föl, olyan ember bontakozik ki, akire az intelligens jelző éppenséggel nem illik.

Vagy lehet intelligens ember, aki komolyan ilyent mond: „Az angoloknak nem szabad reám haragudniok, mert én voltam az, akinek a haditerve alapján a burokat sikerült megverniök.” Hagyján, hogy ez az együgyűséggel határos hiu öndicsékvés, melynek semmi, semmi, semmi alapja nincsen; más, okos emberek is estek már ilyen hibába. De hogy valaki ilyen mondatát a nyilvánosságnak szán, nyilvánosságnak szán azzal a célzattal, hogy az az argumentum erejével fog hatni: ez az intelligenciának mérhetetlen hiányát fűdi föl.

S aki végigolvasta a császár beszélgetéseit, legelőször az íti meg, hogy hihetetlen, elképzelhetetlen naivitás vonul rajta végig: nemzetközi politikát ilyen szögből csak papgazdasszonyok és bakterek néznek, de diurnista már szégyelné ezt az áttekintő képességet. A németek is ezért döbbsenek meg főképpen: hogyan, hát ilyen ember intézi a mi külső politikánkat? ez az ember dönt békéről és háborúról?

Híába, a demokratáknak nincs szerencsélük. Volt egy császár, akit intelligens emberként tiszteltek és ime, most kisül róla, hogy ő is csak közönséges . . . császár.

A Bienert-kormány bemutatkozása.

— A Reichsrath ülése. —

Budapest, november 26.

Az új osztrák kormány ma mutatkozott be a Reichsrathban, mely hosszabb szünet után ma tartott először ülést. Közvetlenül a miniszterek megjelenése után Weisskirchner elnök gyorsan elintézte a megnyitás formaságait és báró Bienert elmondta programbeszédét, amelyet csak egyszer szakítottak félbe. A programbeszédben nem volt semmi új s a miniszterelnök az uralkodó kéziratára támaszkodott, amely az eddigi rendszer folytatását és a parlamenti kabinet alakítását kívánja. Nagyon tetszett a miniszterelnöknek az a kijelentése, hogy a bizalomnak légkörét akarja megteremteni. Majdnem az összes képviselők nagyon korrektnek mondták báró Bienert beszédjét, amely teljesen megfelel a kabinet karakterének.

Ugyancsak ma mondta el programbeszédét báró Bienert az urakházában is. Különös súlyt helyezve a nyelvtörvényjavaslat minél hamarábbi benyújtására és a nemzetiségi kérdés minél előbbi rendezésére.

A szociáldemokrata szövetség nevében több szociáldemokrata képviselő interpellációt intézett az összkormányhoz az osztrák érdekeknek a magyar képviselőválasztások által való veszélyeztetése dolgában. Az interpellálók arra hívják fel a kormányt, hogy világosítsa fel a koronát, hogy a magyar kormány választási terveze Ausztria érdekeit súlyosan károsítja. Az osztrák szociáldemokraták tehát ezuttal is felhasználják az alkalmat, hogy beavatkozzanak olyan ügybe, amelyhez semmi közük. Reméljük, hogy báró Bienert tudni fogja kötelességét és megmagyarázza az osztrák szociálistáknak, hogy nagy tudatlanságot jelent az a feltevés, mintha az osztrák kormány jogában állana Magyarország belügyeibe beavatkozni.

Az új kormány bemutatkozásáról Bécsből a következőket jelentik:

Bienert beszéde.

Weisskirchner elnök megnyitotta az ülést. A megnyitás formaságainak elintézése után báró Bienert miniszterelnök bemutatja a Háznak az új kormányt és ez alkalommal a következő kijelentést teszi:

T. Ház! Midőn az ő felsége által kinevezett kormány tagjait a Háznak van szerencsém bemutatni, hiszem, hogy, habár e minisztérium külsőségeiben is megnyilatkozó jellege nagy kiterjedésű program felállítását ez idő szerint nem engedi meg, mégis körvonalozni kell politikai álláspontunkat. Olyan kormány vagyunk, melynek reszort-ügyeit hivatalnokok vezetik, még sem vagyunk a szó szoros értelmében hivatalnok-minisztérium. Feladatunk az átmenet idején az ügyek vezetése, a legsürgősebb szükségletek törvényhozási biztosítása, politikai feladatunk pedig az, hogy ismét megteremtjük a feltételeket oly kormány számára, amelynek a parlamenti pártok bizalmi férfiai adják meg jellegét. Szilárd meggyőződésem ez: Ausztriában a parlamentaris regime csakis a koalíció alapján épülhet fel. Ezért az kell, hogy feladatunk legyen, hogy a meglévő politikai elemekből sajátzerű kormányképes alakulatot hozzon létre. Ily alakulat azonban sem politikai, sem nemzeti egységet nem tüntethet fel. A tisztán politikai koalíció Ausztriában lehetetlen, miután annyi sok a néptörzs. Tisztán nemzeti koalíció ellentétben állana az osztrák államesszmével. E nehéz probléma megoldására csak egy utat látunk, hogy t. i. figyelmen kívül hagyva a zavaró incidenseket, ragaszkodunk a különböző pártcsoportok együttműködésének elvéhez, úgy azonban, hogy ne jöjjön létre e pártcsoportok teljes egybeolvasztása, vagy politikai programjai feladása. Egyetlen párt sem rendelkezik fölöttem, de egyelőre én sem rendelkezem egyetlen párt felett sem. Ez az állapot legjobban biztosítja nekem azt a lehetőséget, hogy mindnyájuk bizalmát elnyerai törekedjem. Arra fogok tehát törekedni, hogy a bizalom légkörét meghonosítsam. Nem akarok egyelőre én sem rendelkezem egyetlen párt felett, hogy az általa koncedált felelősséget közepette más oldalról jövő titkos előnyomulástól kellen tartania. Ebbeli törekvésem lényeges és hálára méltó támogatását jelenti a három nagy nemzetiségi párt bizalmiférfiainak részvétele a kormányzásban. Nyíltan kijelentem azonban, hogy feladatomnak tartom nem csupán az együttműködés külső formáját

megalkotni, hanem, hogy a pártok állandó együttműködésének reális alapjait kívánám megteremteni.

Ez azonban csak akkor sikerülhet, ha a nyelvkérdés zürzavarába annyi rendet hozunk, hogy legalább az előmunkálatok számára szabad lehessen a kezünk. A tanácskozások, amelyek a jelenlegi átmeneti kabinet kinevezését megelőzték, e tekintetben oly becses és használható adalékokat szolgáltatottak, hogy friss bátorsággal foghatunk a munkához. A nemzetiségi kérdések számára állandó állapotot kell teremtenünk és meg kell szabadulnunk attól a türelmetlen helyzettől, hogy valamely hivatal, vagy hivatalos szerv döntése minden pillanatban megzavarhassa terveinket.

A szociáldemokraták interpellációja.

Adler, Nemetz, Dasinsky, Pittoni és Wytik képviselők ma a szociáldemokrata szövetség nevében a következő interpellációt intézték az összkormányhoz:

Magyarország királya állama népeinek ismételen és ünneplésesen megígérte az általános egyenlős választói jogot. Ez ígéretet megszegték. A magyar király oly választóreform-javaslatnak adta előzetes szentesítését, amely a plurális választói jog, valamint a nyilvános szavazás által a magyar földesuri osztály uralmát hivatott megörökíteni. Az Ausztria és Magyarország közti gazdasági és szociális kapcsolatok ezen reakcionárius rezsimit hovatovább Ausztriára nézve is komoly veszélylyé teszik. Ausztria munkássága komoly aggodalommal látja, hogy a magyar koalíciós kormány, amel éppen most visel megsemmisítő háborút a magyar munkásszervezetek ellen, Magyarországot sztráiktörök menhelyévé teszi, mely menhely az osztrák munkásság érdekeit is veszélyezteti. Ausztria népei felháborodással látják, hogy testvéreiket a Lajtán túl brutális idegenek uralmának szolgáltatják ki. Hogy mennyire veszélyes a magyar oligarchia a saját érdekeinkre is, a fenyegető európai helyzet mutatja. Ha az uralkodó osztályok abban a perczen, amidőn a monarchia uralmát egy délszláv országban is megszilárdítják, egyben a magyarországi és horvátországi délszlávokat a magyar földesuri osztályoknak vetik oda zsákmányul, a monarchia a balkáni népek előtt, mint kényur, mint nemzetünk ellensége és elnyomója tűnik fel. 1905-ben báró Gautsch osztrák miniszterelnök a magyar választójog ügyében való beavatkozását azzal indokolta, hogy ily fontos, Ausztria érdekeit is fenyegető kérdésben meg kell hallgatni az osztrák miniszterelnök szavát is. Ha az osztrák miniszterelnök akkoriban Magyarország demokratizációja ellen foglalt állást, úgy most bizonyára kötelessége lett volna az osztrák miniszterelnöknek, hogy a koronát felvilágosítsa abban a tekintetben, miszerint Magyarország népeivel szemben hűségét követték el, amelyet Ausztria népei is mint érdekeikre súlyos sérelmet látnak. Az osztrák parlamentnek joga van megtudni, vajjon az osztrák miniszterelnök eleget tett-e ezen kötelességének. Ezért azt kérjük, mit tett az osztrák kormány, hogy a koronát felvilágosítsa, miszerint a magyar kormány választójogi reformjavaslatát Ausztria népei érdekeik súlyos sérelmének tekintik.

A kormány az urakházában.

Az urakházában báró Bienert többek között a következőket mondta:

A pártok vegyék át a hatalommal együtt a felelősséget is. Ha azonban, tekintettel pártviszonyaink messzemenő differenciálódására zárt többség és ennek uralma lehetetlen, úgy a pártok részvétele a kormányzásban, csak a különböző elemek egyesítése által érhető el. Biztosítékot kell azonban az ellen találni, hogy minden perczen tel lehessen vetni akárminő lokális vitás kérdést, amely átharapódzik a parlamentre és veszélyezteti munkaképességét. A jelen kormány kinevezését megelőző tanácskozások a kabinetfőnökökben azt a meggyőződést szilárdították meg, hogy az ellentétek kiegyenlítése a konkrét vitás kérdések rendezése után nem lehetetlen. Ama kötelesség alól, hogy a megértés iránt való becsületos szándékkal a tárgyalás útjára lépjen, az államban egyetlen csoportnak sem szabad magát kivonnia. Ha az államfenntartó pártok megegyeznek és a nekik felajánlott részvételt a kormányzásban böles mérséklettel elfogadják, akkor nagyban elő fogják mozdítani az állam anyagi felvirágzását önmaguknak becsületére és az egész lakosságnak hasznára. A törvényes kötelezettségek csekélybe vételére és egyéni nézeteknek és igényeknek az általános norma fölül való emelésére irányuló és sokszor megnyilvánuló hálamra való tekintettel, a kormány elengedhetetlen szükségességnek tartja, hogy a kormányzati apparátusra teljes biztonsággal számíthasson. A parlament legelső feladatának minősíti a miniszter az általi előirányzat és az annexiós törvény parlamenti elintézését. E javaslat mielőbbi parlamenti letárgyalása eminens szükséglet az összállam szempontjából. Szolgáljon majd a gyors elintézés a világnak bizonyítékul, hogy e kérdésben korona és nép, kormány és parlament egy nézetben van. A miniszterelnök rámutat a nagy reformművekre, amelyek körül az urak-

házának nagy szerep jut és kijelenti, hogy a kormány töle telhetőleg gondoskodni fog arról, hogy az urak háza idejekorán és a gyakorta felpanaszolt határidő-kényszer nélkül foglalhasson állást valamennyi függő kérdésben. (Helyeslés.) A miniszterelnök végül biztosítja a házat arról, hogy a kormány az objektív kormányzás szükre szabott határai között a jog és a rend épségben maradását, a nemzetiségi ellentétek enyhítését és a lakosság jólétével összefüggő kérdések előmozdítását fogja legfőbb kötelességének tekinteni.

Miután az urak háza új tagjai letették az esküt és az elnök a Ház elhunyt tagjairól meleg szavakban megemlékezett, a ragályos betegségek elleni védekezés és küzdelemre vonatkozó törvényt külön bizottság elé utalják.

Az urak háza balpártja javaslatot nyújtott be, amelyben tekintettel arra, hogy a bécsi egyetem elég szigorúsággal el nem ítéltető eseményei nem zavarhatják meg az olasz főiskolai tanítás kérdésének igazságos és tárgyilagos megítélését, tekintettel arra, hogy az e célból az innsbrucki egyetemen létesített berendezések elégteleneknek bizonyultak és tekintettel végül arra, hogy az olasz nemzetiség változatlanul sürgős szükségnek tartja a kultúra színvonalának megfelelő főiskolai berendezkedést, felszólítják a javaslat benyújtói a kormányt, hogy lehető legelőbb nyújtsa be azt a törvényjavaslatot, amely olasznyelvű jogi fakultás létesítését mondja ki.

A bizottsági választások megejtése után az elnök közli, hogy szombat délután négy órakerendkívüli ülés lesz, ő felsége uralkodói jubileumának lesz szentelve.

A férfi és a nő.

— Dr. Hanns Dorn előadása. —

Budapest, november 26.

Itt ülök a nagy, komoly teremben, isten tudja melyik kövér városatyá helyén és körülöttem pezsgőve, vidáman szólnak az édes asszonyi nyelvek. Egymásután jönnek a többé-kevésbé agg, de minden korban fess, piros és jómódu urasszonyok, akik valamennyien feministák és valamennyien el fognak itt aludni ma este; igen, valamennyien. És az ember ül a jó, meleg karszék ölében és unalmában azon járattja az eszét, hogy vajon mi is történik majd a Feministák Egyesületének mai előadásán? Az obligát suffragette-szólások fognak megint a levegőbe repülni, statisztikai konzervekkel sűrítve? Nagyszájú szociológiai elméletekhez lesz szerencsénk, amiket azután ott hagyunk a garderobe-ban? Vagy eljön ismét a te országod, óh komor szerelmünk, második alapvizsgánk véres árnya, óh nemzetgazdaságtan? Ujra füllünkbe rágják és újra elfelejtjük, hogy a budapesti kis zsur-Nórákat, Heddákat és egyebeket immár nem elégíti ki a zongora-órák, korcsolya-partiek és a szombati önképzőkörök polgári gyönyörűsége, hanem minden héten egy evőkanállal feministáknak is kell nekik lenniük? Vagy szomorú és haragos felsorolása léssen az asszony-proletárok szent keserveinek, hogy ezeket a keserveket egy új boa kikunyorálásért vágják a férfiek ártatlan fejéhez a jelenlevő nagyságú? Avagy politikálni fognak és a derék reichsdeutsch tanár ur megveregeti a mi buzgó czédula-osztogatóink vállát, amiért választói jogot akarnak kibeszélni szegény asszony-felebarátaink számára, holott nincs meg az a joguk és lehetőségük, hogy maguk választhassák meg azt az embert, akivel egy egész életet kell a halálig kihuzniok? Ilyenfélékkel mulik az idő és úgy háromnegyed hét óra tájt félénken, gyáva reménységgel átszalad a homlokunk tövén: hátha egy friss ötlet fog bekövetkezni; talán a dolgok ok- és okozati lánczának egy új öntésű szeme; egy ujszínű meghatottság; férfiak és nők, emberek és emberek gyönyörű és rettenetes viszonylatainak valami különös látása akar megjeleni bennünket? Vagy legjobb volna szépen hazasétálni; most mindjárt, ám nem késő?

— Hochangesehene Versammlung! — krakógia valaki és, ime, csak most derül ki, hogy Glücklich Vilma már be is kalauzolt egy csinos szöke elvtársat, az elvtárs már helyet is foglalt a Bárczy István trónusán, az elnöki megnyitó is megese

és jelenleg már dr. Hanns Dorn, a müncheni egyetem kiváló tanára beszél. Imádságra méltó bajor dialektusban beszél és utálatosan professzori taglejtésekkel. Ah, már ez a bájos „hochangesehene Versammlung“, ez olyan ünneptélyes, olyan kifürészelt, olyan kathedrális, hogy kétségbe kell esni miatta. És azután: jön a katalógus, a jó öreg sématisálás, amint rögtön látni méltóztatik. Tehát: vannak feministák a férfiak között és vannak antifeministák. Középut ki van zárva, megalkuvásról nem lehet beszélni; aki nincs velem, ellenem van. És aki férfi ellensége a feminizmusnak: azt önzés dirigálja; mint gazdasági lénynek, mint férjnek és szerelmesnek, mint hivatalnoknak és zoon politikonak kellemetlen és kenyérbevágó neki az a verseny, amit a modern női evolúció teljes gözzel fűt. Üzleti konkurrenzia: ez az egész. És miért mások, szélesebbek ma az asszonyi gondolat- és tevékenységi körzetek, mint a tanár ur szép-apja idején? Egyszerűen a munkamegosztásnak, a gép-iparnak tessék ezt szemére vetni; a technika torkon ragadta a főzőkanalat, a rokkát és a varrótűt s a háziasszonyi dicsőségnek befellegzett. A gazdasági nekilendülésből kipattant egy új női kultúra Pallas Athenéje; az új szellemi elhelyezkedésnek egy új házassági morál kell, hogy az aequivalense legyen és azután, ah, azután — éljen az általános, titkos választói jog femininae generis!

Már zug, morog a taps, már vége a Komédiának, a professor ur pathétikus, szigorú hangja egy leereszkedő mosolynak engedi át a terepet és mi mehetünk haza. És utközben akaratlanul, de valami nagyon nagy szomorúsággal ül a mellünkön az a gondolat, hogy hiszen a tanár ur igen derék, igen okos és igen becsületes egy ember lehet és amit mond, arra is ráillik ez a három szimpla jelző, de hát, a kék öreg istenre Bajorországban, kinek mond ezekkel a dolgokkal ujságot, kinek adott őt, vagy két, vagy akár egy korona névértékű szellemi csemegét? Ne tessék félreérteni: nem kívánunk forradalmian új produktumokat. Hiszen a Strauss hires Saloméjának szerelmi motívumát régen feldolgozta a nyájas Loewe mester, Shakespeare ócska mondákból éldégtél és Velasquez is papákat festett és László Fülöp is papákat fest. De új zamatot, új összetételt, valami kis egyénien forrasztó gittet kérünk alássan és nem kapunk semmit, semmit. Vagy talán abban keressük a professor ur előadásának rendkívülségét, hogy kopott és sápadt gépirókisasszonyok, perkálszoknyás és tizgyermekes munkás-feleségek és idegesen bágyadt nagyvárosi lelkek utolsó refulgiát: a feminizmus szent tizparancsolatait százhuszonöt fess, piros és jómódu izraelita hölgynek prédikálja el, akik ez alatt békén alszanak? Lehet. Az azonban bizonyos, hogy a gondolkodó embernek igen kemény diókat ad feltörni — tudtán és tehetségén kívül — az ilyen gutgesinnt német vándor-professor, aki a hatszortékezőket, a Pessi-hullámok boldog tulajdonosait figyelmezteti arra, hogy vannak, akik csak este esznek meleget és három hajttüvel kuszálják rendbe a hajukat. És a legérdekesebb, hogy: ezeknek a kivert millióknak sejtelmük sincs arról, hogy egy disztinált ur és egy néhány elegáns hölgy megint érdeklődött az ő hitvány sorsuk iránt.

k. m.

MEGYÉK ÉS VÁROSOK.

Somogyvármegye központi választmánya ma Kacsokovics Lajos alispán elnöklésével ülést tartott, amely elhatározta, hogy Olay Lajosnak a képviselőségről való lemondása következtében üresedésbe jutott mandátumra a választást december 9-ére tűzte ki. Választási elnök Berzsényi Gerő lenyeltői ügyvéd lesz.

Árvavármegye törvényhatósága ma Bulla főispán elnöklésével közgyűlést tartott, amely megalakította albizottságait; megállapította a községi, közegészségügyi beosztást, továbbá a körorvosok illetményeit és lakpénzeit és a körorvosi alapot 50.000 koronával megalkotta.

Tűz a tengeren.

— Százhuszonhárom emberélet. —

Budapest, november 26.

Rövid távirat nyomán hírt adtunk már arról a rémes katasztrófáról, mely a máltai kikötő közelében a „Sardinia“ nevű olasz hajót érte. A gőzös, mely több, mint kétszáz utassal és drága rakományal Alexandriába indult, hirtelen kigyuladt és az utasoknak és a személyzetnek nagy része — akik halálfelelmükben egymást tiporták és gázolták — a tűz martaléka lett, vagy a tengerbe veszett. A nagy katasztrófához és kiszámíthatatlan szerencsétlenségekhez már hozzászokott emberiség is megdöbben ez újabb eset hallatára, a szerencsétlenek pedig, kik apáikat, férjeiket, testvéreiket vesztették el, könyes szemekkel állnak a hullámsírok és az összegett holttestek előtt. Szivettépo látvány, mikor hangos zokogással, jajgatva borulnak a drága halottakra; szerencse a szerencsétlenségben, hogy legalább eltemethetik holttesteiket. A többiek pedig reménykedve várják, hogy szeretteik hulláját mikor veti partra az ár... Az utasok legnagyobb része arab zarándok volt, akik Mekkába igyekeztek, hogy a szent városban leróják áldozatukat.

A tűz kitörése idején nagy vihar dult a tengeren. Toronymagasságu hullámok csapdosták a hajó falát és borzalmasan szép látvány volt messziről az égő hajókolosszus a zúgó, hóbömbölő hullámok között. A mentést a vihar roppantul megnehezítette, minden oldalról a halál torka tátongett a megrémült utasok felé. Akik a mentőcsónakokra juthattak, azoknak nagy része is odaveszett. A mentőcsónakok részint a vihar, részint a túlterhelés következtében felborultak. A hajó kapitánya a legnagyobb veszély közepette végső lehelletéig megőrizte hidegvérét és osztogatta a parancsokat. A borzalmas katasztrófáról újabbán a következő részleteket jelentik:

A tűz egy matróz vigyázatlansága folytán támadt és villámgyors terjedését a nagy szélvihar miatt lehetetlen volt megakadályozni. Az egész fedélzet egy pillanat alatt lángborult és a vörös tűznyelvek rémesen lobogtak a szélben. Az utasok között szörnyű pánik tört ki és a hajó tisztjei és legénysége hiába igyekeztek a rendet fenntartani. Élet-halálharc indult meg a mentőövekért és a mentőcsónakokért, habár a viharos tengerbe szállani is egyértelmű volt a halállal. A veszély azonban közvetlenebbül fenyegetett a hajón és a nagyrészt arab utasok tigrismódra küzdöttek egymással a mentőcsónakokért. A kétségbeesett küzdelemben valamennyi utas megsérült.

A közül a kevés ember közül, akik véletlenül a mentőcsónakba juthattak, több, mint a fele a hullámokba veszett, mert a csónakok a túlterhelés következtében felborultak. A hajón puskaporraktár is volt és ezért a hajó kapitánya nem a kikötőbe, hanem a sziklás part felé irányozta a hajót, abban a reményben, hogy az ott zátonyra jut és az utasok megmenekülhetnek. A kapitány végső lehelletéig ott maradt a parancsnoki hidon és hősiessen osztogatta a parancsokat a legénység között. A kikötő-hatóságok motorhajókat küldtek az égő hajó segítségére, de az égő kolosszus olyan retentő forróságot sugárzott ki, hogy nem lehetett megközelíteni.

A gőzös kilencz európai és negyven arab utasát, valamint a legénységből huszonegy embert megmentettek. Hiányzik még tizenhatsz matróz, öt európai és száz arab utas.

Egy máltai távirat szerint este nyolcz óraker kikötött a még égő „Sardinia“ nevű gőzös. Eddig huszonhét holttestet találtak. Ötvenkét ember a kórházba szállították, ahol hajó-, katonai és polgári orvosok, valamint lelkészek vették ápolás alá. A gépteremben alkalmazott egész személyzet, öt fűtő kivételével, akik nem voltak szolgálatban, életét vesztette. Az angol flotta sajkái és vontatói segédkeztek azoknak megmentésében, akik a tengerbe ugrottak. Egészen közel jönni a viharos tenger és a folytonosan omladozó hajórészek miatt nem volt lehetséges.

Újabb értesülés szerint a tegnapi hajóégésnek százhuszonhárom emberélet esett áldozatul. A legénységből, csupa angol ember, huszon-

egyén égtek el, vagy fuladtak a tengerbe. A többi elpusztult utas arab ember volt, akik Algírban és Maltában szálltak a hajóra.

A Steinheil-ügy.

Budapest, november 26.

Szükszavu táviratok olyan színezetet adnak ennek a szövevényes afférnek, amely megkülönbözteti a közönségesen szenzációsnak nevezett büntigyektől és szinte unikum gyanánt tünteti föl a leggyakorlottabb kriminálista szeme előtt is.

A táviratok ezek:

Páris, november 26.

Steinheilné ma kora reggel, leánya kíséretében megjelent a rendőrségen és vallomást tett Hamard rendőrfőnök előtt. Vallomása alapján, szakácsnőjének, Wolf Máriának Sándor nevű fiát, mint a gyilkosság egyik elkövetőjét tartóztatták.

Páris, november 26.

A déli órákban letartóztatták a vizsgálóbíró rendelkezésére Steinheilné, a leányát, Steinheil Mártát és Wolf Máriát, a szakácsnőt. Steinheilné viszonyt folytatott a szakácsnő fiával s ennek a viszonyoknak természetes következményei is voltak. Steinheilné a gyilkosság elkövetésekor csak a látszat kedvéért kötözték meg.

Párisi tudósítónk, tegnapielőtti kelettel, a következő érdekes adatokkal számol be a nyomozásról, képét nyújtva annak a kettős akciónak, amelyet a rejtelmes ügy földerítésére egyrészt a rendőrség, másrészt a hírlapok indítottak meg. Mindkét fél közreműködött abban, hogy a titok kipattanjon, ámbar elágaztak az utaik. A részleteket illetőleg szóljon maga a tudósítás:

— Az a gyöngyszem, amelyet Rémy Couillard tárczájában leltek meg, ott csörög ma Páris valamennyi kávéházának, klubjának és szalonjának asztalán, legalább is in contumaciam.

— Kell, hogy ez a titokzatos, ragyogó gömböcske célra vezessen! — mondják az emberek. — Az ékszerész a vizsgálóbíró előtt ráismert arra a gyöngyre, amelyet Steinheilné gyűrűjébe foglalt. Az asszony szintén azt állítja, hogy az ő gyöngye, amelyet a gonosztevők egymástól elraboltak. Kérdés már most, hogyan került a gyöngy Rémyhez?

A „Matin” emberei szinte buzgóbban nyomoznak ebben az ügyben, mint maga Hamard... A rendőrség eljárását sokan érthetetlennek tartják és százféleképpen kommentálják.

Az este egyik music-hallban jellemző párbeszédnek voltam a tanúja. A promenoírban két úriember tárgyalt az affért. A gomblyukukban a becsületrend rozettája.

— Mit gondol, nem Steinheilné maga csempészte a gyöngyöt annak az inasnak a portefeuille-ébe?

— Találgatásokba nem bocsátkozom, — volt a válasz. — Találgatni, ha nem tud egyebet, a rendőrség kötelessége. És mondhatom Önnek, hogy ezuttal Hamard még csak találgatni is lusta.

— Fázik az ügytől...

— Bah!... Hamard nem olyan legény. Az ügy, a mai stádiumában, valódi galimathias. Se ki, se be. Ha hiszi, ha nem, kutya van a kertben. Tényekkel bizonyítok, hogy ne mondjam, adatok állanak a rendelkezésemre.

— No, no!

— Figyeljen. Hamard föltétlenül első ember és amikor tesz, vagy nem tesz valamit, akkor megvan reá a jó oka. A rendőrfőnököt vagy a boszantja, hogy a Matin belekontárkodott a mesterségébe és ezért csupa rancune-ből úgy tünteti föl az eljárását, mintha lanyha lenne...

— Vagy?

— Másrészt nem lehetetlen, hogy magasabb szempontok vezetik... Ámbar éppen Barby az a riporter, akinek a Humbert-ügyből kiolyólag már baja volt Hamard-ral... Pedig akkor is helyes nyomon járt Barby.

— Szó, ami szó, minden a gyöngyön fordul meg!

... Ime, ismét a gyöngyszem. Kíváncsian lesik, hogy a Matin, vagy a rendőrség leplezi-e le az igazi bűnöst és hogy vajon Rémy Couillard lesz-e ez az ember? Valószínű, hogy a rendőrség és a reporter gremium tagjainak akciói nyomán, kölcsönhatás eredménye gyanánt áll majd elő a ténybeli valóság.

Előrebocsátottuk ezeket a híradásokat, amelyek alkalmasak arra, hogy az olvasó figyelmét felcsigázzák, ám szükséges exoziczióját teszik annak a megdöbbentő távirati értesítésnek, amelyet az éjszaka hozott meg a Steinheil-ügyre vonatkozólag.

Párisból táviratozzák nekünk: Kiderült, hogy Hamard rendőrfőnök, aki maga tartotta a nyomozás szálait kezében, egy pillanatig sem járt rossz nyomon, mert elejétől fogva Steinheilné gyanúsította, de mindaddig nem akart ellene fellépni, míg elegendő bizonyíték nem gyűlt össze. Tegnap a rendőrség főnöke befejezte a vizsgálatot és ma korán reggel maga elé vezettette Steinheilné, leányát, Mártát és Wolf Sándort, aki az ő szakácsnőjének fia s nagy lábon élt, de senki sem tudta, hogy mi a foglalkozása.

Órák hosszat tartott a vallatás s azzal végződött, hogy a rendőrfőnök valamennyit letartóztatta.

Steinheilné Hamard rendőrfőnök a gyilkosság óta figyelemmel kísérte, de elhitette vele azt is, hogy többé nem gyanúsítja őt, mert meggyőződött ártatlanságáról. Most, hogy ennek a titokzatos gyilkossági ügynek Steinheilné lett a középpontja, kipattant egy érdekes, ugyszólván történelmi botrány, amelyet annak idején csak nagynehezen lehetett agyonhallgatni. Köztudomásu, hogy a meggyilkolt festőművész, de még inkább felesége meghitt viszonyban volt Faure Felixszel, a köztársaság elnökével annak lemondása után s emlékezetes, hogy a volt elnököt szélhűdés érte. Faure Felix hirtelen halt meg s mire orvos érkezett, már nem lehetett rajta segíteni. Délután történt az eset. Egyszerre csak kirohant Faure szobájából egy asszony, átsietett az elnök titkárnak hivatalos helyiségébe és rémülten mondta neki, hogy küldjön orvosért, mert az elnök hirtelen rosszul lett. A lehető leggyorsabban ruhában — csak egy lenge, hosszú köpeny volt rajta — futott le a lépcsőn, s kocsihoz rohant. A titkár azalatt az elnök házi orvosáért rohant, aki konstátálta, hogy Faure Felixet szélütötte valamely nagy izgalom következtében.

Akkoriban rebesgették az Elyseében, hogy Steinheilné volt az a nő, aki úgy futott el a katasztrófa pillanatában, mint ahogy Monna Vanna ment a florenzi hadvezér sátrába. A rendőrségnek sikerült a botrányt elnémitani.

Az emlékezetes eset alkalmával összeszaladt a palota népe s az elnök titkára e szavakkal magyarázta meg a helyzetet:

— Az elnök ur meggondolatlanságot követett el.

Steinheilné menekülés közben találkozott az Elyse papjával, akit a komornyik telefonon kéretett az elnökhöz, de már ő is későn jött. Ezután az eset után Steinheil meghasonlott feleségével, mindennaposak voltak a perpatvarok és Steinheilné pokollá tette férjének életét. Mivel mindezeket a részleteket tudta Hamard rendőrfőnök, azért tartotta folyton szemmel az asszonyt a gyilkosság óta.

Wolf Sándor, Steinheilné szakácsnőjének fia, akit már egyizben a gyanúsított Rémy Caillarddal együtt letartóztattak, a mai szembesítéskor vakmerően védekezett. Ügyvédet nem akart vallani, amikor már az asszony föredelmesen beismerte bűnét, a suhancz a szemébe vágta, hogy szeretné reá kenni a gyilkosságot, amelyet pedig nem ő, hanem egy másik szeretője követett el.

Dosztojevszky regényének alakjai elevenednek meg a Steinheil-gyilkosság ügyében. Hamard rendőrfőnök minden lépését megfigyelte a boldogtalan végű festőművész feleségének, anélkül, hogy az asszonynak halvány seitelme lett volna róla és Hamard nem csalódott. A tulajdonképpeni gyilkos pénzvárgása leleplezte a czinkosokat is. Steinheilnének van egy házasságon kívül született fia, aki a szomszédságban egy könyvnyomdásznál volt alkalmazva és szüntelenül pénzt zsarolt az anyjától.

Ez a fia és Wolf Sándor, Steinheilék szakácsnőjének fia, jó barátságban élt s minden titkukba beavatták Wolf Mariettát, aki valószínűleg kedvese Steinheilné törvénytelen fiának.

A vizsgálat most ujult erővel indult meg, de nem ugyanaz a vizsgálóbíró vezeti tovább, aki eddig s akit megvádoltak, hogy kémlel Steinheilné, mert szalonjában mindennapos vendég volt.

Állítólag két hírlapíró csikarta ki Steinheilnéétől a vallomást. A múlt éjszaka meglátogatta őt lakásán a Matin két riportere s teljes három óra hosszat faggatták mindenféle keresztkérdésekkel, míg végre Steinheilné bevallotta, hogy az eltűnt gyöngyöket ő maga csempészte be a komornyik tárczájába s így terelte a gyanut Couillard-ra. Steinheilné aztán észbe kapott s megint tagadni próbált, de a két hírlapíró tovább faggatta s az asszony megint beszélni kezdett:

— Wolf Sándor, szakácsnőm fia ölte meg férjemet. Wolf azt hitte, hogy valamennyien átköltöztünk már a nyaralóba s éjszakánként idején behatolt párisi lakásunkba: rabolni akart. Először az én szobámba nyitott be s én felriadtam álmomból. Segítségért kiabáltam, mire férjem berohant s Wolf Sándor megfojtotta őt. Torkom szakadtáig kiabáltam, míg végre anyám is meghallotta, aki a harmadik szobában aludt s szintén segítségért kiáltott. Wolf Sándor odarohant s a párnákkal megfojtotta anyámat. Aztán visszajött az én szobámba s így szólt:

— Neked megkegyelmezek, de csak leányod miatt, akit sajnálok, ha azonban egy szót mersz szólani, azt fogom vallani, hogy te bujtogattál fel Steinheil meggyilkolására.

Az asszony kereken tagadja, hogy szeretője lett volna a gyilkosnak. Félt, hogy az beváltja fenyegetését s nem mert ellene vallani. De még jobban irtóztott attól a gondolattól, hogy kiábrándul belőle szeretője, akinek a nevet megmondta a két hírlapírónak s érdekes, hogy a Matin riporterei diszkrétek voltak s nem írták ki ezt a nevet.

Megjegyezzük, hogy Párisban mind a mai napig szentül hitték, hogy Cecil Sorel, a Comédie Française jeles tagja, volt az a hölgy, akit Faure Félix tragikus halála kompromittált. A legszebb, hogy Sorel kisasszonynak eszé-ágában sem volt a szóbeszéd ellen tiltakoznia, ugyannyira, hogy a maliciózus párisi bohémek a rivaldáról is szereték reá cizálni a Hamlet egyik borsos mondását, amikor is Cecil Sorel lett volna Ofélia és a szegény Faure a dán királyfi. Egy sötét bűnyűnek kellett elkövetkeznie, hogy Sorel kisasszony tisztázódjék a gyanu alól, mely neki, némelyek szerint, nem is volt kedve ellen való.

... Rémy Couillard-t szabadlábra helyezték és már most meg fogják végre tartani a házkutatást az impasse Ronsinben, amelyet tegnapielőtt Steinheilné türelmetlenül sürgetett. A padláson rejtették el a rablott gyémántokat, abban a hitben, hogy ezzel is Rémy-re terelik a gyanut... Persze, most már minden hiába. A szembesítéseknél ugyan a terheltek a végletekig tagadnak, így Wolff Mariette is, de az egész affér az eddigi vallomások után csak a részleteiben kérdéses. Maga a nagy rejtély meg van oldva.

A clus-i valet, — ami őt illeti, — ezentul óvakodni fog, hogy reábizott leveleket elsikkasztson... Könnyen megadhatta volna az árát!.. Mihaszna lett volna erőlködni, hogy: je suis-t innocent!...

TÁVIRATOK.

Uj orosz kölcsön.

Pétervár, november 26. A pénzügyminiszter törvényjavaslatot nyújtott be a dumának, amelyben felhatalmazást kér, hogy az 1909. évi deficit fedezésére 450 millió rubelig terjedhető kölcsönt vehessen föl. A törvényjavaslatot titkos okmányként tekintik és zárt ülésen fogják tárgyalni.

Párisi élet.

Végigmentem a tuilerlák kertjén és Cyrano harmadik felvonása jutott eszembe: éppen úgy szállongtak fejemre a platánok sárga levelei, mint ott. Néptelen volt a gyönyörű park és hangtalan. Hol vannak a karikát kergető, labdát verő, tele tüdőből kiabáló, pajkos gyermekek?

Négyszögű deszkátakolmány állított meg utamban: Négy falán bévül dolgoztak. Kérdésemre egy veres orru „sergot“ felvilágosított:

— Le monument du maître Perrault.

Vagy úgy! A „Csizmás kandur“ és a többi bájos gyermekmese költőjének emléksobrát állítják föl itt — a gyermekek parkjában. Milyen ironiál! A parkban már nincsenek gyermekek és a gyermekek ma már nem Perrault-meséket, hanem detektív-történeteket olvasnak.

De már Párisban is mutatkozik ezen izléstelen és veszedelmes irány reakciója. Mint ahogy nem minden párisi nő ledér, éppen úgy nem minden irodalmi mű se sekély.

E kettős állítást erősítem meg Brisson Adolfné példájával, aki Páris legkiválóbb nőinek egyike. Ezen a néven nem igen kelthet érdeklődést odahaza, de ha megmondom, hogy leányneve Sarcey Yvonne, valami emlékezés féle fog az idősebb olvasók lelke előtt derengni: Eszükbe jut a derék „Oncle Sarcey“, a kritikusok nesztora, a párisi Keszi.

Az öreg Sarcey leányáról van szó és csak logikus, hogy az „oncle“ leányát „Cousine Yvonne“-nak becézik.

Népszerűségét nemcsak örökölte, hanem saját érdeméből szerezte is. Fölserdült leányoknak intézetet alapított: Az Université des Annales-t. Ebben a legfelsőbb iskolában azt az utolsó csiszolást adja meg a világba lépő hajadonoknak, amit nálunk odahaza „sliff“-nek neveznek.

Cousine Yvonne tanításainak foglalatosa az a könyv, melyet most adott ki: „La Route du bonheur“. Megmutatja nekik a boldogság útját. Elmondja benne, hogy a boldogság, ez a szeszélyes utas csak akkor telepedik le nálunk, ha megtanultunk ellenni nélküle... és birva, akkor síklik ki a kezünk közül, amikor rosszul fogtuk meg, vagy amikor olyan oktanok voltak elereszteni, hogy egy nagyobbak látszó boldogság árnyéka után kapkodjunk.

A boldogság és szerencse mulandósága miatt panaszkodhatott az a nagy művész is, aki abban az órában halt meg, amikor Sardout temették.

Favartné volt ez a művész, a Français ünnepelt tagja, akit több, mint százötven szerep tett híressé és akinek csillaga 1881-ben egy igazgatóváltás következtében homályosult el. Perrinél, az új igazgatóval összetűzött, otthagya Molliére házáat, egy ideig tournéeken játszott, majd még egy ideig az Odéon deszkáin ragyogtatta művészetét. Azután visszavonult és élete végéig nem tudta megbocsátani a sors igazságtalanságát.

De hogy félreértés ne támadjon köztünk, sietek megjegyezni, hogy ez a Madame Favart nem azonos azzal, akit Offenbach egyik szép operettejében megörökített. Az ő családi neve Pierrette-Ignace Pingot volt, fogadott leánya Favart konzulnak, aki vizsont unokája volt Favartnénak, az egykor ünnepelt énekesnőnek, az említett operette hősnőjének. Milyen messzinek látszik az az idő, amikor Vidor Pál Blaháné — Favartné szép szeméről énekelte:

„Ráveti fényét — az a hajnal,
És ha bezárul — az az éj!“

Napjainkban mások a színházi szenzációk: a felekezeti darabok idejét éljük. Donnay „Le Retour de Jérusalem“-jére, Bernstein az „Israel“-el duplázott. Tegnap volt e darab ötvenedik előadása a Réjane színházban és a pénztári bevételekből ítélve, sikerét tartósan jóslhatjuk.

Különböznél Bernstein már régóta készült zsidó darabot írni. Sámsont eredetileg Meliorinek nevezte és izraelitának kontemplálta. Csak később adta rá a keresztiséget és a névváltoztatást.

Az Olympiában „Vera Violetta“, Eysler operettje úgy hatott rám, mint egy honi termék. No, no!

Ne tessék azért hazaárulással vádolni, hogy a bécsi zenének meghódolok. De mielőtt idejöttem, egy pesti színpadról hangzottak felém az édes ítemei... ezért érzek olyan honvágyhoz hasonlót.

Annál franciásabb bohóság, amit a Nouveautés talál föl közönségének. „Dix minutes d'auto“ a cizme, Pierre Decourcelle írta és a pikáns Blanche Toutain játssza a női főszerepet.

Mindazonáltal, hogy az automobile-t szerepelteti a szerző, még se hat már az újdonság ingerével. Hiszen a párisiak vágya most a repülőgép felé irányul. Alig várják azt a pillanatot, amikor számozatlan Farman, vagy kormányozható Zeppelin, vagy saját — külön Wright röptetheti őket a levegőn át Monte Carloba, vagy az Antillákra.

Wilbur Wright jelenleg a legérdekesebb ember Párisban. Boldog az, akivel szóba áll, aki elmondhatja: „Wright-től jövök...“ „Wright beszélte...“

Egy ismerősöm is ama szerencsések közé tartozik (nem megható, hogy nem magamnak tulajdonítom e kitüntetését?), akik előtt érdekes kijelentéseket tett: Wright elmondta neki, hogy ő csak fivérével, Orville-től kapott kedvet a „dirigeable“ feltalálására. Olvasta Marcy idevonatkozó műveit, majd fivérével együtt kezdte törni a fejét a nagy problémán. De utaik később eltértek és kiki a maga módszerét követve, fáradozik a megoldáson.

— Nem igaz, hogy én gépem könnyűségével akarok célt érni — mondta Wright — hiszen gépem valamennyivel nehezebb és a multkori felszállásomkor is egy olyan kövér atyafit vittem magammal, aki száz kilót nyomott.

E sorokhoz érve, hatalmas ágyuzásra zörrent meg ablakom. Már azt hittem, hogy a Balkánon lövöldöznek, de szobaaszonyom megnyugtatót:

— C'est le roi de Suède qui arrive!

Igen is. A svéd királyi pár érkezett a köztársasági Páris falai közé, mely a fejedelmi vendégek fogadására 280.000 frankot költött. Páris lobogódszt, Fallières pedig frakkot öltött. Az Élyséeben diszebed, diszvacsoza lesz és nemcsak a diszgyuk bömbölnék, hanem a vadászpuskák is fognak ropogni, mert V. Gusztávot elviszik fácskát lőni.

A sok lövöldözésre azt mondják menségül:

— Ha már a skandináv darabok olyan nagy zajt csapnak Párisban, illő, hogy Páris is nagy zajt csapjon a skandinávoknak.

UJDONSÁGOK.

Lakóhelyváltoztatás esetén arra kérjük tisztelt előfizetőinket, hogy új címüket idejekorán közöljék velünk. Minden erre vonatkozó bejelentéshez szüksége van a kiadóhivatalnak egy czimszalagra, esetleg a régi lakóhely megjelölésére.

NAPIREND. Napár. Péntek, november 27. — Róm. kat.: Virgil. pk. hv. — Prol.: Virgil. — Görög-orosz: nov. 14. Filíp. apt. — Zsidó Kiszlev C. — A nap két reggel 7 óra 23 perczkor, nyugszik délután 4 óra 12 perczkor. — A bold két délelőtt 11 órakor, nyugszik délután 6 óra 29 perczkor.

A belügyminiszter fogad délután 8 órakor. — A földmívelésügyi miniszter fogad délután fél 5 órakor. — A közoktatásügyi miniszter fogad 4 órakor. — A belügyi államtitkár fogad délután 2 órakor. — A kereskedelmi államtitkár fogad délután 4 órakor. — A közoktatásügyi államtitkár fogad déli 12 órakor. — A képviselőház elnökeinek kihallgatása délelőtt 9 órakor. — A főrendiház ülése. — A képviselőház ülése d. e. 10 órakor.

A Képzőművészeti Társulat téli nemzetközi tárlata nyitva, Belépő-díj 1 kor. — Velasquez-kiállítás a Nemzeti Szalonban nyitva 9-7-ig. Belépődíj 1 korona. — Allandó kiállítás a Könyves Kálmán Nagymező-utca 37-39. Nyitva egész nap. Belépődíj nincs. — Lotz-kiállítás az új művészeti szalonban. Nyitva egész nap. — Az Uránia Kigyóleri szalonja nyitva. Belépő díj 20 fillér. — A Nemzeti Múzeum állattára nyitva 9-2-ig. — A Szépművészeti Múzeum nyitva. — A Mezőgazdasági Múzeum nyitva. — A Néprajzi Múzeum zárva. — A Fővárosi Múzeum zárva. — Az Iparművészeti Múzeum zárva. — A Történelmi Képcsarnok nyitva. — Az Orsz. Magy. Iparművészeti Társulat karácsonyi bazára megtekinthető az Orsz. Magy. Iparművészeti Múzeumban (IX. Üllői-ut 33-37.) hétfő kivételével este 7 óráig, vasárnap 9-1-ig. — A földtani intézet múzeuma zárva. — A Közlekedési Múzeum zárva. — A Széchenyi-Múzeum zárva. — Az aquinumi múzeum nyitva egész nap. — A Technológiai Iparmúzeum nyitva. — A Ráth György múzeum zárva. — Az Erzsébet-Múzeum nyitva. — A Nemzeti múzeum könyvtára nyitva. — Az Akadémia könyvtára nyitva. — Az Egyetemi könyvtár nyitva. — A fővárosi könyvtár nyitva. — A Kereskedelmi Múzeum könyvtára nyitva 9-12-ig, a téli hónapok alatt novembertől február végéig kedden és pénteken 6-8-ig. — A pedagógiai könyvtár nyitva. — A többi múzeumok és nyilvános könyvtárak zárva. — A múzeumok, képtárak, kiállítások és nyilvános könyvtárak rendszerint délelőtt 9 órától vannak nyitva.

— A beteg cszárné. A cszárné egészsége a legutóbbi napok fáradozmai és az Alexis nagyherceg temetésén átelt izgalmak következtében nagyon megrosszabbodott. A cszárné Carskoje-Szelóba való visszaérkezése után nem hagyta el magántermeit.

— A király ajándéka. A király kedves formában nyilvánította elismerését azokkal a rendőrségi tisztviselőkkel szemben, akik budapesti tartózkodása idején a várpalotában szolgálatot teljesítettek. Beniczky Tamás rendőrfelügyelőnek a magyar koronával és monogrammjával ellátott aranyórát, Sztanek Gusztáv és Tallián Károly detektíveknek pedig ugyancsak monogrammjával és a magyar koronával ellátott rendkívül értékes arany ékszert adományozott. A kitüntetetteknek a főkapitány ma nyújtotta át a király ajándékát.

— A román trónörökös utazása. Ferdinánd román trónörökös tegnap délután Donauesingemből visszatért Münchenbe és este tíz óra után Bécsen át tovább utazott Bukarestbe.

— Dollinger Gyula kitüntetése külföldön. Dollinger Gyulát, a budapesti tudományegyetem hírneves sebészatanárát, a legtekintélyesebb francia sebesztársaság, a „Société de chirurgie de Paris“ külföldi levelező tagjává választotta.

— Főúri vadászat Wodianer bárónál. Báró Wodianer Albert komjáti uradalmán e hó 23-án és 24-én nagy vadászatokat tartottak, amelynek érdekességét emelte az, hogy József főherceg is részt vett benne. A vadászatra hivatalos notabilitások közül résztvettek a vadászatban: Walliscs Gyula, Perczel Dezső, báró Révay Simon, gróf Berchtold Kázmér, Thuróczy Vilmos v. b. t. t., gróf Nemes János, báró Harkányi Frigyes, zolyómi dr. Wagner Géza, lovag Bleyleben és lovag Wachtler, lovag Rossmannich, Pongrácz Kálmán, Dióssy Imre, ifj. Thurics Károly, Frideczky Béla, Turchányi Ödön, Wilczek Frigyes. A vadászat két napján 4600 nyulat, 197 foglyot és 13 özet ejtettek el, összesen tehát 4819 vadat. Ezekből József főherceg maga 334 nyulat, 21 foglyot és 6 özet lőtt.

— A német császár fiának jóslata. Oszkár, porosz királyi herceg, a német császár negyedik fia, megjelent egy ebéden, amelyet a bonni egyetem rektora adott. A herceg, aki még a bonni egyetem hallgatója, beszédet mondott, mely sötét jóslatnak is beválik. A beszédnek ez volt a szövege:

— Tudjuk mindnyájan, hogy komoly idők előtt állunk, és ezért, mint jó hazafiaknak, kötelességünk, hogy szilárdan nézzünk a jövőbe. Épp az egyetemi tanárok, akiknek szép és felelősségteljes hivatása abból áll, hogy az egyetemi ifjúságot kiképezzék, ebben az irányban végtelenül jó munkát tehetnek ki és ha ebben az értelemben mind-egyik elvégzi a maga munkáját és a nehéz időkben is, amikor megpróbáltatásnak leszünk alávetve, hiven fog a császár és a birodalom mellett kitartani, akkor, mint ahogy Ziethen mondotta egykoron, szövetségünk fent az égben sem fog bennünket elhagyni.

— Wartha Vincze ünneplése. A József Műegyetem ifjúsága ma küldöttséggel tiszteltgette dr. Wartha Vincze műegyetemi rektorát, hogy a Tudományos Akadémia másodelnökévé történt megválasztása alkalmából üdvözlésért. A többi között azt mondta, hogy noha a kitüntetésre nem pályázott, mégis nagy örömmel tölti el, hogy az ifjúság ezt az alkalmat is felhasználta szeretetének tolmácsolására. A küldöttség a rektor beszéde után lelkesen éltette.

— A varsói társaság botránya. Varsóból táviratozták, hogy szenzációs botránypörre van kilátás, amelynek középpontjában egy Gamulinska nevű állítólagos grófné áll. Ez az asszony ünnepelt szépségeket gyűjtött maga köré szalonjában, amely a varsói arisztokráciának kedves találkozó-helye volt s most kiderült, hogy Gamulinska grófné tulajdonképpen kerítőnő, aki a legelőkelőbb körökből szedte áldozatait. A botránypörbe hír szerint több mint háromszáz nagynevű család hölgyei vannak belevetve.

— **A császár-jubileum.** Bécsben ma délelőtt jelentek meg a róm. kat., a görög-keleti, az ág. ev. és végül az izr. hitközségek hódoló küldöttségei Ferencz József előtt, hogy hatvan éves uralkodói jubileuma alkalmából üdvözlőjék. A katolikus papság nevében Cruscha bitoros mondott beszédet és azután átnyújtotta az osztrák püspökök, Dungal apát pedig az osztrák apátok hódoló feliratát. A császár köszönettel fogadta a feliratokat és a következő beszéddel válaszolt az üdvözlésre:

— **A jószágos Gondviselés** megengedte Nekem, hogy megérjem hatvanadik évfordulóját annak a napnak, amelyen elődeim trónjára léptem. Amidőn hálattal szívvel mondom köszönetet az isteni Gondviselésnek e ritka kegyéért, örömmel telik el szívem, amidőn az epizkopatus és az osztrák világi és szerzetes papságot magam körül összegyűlve látom. Az emberiség legszentebb jogai vannak az önök kezébe letéve. Önök irányítják azt, ami fölötté áll az idők minden zavarán, sőt mindenben, ami időben történik: azt, ami örök az emberben. Lelkészi kötelességük hű teljesítése által azonban az államnak és az egész társadalomnak is nagy, sőt megbecsülhetetlen szolgálatot teljesítenek. A napi gondok mindig elfogják választani az embereket. Viszály és pártoskodás el nem kerülhet. Az önök kiüldetése azonban az engesztelést és a békét árdetni, amelyet a világ önmagának nem adhat. A hit az a biztos szirt, amelyen az élet viharai és viharok közepette mindenki támaszt és vigaszt talál. Az önök hitének tanításában és hivatásuk teljesítésében mindenkor biztosan számíthatnak az államhatalom védelmére. Én Magam hű fia vagyok az egyháznak, amely Engem súlyos időkben alázatosságra tanított, amely Nekem a szerencsétlenségben annyiszor vigasztalást nyújtott, amely az élet útjain hűven vezérelt Engem és Házamat. Az önök képviselőinek e felejtetlen napon személyesen fejezem ki legmelegebb köszönetemet.

A görög-keleti papság hódolatára a császár többek között a következőket válaszolta:

— **A görög-keleti vallás hívei országaimban** mindenkor kitűntek istenféllemükkel, az uralkodóhoz való hűségükkel és komoly szorgalmukkal és szellemi és anyagi téren dicséretes tevékenységükkel, amiért biztosak lehetnek uralkodói kegyemről.

Az ágostai evangélikus papság üdvözlő beszédére ezt válaszolta:

— **Mindenkor kötelességemnek tartottam megvalósítani azt az elvet, hogy birodalmamban minden polgár teljes mértékben élvezze a vallásos meggyőződés és a vallásgyakorlat szabadságát.** Vigyék meg, uraim, hitsorsosainak, akiknek szorgalma és komoly életfelfogása ismeretes előttem, köszönetemet hazafias és lojális érzelmeikért és biztosítsák őket arról, hogy üdvözlőim örömmel töltötte el szívemet és hogy valamennyi hitfelekezett bízhatik védelmemben.

Az izraelita papság beszédére ezt válaszolta a császár:

— **Az izraelita hitközségek hódolatáért legmelegebb köszönetemet fejezem ki önöknek.** Az izraelita lakosság mindenkor tisztelettel viseltetett az állam és törvények iránt és Hűséget tanúsított Házammal és Személyemmel szemben. Becsülöm továbbá az önök családias érzését és hajlamát a jótékonyaság iránt. Legyenek meggyőződve, hogy üdvözlőim jól esett szívemnek és hogy önök és hitsorsosaik biztosak lehetnek uralkodói jóakaromban.

Az uralkodó előtt megjelent a bosnyák katolikus küldöttsége is, akiknek nevében Stadler érsek intézett beszédet az uralkodóhoz. A küldöttség ezután Ferencz Ferdinánd trónörökösénél is tiszteletget.

— **A Wright-testvérek és az orosz kormány.** Az orosz kormány tárgyalásokat folytat a Wright-testvérekkel a repülőgép-szabadság megvásárlása irányában. Maga a császár is rendkívül érdeklődik eziránt és szeretné, ha a tárgyalások minél előbb dülőre jutnának. Az orosz kormány két titkos bizottságot küldött le Mansba, amelyeknek az a feladatuk, hogy Wright kísérleteit megfigyeljék és ellenőrizzék. Néhány hét múlva fog elkészülni az első, Franciaországban készült Wright-féle aeroplan. Mintegy 50 repülőgép számára elegendő amerikai fenőfát most hoz egy Newyorkból jövő hajó.

— **Torpedók gyakorlata Flume előtt.** Tegnapi Pólából Fiuméba érkezett a „Pyton” és a „Reiche r” nevű torpedóhajó, valamint a 35. számú torpedónaszád is. A hajók a Kvarneron rövid ideig tartott gyakorlatot végeztek, amelyet befejezvé visszavertek Pólába

— **Haeckel visszavonul.** Haeckel Ernő Henrik, a világhírű természettudós, egyike a legnagyobb buvároknak és gondolkodóknak, vissza akar vonulni. A jénai egyetemen adta elő a zoológiát. Hetvenöt esztendősen lett és most le akar lépni a katedrálról. Nem azért akarja otthagyni a tanszéket, mintha erői megfogyatkoztak volna, vagy mintha érezné, hogy már nem bírja a munkát. A hetvenöt éves ember még erejének teljében van és egyáltalában nem görnyedt meg sem szellemileg, sem testileg. Éppen az elmúlt szombaton tartott előadást a monista szövetségben s mindenki bámulta akkor szellemi frisséget. Haeckelnek az a szándéka, hogy minden idejét származástani muzeumának szenteli. Haeckel legnagyobb és leghivatottabb terjesztője volt Darwin tanainak. Ki is bővítette és önálló buvárlataival ki is egészítette azokat. A zoológiát hihetetlen magaslatra emelte és új világnézetet teremtett, amely Darwin elméletéből indult ugyan ki, de azért önálló. Jövő év február 12-én, Darwin születése napjának századik évfordulóján tartja utolsó előadását a jénai egyetemen.

— **Öngyilkos városatyja.** Bécsben Graef Ferdinánd községi és városi tanácsos tegnap este revolvérvéllel véget vetett életének. Az öngyilkosság oka hirtelen egy apasági per, amely legutóbb a nyilvánosságot nagyon foglalkoztatta.

— **Meggyilkolt utonálló.** Tegnapi este Béregszó községben sétára indult Popa János helybeli csendőr. Utközben találkozott Nedelyka Miklós odaváló ötven éves földmivessel, aki megszólította a csendőrt:

— **Hová megy barátom?**

— **Sétálni megyek** — válaszolta a csendőr s továbbment. Az utca végén visszafordult, hogy hazafelé tartson, amikor hirtelen előugrott egy fa mellől Nedelyka s botjával Popa fejére vágott. Dulakodni kezdtek, végre is Popa kirántotta kardját s úgy szurta mellbe a kötekedő parasztot, hogy az a helyszínen meghalt. Az esetet táviratilag jelentették be a temesvári ügyészségnek.

— **A bosnyák küldöttség panasza.** A „Neue Freie Presse” mai számának közlése szerint a jelenleg Bécsben lévő bosznia-hercegovinai küldöttség tagjait Bécsbe utazásuk alatt a magyar államasutak vonalain zsúfolta, fűtetlen és világítatlan kocsikban helyezték el és minden méltányos kívánságukat a vasuti személyzet ridegen visszautasította. Kossuth Ferencz kereskedelemügyi miniszter, aki csakis a lap közléséből vett tudomást a panaszról, bármennyire magán viseli is az a valótlan és a költősség bélyegét, a legszigorubb vizsgálatot rendelte el és ennek eredményéhez képest, ha a vádak csak legkisebb részben is valóknak bizonyulnának, a megfelelő megtorlást fogja alkalmazni a kötelességükre esetleg megfélemlített tisztviselőkkel szemben.

— **Társasvacsera az Erzsébetvárosi Kaszinóban.** Az Erzsébetvárosi Kaszinóban ma este volt a szokásos heti társasvacsera, amelynek különös dísz kölcsönzött, hogy Bárczy István polgármester is megjelent. A fehér asztal mellett a kaszinóknak mintegy 150 tagja gyűlt egybe. A vacsora során dr. Kovács Jenő, fővárosi bizottsági tag, a kaszinó ügyvezető igazgatója élte a polgármestert. Dr. Bárczy István polgármester nagy tetszéssel fogadott válaszában a kaszinóknak minden egyes tagjára emeli poharát. A társaság még jó sokáig maradt együtt a legkedélyesebb hangulatban.

— **Osztrák hajók balesete.** A Sansego foknál zátonyra került „Tebe” osztrák Lloyd gőzös a dagály beálltával felszabadult a zátonyról. Szebenikóba térve, a hajót buvár által megvizsgáltatták. A hajónak a zátonyrájutás alkalmával semmi baja sem esett, aminek következtében újból felvette rakományát és tegnap reggel tovább indult dalmát-albániai útjára. — A Korfu mellett zátonyon fenakadt „Sultan” nevű osztrák Lloyd-hajó veszedelemben forog. Brindisiből odaérkezett az egyiptomi útján levő „Tirol” gőzös és megkísérelte a mentést, de sikertelenül. A karvastagságú kötelek czérnaszál módjára szakadtak el és a „Sultan”-t nem sikerült levontatni a zátonyról. A Lloyd igazgatósága most a „Bregenz”-t küldötte a zátonyra került hajó segítségül.

— **A vértanúk földje.** Barabás Béla országgyűlési képviselő évek óta fáradozik azon, hogy a szabadságharc aradi vértanúinak vérével megszentelt terület a nemzet tulajdonába menjen át. Barabás az eszme megvalósítása érdekében szükséges anyagi és erkölcsi erő a magyar ifjúság segítségével akarja megszerezni s a minap nyílt levelet intézett Embert Sándorhoz az Egyetemi Kör elnökéhez. Az Egyetemi Olvasó-Kör egyhangú lelkesedéssel vállalta el a megfizetendő megbízatást s rögtön bizottsággá alakult, hogy nemes feladatának eleget tehessen. Kéri a hazafias közönséget és ifjúságot, hogy a szent cél megvalósítására irányuló munkálkodásában támogassa.

— **A háromszázezer márkás sikkasztás.** Közöltük, hogy Berlinben, a Koppel-féle részvénytársaság Kluge Frigyes nevű prokuristáját háromszázezer márká elikkasztása miatt letartóztatták. Erre vonatkozólag Berlinből azt jelenti egy távirat, hogy a sikkasztás miatt tegnap este újabb letartóztatás történt. Kluge a Königrätzer-Strasse egyik szállójában titkos irodát tartott fenn és egy Viluna nevű kereskedővel, aki Sönebergből ment Berlinbe, fiktív cézégeket alapított és ily cézgek nevében vételt és eladást teljesített. Ezek részére a Koppel-féle részvénytársaság könyveiben számlát nyitott és nem létező üzleteket vezetett be. A részvénytársaság tudakozódásaira Kluge szerezte be az információkat, amelyek mindenkor kedvezően hangzóttak az illetőkre. Az ily módon szerzett pénzt Kluge és Viluna egymás között megosztották, amelyet azután tőzdespekulációkra használtak föl. A szédelgést úgy fedezték föl, hogy a Koppel-féle társaság fölszólított egy ily nem létező cézget, hogy fizessen, azonban Kluge már ezek helyett a fizetést nem teljesíthette. Bebizonyosodott, hogy Viluna biáltársa Klugenak és ezért Vilunát is letartóztatták.

— **Letartóztatott szélhámos.** A sátorlajuhelyi rendőrség ma a vasuti állomáson letartóztatta Pécsár Géza országosan ismert szélhámost, ki a katonaságnál hét évi várfogságot ült, majd onnan megszökött. Pécsár a vasuti osztálymérnökségnél Krecsányi Kálmán fővárosi detektívönöknek adta ki magát s telefonálni akart Eperiesre, azonban telefon hiányában a vasuti állomásra ment, hogy innen táviratozhasson. Az állomáson Guttmann állomásfőnöknek feltűnt Pécsár viselkedése, mire intézkedésére a jelenvolt szolgálatot teljesítő rendőrök kérdőre vonták, majd letartóztatták. A nyomozást vezető Schmidt Lajos rendőrkapitány a vizsgálat alkalmával egy rendőrségi igazolványt talált Pécsárnál Krecsányi Kálmán nevére kiállítva, hamis pecséttel ellátva, továbbá Budapest székesfőváros főkapitányának egy gépirásos rendeletét, amelyben egy miniszteri rendeletre való hivatkozással megbizta Krecsányit, hogy az eperjesi adóhivatalt, mivel a központi állampénztárnak sok hamis bankjegyet szállított, vizsgálja meg, foganatosítson nyomozást és az összes bankjegykészletet foglalja le, szükség esetén pedig a pénztárnokot és az ellenőrt tartóztassa le. Pécsárnál találtak még három gépirásos express-levelet az eperjesi csendőrségnek, a rendőrségnek és a honvédpáncsnökságnak címelve, melyekben a főkapitány az ál-Krecsányi részére szükséges karhatalmat kér kirendelni, továbbá hamisított gumibélyegzőt, érettségi bizonyítvány-ürlapot, száz rendőrségi igazolvány-ürlapot és nyomozásra kiküldő rendeleti ürlapokat találtak. Pécsár Mária György, Agárdi Nagy István nevek alatt hasonló szélhámoságot követett már el Erdélyben. Bevallotta, hogy büntársa van, akit nyomoznak. Pécsár Géza harminczegy éves sárospataki illetőségű horbélyeség.

— **Házasságok.** Daniel Jenő Cséffáról eljegyezte Hagymási Sárkát Nagyváradról. Dr. Sárváry Zoltán honvédelmi minisztériumi segédfogalmazó eljegyezte Szalatzky Irént Budapesten.

— **Nászajándékok.** jegygyűrűk legelőnyösebben Polgár Kálmán műőrárs ékszerterelepén. Budapest, VII., Erzsébet-körút 29. I. em. szereshetők be. Nagy képes album-árjegyzék bérmentve küldetik.

— **Letartóztatott cseléd.** A kecskeméti rendőrség ma letartóztatta Preszekán József cselédet, ki Bajnóczy Károly városi kertészét meglopta. Preszekán már hasonló lopásokért országoszerzte köröztek. Preszekán bevallotta, hogy 1906-ban ő törte fel a nagyenyedi kórház pénzeszekrényét is.

— **Az első magyar műlakatos halála.** Jungfer Gyula, első műlakatosunk, aki a magyar vasipar művészi fejlesztésével nagy érdemeket szerzett, ma reggel fél öt órakor meghalt. Jungfer a külföldön is feltűnt műveivel s a világ minden részéből a legelső elismerést hozta mindenkor haza. Az 1900. párisi kiállításra készített munkáját a király a gyárában szemlélte meg, amely kitüntetéssel a hazai kézműves ipart még egy uralkodó sem tisztelte meg. Jungfer a lakatosok halottja, de egyúttal az egész magyar iparoságé is, mert legkiválóbb munkásainak egyike fekszik ravatalon. Érdemel maradandóvá teszik emlékét a nemzeti ipar terén.

— **Jelentés a szociálista mozgalmakról.** Ezerkét oldalas vaskos kötetben számol be dr. Boda Dezső főkapitány az elmúlt év szociálistikus munkásmozgalmairól. gróf Andrássy Gyula belügyminiszternek. A jelentés szerint a magyarországi szociáldemokrata-párt az általános választói jog tárgyában első nagygyűlését január 13-án tartotta a Tattersallban. Az első tüntetés pedig május 15-én volt. Az elmúlt év szociálistikus mozgalmának legnagyobb eseménye az október 10-iki munkaszünet volt. A párt ugyanis elhatározta, hogy október 10-én, az országgyűlés megnyitása napján, általános, az egész országra kiterjedő munkaszünetet rendez. E napon a kereskedelmi miniszter által közzétett adatok szerint Budapesten 81.524 munkás nem dolgozott, ami körülbelül 75.53 százaléknak felel meg. Az első fejezet foglalkozik még a párt egyéb akcióival és a szociáldemokrata-párt kongresszusával. A második fejezet a magyarországi újjászervezett szociáldemokrata-párt mozgalmát ismerteti. Kifejti a jelentés, hogy a párt a múlt évben sem tudott az ipari munkakörökben párthíveket szerezni s a mezőgazdasági munkások között sem volt képes nagyobb eredményt elérni. A harmadik fejezet ismerteti a független szociálista-párt mozgalmát. Ennek a pártnak működése felette jelentéktelen volt, mert a párt egységét megbontotta Achim Andrásnak és Várkonyi Istvánnak, valamint hiveiknek versengése. A további fejezetek a keresztény-szociális mozgalmakat, a szindikális mozgalmakat és a horvát-szlavonországi munkásmozgalmakat ismertetik.

A nyolczadik fejezet foglalkozik a szociálista pártjaitól, a népgyűlésekkel és a hatóságok megtorló eljárásával. Ismerteti a fővárosi és a vidéki pártjaitó állását. A pártnak a jelentés szerint Budapesten kilencz, a vidéken pedig tizenegy pártlapja van. Ezenkívül harminczkilencz szaklap szolgálja a párt érdekeit. Az elmúlt esztendőben a szociálista-párt kiadásában megjelent összesen tizenhat nagyobb röpirat, melyek közül az egyik 200.000 példányban lett kibocsátva. A röpiratokon kívül a párt nyolcz füzetet adott ki. A szociálista sajtótermékek közül a múlt évben nagyobb részt osztálygyűlésekre való izgatás miatt tizenöt sajtóterméket lefoglaltak.

A jelentés kimutatása szerint a magyarországi szociáldemokrata-párt 1907-ben Budapesten hatszáz-tizenhét gyűlést jelentett be. Ezek közül kettőt a hatósági biztos feloszlattott, ötvenhárom pedig érdeklődés hiányában nem tartottak meg. A múlt év szociálista tüntetéseiből kifolyólag, a fővárosi rendőrség kihágás címén százharmincznyolcz egyént ítélte el. Az egyes sztrájkokból kifolyólag, magánosok elleni erőszak vétsége miatt a törvényszék husz esetben hozott marasztaló ítéletet. A pártnak, valamint a pártlapoknak az elmúlt évben negyven sajtópere volt. Ezek közül harminczhárom eset elítéléssel, hét eset pedig felmentéssel végződött.

A kilenczedik fejezet terjedelmesen ismerteti egy a budapesti, mint a vidéki bérmozgalmakat s az arokkal elért eredményeket. A fővárosban az elmúlt évben a jelentés szerint összesen kilenczvennyolcz bérmozgalom fordult elő.

A jelentés a lefolyó pártgyűléseken elhangzott beszédek is közli stenográfiai jegyzetek alapján.

— **Oszták expedíció Amerikába.** Egy Treuber nevű oszták báró e hó közepén érkezett vissza arról az expedíciójáról, amelyre három hónappal ezelőtt indult a Panama-szorostól északra fekvő vidékekre. A báró expedícióját az a cél vezette, hogy az északon fekvő bányákat kiaknázza. Az expedíció azonban kudarczsal végződött. Treuber utjára öccse és két bányamérnök társaságában indult el a nyáron Newyorkból. Colomba érkezve két indián vezetőt vettek maguk mellé, akik e vállalkozásukat később életükkel fizették meg. Az expedíció kudarczát az a nagy ellenszenv magyarázza meg, melylyel a benszüllöttek minden ilyen vállalkozást kísérik. A veszedelmekre már egy kínai kereskedő is felhívta figyelmüket, intvén őket, ne vigyenek magukkal indiánokat, mert a benszüllöttek elhatározták, hogy minden indiánt, aki fehér ember kalauzolására vállalkozik, agyonlőnek. Így is történt. Kevéssel, hogy San-Isabelnél a hegyek közt folytatták utjuk, egy éjjel a benszüllöttek megtámadták két indián vezetőjüket s mindkettőjüket agyonlőtték. Később, utközben, az egyik mérnök lázbetegségbe esett s meghalt. Ekkor a Csendes-Oceán partvidéke felé vették utjukat és most a másik két mérnök is oly súlyosan megbetegedett, hogy az utat félbe kellett szakítani. A két mérnököt az anconi kórházba szállították; Treuber pedig nem folytathatta egyedül utját. A báró azonban nem adta fel a reményt, hogy eljut az óhajtott Eldorádóba s kijelentette, hogy az expedíciót meg fogja ismételni.

— **Tragédia az őrházban.** Sárbogárd egyik vasuti őrházában megrendítő tragédia játszódott le. Dömök István vasuti őr már régóta viszályban élt feleségével és a köztük fennálló örökös viszály annyira kiélezte az ellenségeskedést a férfi és feleség között, hogy Dömök, amikor vasárnap este részegen hazatért a községből, boszut forralt. Látszólag nyugodtan lefeküdt és amikor azt hitte, hogy mindenki alszik, lámpát gyújtott, hogy véres tettét végrehajtsa, de mikor észrevette, hogy egyik kis leánya ébren van, uira lefeküdt. Mikor pedig minden elcsendesedett, uira felkelt ágyából és egy hatalmas konyhakéssel alvó feleségére rohant, több súlyos késszurást ejtett rajta. A szerencsétlen asszony néhány perc alatt elvérzett. Borzalmas tettétől azonban megijedt a gyilkos férfi és a bűnyomokat el akarta rejteni, de nem sikerült. A csendőrség már hétfőn reggel tudomást szerzett a dologról és vasra verve beszállították Sárbogárdra.

— **Leszakadt párkányzat.** A törvényszéki palota Koháry-utcazi homlokzata előtt ma reggel súlyos szerencsétlenség történt. A palota párkányzatának egy része, eddig ismeretlen okokból levált és az éppen arra haladó Klein Bódog pénzbeszedőre zuhant. A szerencsétlen ember, aki lapunknak tisztviselője, agrvázkódást szenvedett és a leomló kötélem két helyen bezuzta koponyacsontját. Életveszélyes sérüléseivel a mentők a Rókus-kórházba szállították. Közben Fliger Lambert, a törvényszéki palota gondnoka értesítette a szerencsétlenül járt Kleinnak Sziget-utca 16. száma alatt lakó családját. Hivatalosan megállapították, hogy a palota harmadik emeleti kőpárkánya lazult meg s onnan esett le egy kődarab. A törvényszéki palotát tizenyolcz évvel ezelőtt építette Pucher József műépítész. Szigorú vizsgálatot indítottak annak kiderítésére, hogy kit terhel a felelősség.

— **Czigányok és csendőrök harca.** A marosvásárhelyi csendőrség a vidéki kisebb betörések teteseinek nyomozása közben Marosvásárhely közelében ráakadt egy többtagu czigánybandára. Az őrsvezető megállásra szólította fel a czigányokat, mire ezek elmenekültek és futásuk közben revolvereikből valóságos sortűzet adtak a csendőrökre. Az egyik czigány a többiek menekülését fedezte és többször a csendőrökre lőtt, erre a csendőrök is használták ígyverőket és Antal Gábor őrsvezető golyója egy

czigányt szíven talált. A menekülők közül kettőt elfogtak.

— **A gyógyíthatatlan betegek karácsonya.** Óbudán, a San Markó-utca 60. számú házában van a gyógyíthatatlan betegek Irgalomháza. Ebben a házban vannak azok a szerencsétlenek elhelyezve, akik napjaikat örökös szenvedésben töltik s akiknek az élet nem nyújt többé semmi reményt. Az Irgalomháza főnöksége most azzal a kérelem fordul a közönséghez, hogy ezeknek a sokat szenvedő embereknek néhány derűs percet szerezzen azzal, hogy megadja a lehetőségét, hogy az intézet karácsonyfát állítson nekik.

— **Beesett a kutba.** Nagy József hetvenhárom éves mezőkeresztesi földesgazda egy halotti toron nagyon a kancsó fenekére nézett és berugott szegény. Mikor hajnalban hazafelé tántorgott, eltévesztette a házuk kapuját és bement Pető Miklós udvarára. Petőék kutat ástak és a három méteres mély gödör ott tátongott az udvaron, fedetlenül. Mintegy félméter mély volt a kutgödörben a víz és bizony ebbe bele botorkált az öreg. Kiáltását senki sem halotta meg s reggel, mikor kivilágosodott, halva találták Nagy Józsefet a Pető-családbeliek. A nagyváradi ügyészség megindította a vizsgálatot.

— **Kigyó a templomban.** Kissé amerikaiasan hangzik, noha Natálban történt állítólag az alábbi kigyó-história, melyet érdekességénél fogva reprodukálunk. Mrs. Compton, egy Natálban élő angol katonatiszt leánya, szeretett harmoniumon játszani és azért gyakran fölkereste a közelben levő kis templomot, ahol néha egész délutánokat töltött a harmonium mellett. Egy napon szintén elment a templomba. Bátyja, Malcolm bezárta utána a templomajtót és megígérte neki, hogy két óra múlva érte jön. A kis templom gazdagon volt díszítve virágokkal, apró díszbokrokkal és díszfákkal és Mrs. Compton a virágerdő közepette a harmoniumhoz ment és egy templomi éneket kezdett játszani. Játék közben egyszerre lombzizegést hallott. Hátrafordult és észrevette, hogy a lomb valóban mozog. Félelem fogta el és egész testén remegve, gépiesen tovább játszott a harmoniumon, miközben folyton figyelte a rejtélyes jelenséget. Ekkor látta, hogy a virágok között egy hatalmas óriás kigyó teste tekerződik, egészen lassan a fejét előrenyújtva és egyenesen feléje tartva. A kigyó fejét jobbra-balra billegette, mintha keresné, hogy honnan érkeznek a harmoniumhangok és a leányt olyan érzés fogta el, mintha vére megfagyana ereiben; mindamellett egyre kellett játszania, mert ez volt az egyedüli mód a menekülésre. A kigyó megállapodott csuszásában és mozdulatlanul figyelte a zenét. Végül két rettenetes és örökké emlékeztető óra után a templomajtó zárjában megfordult a kulcs és Mrs. Compton kedvenc kutyája ugatva törtetett előre urnője felé. A leány bátyja érkezett meg. A kigyó a kutyára ugrott s ezt a pillanatot használta föl a leány és bátyja a menekülésre. A kigyót később a templomban agyonlőtték.

— **Családi dráma.** Borzalmas módon akarta tegnap megölni Schuster Ernő plaueni téglagyári intéző feleségét. Éjszaka álmában rohanta meg az asszonyt, félkezével leszorította s másik kezével egy palackból sósavat nőtött szájába, orrába és fülébe. A szerencsétlen asszony a fájdalomtól elájult, akkor a férfi kiitta a maradék sósavat, majd leugrott a második emeleti ablakból az utcára és holtan terült el. Felesége a kórházban haldoklik.

— **A Folies Caprice mulatóhely** novemberi műsora felülmúlja az összes eddigieket. A Rott Sándor művészi vezetése alatt előadott „A detektív király” bohózat állandó kacagásban tartja a közönséget. A néző nem tudja, hogy Rott és társai utólráhatlan humorát avagy a darab szellemes ötleteit honorálja-e inkább. A magánszámok közül is egyik kifünőbb mint a másik. Trebitsch báremörkupiája és Zöldi új szóló-számait fetszerék leginkább. Szünni nem akaró tapsban részesei esténként a berlini Nanon kisasszony, ki kiváló rutinnal, dezens módon adja elő cabaret-számait, azonfelül maccsics és kankán-tánczával elragadja a nézőt.

SZÉN, koks, briket,
összes gazdasági,
antracit ipari és házi célokra
Telefon: Detail 26-27. 75-76, Engros 164

27701

Radnay Károly

BUDAPEST, Váci-körút 78. szám.

Sürgőnyosalm: ANTRACIT BUDAPEST

— Halálozások. Idősb Kovács Rezső balatonfüredi járás főszolgabírája, Zala vármegyei törvényhatósági bizottsági tag folyó hó 24-én, életének ötvenedik évében, hosszas szenvedés után, elhunyt Budapesten.

Ozvegy Tichy Józsefné, született Rick Leopoldina hetvenedik évében, e hó 23-án elhunyt Munkácson.

Milch Dávid földművelő, volt fanagykereskedő rövid szenvedés után elhunyt. Halálát előkelő család és sok ismerős gyászolja. Temetése pénteken, f. hó 27-én, délelőtt tíz és fél órakereszt az új izr. temető halottasházából.

Polgár Mihály kir. aljárásbíró és neje, szül. Sporer Regina leánya, Ilonka november 24-én egy éves korában, hosszas szenvedés után, elhunyt Kiskunfélegyházán.

Tarcsafalvi Pálffy Mihály ügyvéd, az erdélyi unitárius egyház főtanácsának tagja hatvanötödik évében, e hó 25-én meghalt Marosvásárhelyen.

x Zászlók, czimerek minden kivételben kaphatók Linhart színházi festőnél és díszítőnél Budapest, VIII., Hunyadi-utca 27. szám. Árjegyzék ingyen.

x Bob-fiasított a legkifinomultabb, 10 fillér.

x Fodor-féle vívóterem a Koronaherczeg-utca 3. szám alatt a főváros legnagyobb és legjobban felszerelt torna- és vívóterme. Különös gond fordították a gyermekturna- és vívásra.

x Felhívjuk t. olvasóink figyelmét a Felkal Konzervgyárnak mai lapunkhoz mellékelt karácsonyi árjegyzékére. — Tolmácsoljuk egyben a gyárnak t. vevőikhez intézett azon kérelmét, hogy megrendeléseiket a sima lebonyolítás végett már most megtemni sziveskedjenek, nehogy a közeledő ünnepekre várható munkatorlódás miatt a szállítások késedelmest szenvedjenek.

SZÍNHÁZ ÉS MŰVÉSZET.

(*) Fráter Loránd hangversenye. A huszadik század a magyar dalok renaissance-át hozta magával. Régi panasz lett tárgyalanná, hogy a hangversenytermekben nem lehet magyar szerző művét hallani. Erre az volt a védekezés, hogy nincs olyan zeneműirodalmunk, amelyivel műértő közönség elé lehetne lépni. Ebből a circulus vitiozusból Fráter Loránd talált kivezető utat: mint hegedűs, mint énekes és mint dalszerző, egy személyben, állt ki a dobogóra és közönséget hódított a magyar dalnak. Amikor pedig megtörte az előítéletet, egymásután bemutatta a fiatal magyar komponistákat. Itt a fővárosban és bejárva az országot, városról-városra, hangversenyzett, amíg népszerűvé, kedvelté nem vált valamennyi. Most megint hangversenyre készül: december 6-án, vasárnap rendezi a Royal-teremben. És amikor azt hirdeti, hogy a saját legújabb szerzeményein kívül a Hubay Jenő, Tarnay Alajos, Csiky János, Székács Aladár, Saxlehner András legfrissebb alkotásait fogja énekelni, hegedülni, mindenki tisztában van azzal, hogy valódi, nagy és magyar szívnek-léleknek kedves élvezet vár rá.

(*) Stracclari az Operaházban. Az Operaház holnapi jótékonycélú előadására már ideérkezett a milánói Scala világhírű baritonistája, Riccardo Stracclari és tegnap parádés szerepét, Tosca Scarpiáját próbaképpen elénekelte az Operaház színpadán. Mindazok, akik a vendég művész énekét hallották, el vannak ragadtatva és a mai estélyt rendkívül emlékezetesnek és művészinak mondják. A vendég művész zenei tudása és énekművészete méltó a hírehez, amely megelőzte. Az előadás pontban hét órakereszt kezdődik és jegyeket úgy az Operaház pénztáránál, mint a rendes színházi jegyirodákban még lehet korlátolt mennyiségben kapni.

(*) Nemzeti Zenede hangversenye. Zsuifalásig megtelt a Vigadó nagyterme azokkal az érdeklődőkkel, akik eljöttek, hogy figyelemmel kísérjék, mint fejlődik, erősödik ez a minden reklámot mellőző, komoly zeneintézet. Örömmünk telt benne. Azt látuk, hogy komoly, szilárd bázison nyugszik itt a tanítás rendszere. Különböztetett az intézet számos végzett növendéke is fényesen bizonyította. Elsősorban is Gobbi Lajost illeti az elismerés, aki önzetlen fá-

radozással juttatja minden alkalommal a Zenedét az öt megillető diadalhoz. Elsőnek Weber zongoraversenyét játszották zenekarkisrérettel. A zongorarész Schwarcz Emilia látta el igen ügyesen. Ezt Toldy László pályanyertes hegedűversenye követte Drumár László előadásában. A kissé önállóan, egységességben szükkölködő művet úgy a zenekar biztos játéka, mint az előadó tőlük telhetőleg igyekeztek érvényre juttatni. Rachmaninow-nak egy igen bájos, sok invenczióval megcsinált zongoraversenye (II-ik) következett most Weisz Margit interpretálásában, szintén zenekarkisrérettel. A bájos fiatal leány játéknak sok olyan kvalitásáról tett tanúságot, mely őt jóval fölébe helyezi a legkiválóbb zeneintézeti növendékeknek is. Hálásak vagyunk érte, hogy ezt a gyönyörű kompozíciót ismét alkalmunk volt hallani, ilyen jó együttesben. Moza Scena con Rondo-ját Muzsik Noémi énekelte kissé fénytelen hangon, de tiszta intonációval. Kár, hogy előadásának nem tudott semmi szint, melegséget kölcsönözni. A hegedűszólót Karácsonyi Margit játszotta. Végül Saxlehner Andor nagy zenekarra irt Fantazia-ja következett, első előadásban. A farsztoán hosszúra nyújtott, elég invencziózus kompozíciót is hálásan fogadták.

(*) Salzer Marcell vig estélye. A temperamentumos német konferencier harmadizben jött el hozzánk és mérsékelt számu közönség előtt tartotta ma vig estélyét a Royalban. A vendég-művész láthatólag deprimálta a közönség közönyössége, mert a kitűnő bécsi és berlini kritikák, de különösen eddigi pesti estélyei után nagyobb érdeklődést várt. A kis mosolygó arcú kecskeszakállas emberke már megjelenésével is derűtséget kelt, a pódiumra úgy szökik fel, mint a gummilabda és nagy csomó vastag könyvet rak a székre, hogy kilátszék a felolvasó asztal mögül. Mai estélyén nagy indiszpozícióval küzdött, rekedt és náthás volt, de ezt a bántó körülményt csakhamar elfeledtette egyéni humorával, intelligenciájával és elsőrangú előadóképességével, gyakran meglepő, mennyi ötlet, könnyedség és természetes humor van ebben a kis emberben és mennyire le tudja blinecselni közönségét kifejező, sohasem tulzott mimikájával és sanguinikus temperamentumával. A kisszámu közönség hálás is volt művészetéért, és egész estén át lelkesen tapsolta a vendéget. Müsort nem adtak ki, Salzer maga vezetete be, néhány ötletes szóval számait. Müsoron Rideamus, Henry F. Urban, von Wörmt, Freiherr von Münchhausen stb. művei szerepeltek. Különösen Henry F. Urban „Der Eisberg“-jének drámai előadása tetszett. A közönség tapsait a vendég néhány ráadással köszönte meg.

(*) Az Operaházban holnap, pénteken „Tosca“ kerül előadásra. Scarpia szerepében mint vendég Stracclari Rikardó olasz operaénekes lép fel, ki jelenleg a milánói Scala-színház első baritonistája. Toscát Szamosi Elza, a pásztorfiut Várady M., Cavaradosist Lunardi, Angelottit Kornay, a sekrestyést Hegedűs, Spolettát Kertész, Sciarronit Kárpáth és a börtönőrt Ney B. adja. Vezénylő karmester Szikla Adolf, rendező Alszegehy Kálmán főrendező. Az előadást a szegénysorsu tudóbe-tegek szanatoriuma javára rendezik. (Rendkívüli bérletszünet 17., felemelt helyárak.) — Svárdström Valborg asszony szombaton „Romeo és Julia“-ban lép fel, mint Julia, Romeot Arányi, Mercucciot Takács énekl. (Bérletszünet 35.). — „A hegyek alján“ D'Albert Jenő nagyszerű dalműve vasárnap kerül színre negyedszer, amelyen először fogja énekelni Kaczér Margit Máriát és Szemere Árpád Sebastianót.

(*) Filharmóniai hangverseny Szabadkán. Tegnap este tartotta a Szabadkai Filharmóniai Társaság harmadik hangversenyét. A fiatal zeneegyesület, amely rövid egy esztendő alatt meghódította a zene-művészetnek Szabadka város közönségét, ismét igen tartalmas programmal állott porondra: Beethoven I. szimfóniájával és Mendelssohn Hebridák-nyitányával. Ezenkívül Tóth Árpád zongoraművész, a budapesti Fodor-iskola tanára Weber egyik koncertjét adta elő zenekarkisrérettel, a vonós-zenekar pedig egy Grieg- és egy Lányi-féle apróságot játszott. A hangversenyre a városi színház egészen megtelt

előkelő közönséggel. Különösen sokat tapsoltak Tóth Árpádnak, aki egy Chopin-sorozatát önállóan is játszott, de bőven kapott elismerést a zenekar is, élén Lányi karnagygyal.

(*) Király-Színház. A „Hollandi leány“ mai előadásának érdekességét Raskó Géza fellépése kölcsönözt, aki a katonakarmester szerepében érvényesítette színjátszóképeségeit és szépen iskolázott egészséges hanganyagát. A közönség minden dalát szívesen hallgatta és honorálta tapssal.

(*) Az Urhatnám polgár. Holnap, pénteken adja elő a Nemzeti Színház Molière Urhatnám polgár című vigjátékát, amely 1883. óta nem került színre a Nemzeti Színházban. A darabot teljesen új betanulással, rendezésben és szereposztásban hozzák színre s czimszerpét Horváth Jenő fogja játszani, a többi pedig S. Fái Szeréna, Nagy Ibolya, Váradi Aranka, Gál, Náday Béla, Bakó, Korvács, Horváth Zoltán és Bónis. Ezekkel a szereplőkkel adják szombaton és vasárnap este is.

(*) A Vigszínházban holnapután, szombaton, a „Tanitónő“-t, Bródy Sándor darabját ismétlik, melynek legutóbbi előadására is egészen megtelt a nézőtér. A nagyszerű falusi életképet a jövő hó elején mutatják be Reinhardt berlini színházában, ahol ifj. Nagy Istvánt, Fenyvesi Emil szerepét, Beregi Oszkár, a czimszerpét pedig, amelyet nálunk Varsányi Irén kreált, Höflich Lucie fogja játszani. Holnap pénteken, a „Visszatérés Jeruzsálemből“, Donnay Maurice szenzációs színműve kerül színre.

(*) Fataj zeneszerzők művei. Az Országos Magyar Zeneakadémia zeneszerzési tanszakán végzett növendékeinek műveiből folyó hó 30-án este fényolc órakereszt az intézet nagy hangversenytermében Kerner István karnagy vezetésével, az Operaház zenekarának közreműködésével, hangversenyt rendez. A fiatal zeneszerzők, akiknek művei bemutatásra kerülnek, a következők: Ifj. Buchner Antal, Bodon Pál, Radó Aladár, dr. Marsik Emanuel, Reschofszky Sándor és Fenyvesi Emil.

FŐVÁROS.

(*) A tanácsból. A tanács ma a katonai előfogatok előállítására iránt az 1909. évre Heinbach Jakab és fia ajánlatát fogadta el. A tanács a III. kerületi temető kezelését a Duna jobbparti temetők igazgatóságához utalta át. A Kispeszt község határán létesítendő munkástelep környékének szabályozási terve vegyes bizottságilag lévén tárgyalandó, a tanács a főváros képviselői gyanánt a következőket küldte ki: Kun Gyula tanácsos, Heuffel Adolf középítési igazgató, Devecis Ferencz műszaki tanácsos és Pohl Ferencz IX. kerületi elöljáró.

(*) A belügyminiszter a népszínház-utcai villamosról. A Józsefváros polgárainak huszonöttagu küldöttségét fogadta ma délben a képviselőházban gróf Andrássy Gyula belügyminiszter. A küldöttségét dr. Nagy Dezső képviselő vezette, aki memorandumot nyújtott át a belügyminiszternek és részletesen ismertette előtte a népszínház-utcai villamos vasut ügyét. A Városi villamos vasutat tudvalevőleg kötelezték arra, hogy legkésőbb az utca végleges rendezésével egyidejűleg a mostani felsővezeték helyébe minden kártérítési igény nélkül megépítse az alsóvezetékét. Erre a vasuti társaságot minden illetékes fórum közbiztonsági, szépségeti és közlekedési érdekből kötelezte. A fővárosi közgyűlésnek azt a határozatát, amely 5000 korona évi kárpótlás feletben felmentette a társaságot ez alól az 520,000 korona kiadást jelentő kötelezettség alól, a belügyminiszter közérdekből megsemmisítette. Mindamellett már a Népszínház-utca végleges rendezését csaknem befejezték, de a társaság a miniszter rendelkezését mellőzve, meghagyta a felsővezetékét és az ujonnan rendezett utcában az alsóvezetéknek nyoma sincs. A Józsefváros polgársága ennél fogva a miniszter sürgős és erőlyes intézkedését kéri ebben az ügyben. Gróf Andrássy Gyula belügyminiszter kijelentette, hogy a kérelmet sürgősen meg fogja

Reggelizés előtt fél pohár

Schmidthauer-féle

Hozzájárul a valódi áldás gyomorba jósok-
nak és székzenesítésben szenvedőknek

Igmándi keserűvíz

az elrontott gyomrot
3-5 óra alatt tel.
jegen rendezés
Első áron 40 fillér.
Más áron 30 fillér.

vizsgálni és amennyiben tényleg úgy áll a dolog, amint azt a memorandum mondja, azonnal intézkedni fog, hogy a legfelsőbb hatóság jogerős határozatának érvényt szerezzen s hogy az alsóbb hatóság ezt a határozatot végrehajtsa. A küldöttség lelkes éljenzéssel fogadta a miniszter válaszát.

(**Az ipartörvény revíziója.**) A kereskedelemügyi minisztérium annak idején, amikor az új ipartörvényt véleményezés végett leküldte a főváros tanácsának, ez év november végét jelölte meg a főváros észrevételeinek megküldésére. Minthogy azonban az ügyosztály előterjesztése csak a minap jelent meg és huzamosabb időt vesz igénybe, míg a bizottságon és a közgyűlésen keresztül megy, a tanács az ügyosztály előterjesztését ma megküldötte a kereskedelmi minisztériumnak, hogy addig is tájékozódást szerezzen belőle.

(**A vörheny.**) A főváros tisztii főorvosi hivatalnál az utolsó 24 órában 16 vörhenyeset jelentettek be, amelyek kerületenként a következőképpen oszlanak meg: I. II. és IV. ker. 1—1, V., VIII. és IX. ker. 2—2, VI. ker. 3, VII. ker. 4. Halálozás nem történt.

(**A Budapesti Tanítótestület** elnöksége a tanító-ság kívánságának megfelelően elhatározta, hogy a fővárosi új nyugdíjtörvény jóváhagyása után testületileg fejezi ki mindazoknál köszönetét, akiknek a nyugdíjszabályzat létesítésében részüik volt. S köztük elsősorban B á r e z y István polgármesternek. Tervevette továbbá az egyesület egy nagyszabású banket rendezését, amelyre a főváros tanácsát és a kerületek vezéreit óhajtja meghívni.

(**A taksamérők ellen.**) A közgyűlés felhatalmazást adott a tanácsnak, hogy a taksamérő kötelező használatára tegye meg a szükséges intézkedéseket. A közgyűlés határozata ellen ma Hajdok István bizottsági tag a belügyminiszterhez felebbezett.

(**A benzintartás szabályozása.**) A fővárosban az utóbbi időben előfordult benzinrobbanások és szerencsétlenségek az illetékes hatóságokban végre is megértették azt az elhatározást, hogy a veszedelem elhárítására, illetőleg csökkentésére rendeleti uton szabályozzák a benzintartást. Az erre vonatkozó szabálytervezetet már 1898-ban kidolgozta S c z e r b o v s z k y Szaniszló tüzoltóparancsnok és most e tervezet alapján folyik a tárgyalás az illetékes fórumok előtt a városnál, a kormánynál és a vegyészeti gyárosok szövetségében. Az új szabályzat kormányrendelet alakjában fog kiadást és pontos utasítások lesznek benne a benzin szállítását, beraktározását és tartását illetőleg, nemcsak a vegyészeti gyárosok és iparosok, hanem az autómobiltulajdonosok számára is.

(**Ápolási költségek előlegezése.**) A belügyminiszter ma küldött leiratában értesíti a fővárost, hogy az 1908. évi október havában igénybe vett ápolási költségek előlege fejében a Duna halparti közokrházak javára 203.600 koronát, a Duna jobbparti közokrházak javára 124.300 koronát utalványozott a fővárosnak.

(**A péksütemények a kávéházakban.**) A főváros közgyűlése szabályrendeletileg kimondotta, hogy a kávéházakban közegészségügyi szempontból tilos a vendégek asztalára péksüteménnyel telt tálcát helyezni. Ezen határozatot a Kávésok Ipartársulata annak idején meglebebezte a belügyminiszterhez, ki azonban felebbezést elutasította. A közgyűlési határozat publikálása után a kávéosok egynéhány napig alkalmazkodtak az új rendelethez, midőn azonban az ipartársulat elhatározta, hogy a jóváhagyás ellen kifogást emel, egy-egy vendég elé ismét egészen a mai napig tíz-tizenöt süteményt tartalmazó kosarat tettek kiválasztás végett. A közegészségügyi ügyosztály megbízottai csütörtök délelőtt azonban végigjárták a budapesti kávéházakat és azok tulajdonosait kétszáz korona büntetés terhe mellett figyelmeztették a szabályrendelet betartására.

(**Közénforgalom.**) Az elmúlt héten, november 15-től november 21-ig, a magyar királyi Államvasutak vonalain érkezett 293.724 mm., a Déli vasuton 1800 mm., a helyiérdekű vasut vonalain 95.001 méter-mázsa, a Dunagőzhajózási Társaság hajóin 3807 mm. köszén, összesen tehát 394.332 m. Elszállítottak a m. kir. Államvasutak vonalain 14.659 mm. köszén.

(**Panasz a villamos közlekedés ellen.**) A vas-és fémgyári tisztviselők egyesülete ma panaszt tett a tanácsnál, hogy a Váci-úton a villamos közlekedés rossz, megbizhatatlan. A menetrendet nem tartják meg s a gyári alkalmazottak nem tudnak idejére munkába menni. A fővárost kérik, tegyen valamit a rendszeres villamosközlekedés érdekében.

TÖRVÉNYSZÉK.

§ **A Budapesti Ügyvédi Kör közgyűlése.** A budapesti Ügyvédi Kör ma este hat órakor tartotta meg XXVIII. rendes közgyűlését dr. Szohner Lajos elnöke alatt. A közgyűlés első tárgya a választmány évi jelentése volt, melyet a kör titkára, dr. Gyöngyösi József terjesztett elő. A jelentés megemlékezik az országos ügyvédi gyám és nyugdíjintézetéről, melynek eszméje huszonöt évvel ezelőtt az ügyvédi körből indult ki és mely az ügyvédi karnak régi óhaját váltja valóra. Eleinte ugyancsak terheket fog a karra róni, mely ezeket a jövő előnyeinek reményében viseli. A kör a budapesti ügyvédi kamara nyugdíjalapja javára 2000 koronás alapítványt tett, melynek gyarapítására újabbán ismét 600 koronát adományozott. Ezután dr. Rott Jakab pénztáros előterjesztette a számadásokat, melyek szerint a bevételek 14.510 korona 35 fillért, a kiadások pedig 10.984 korona 36 fillért tettek ki. A közgyűlés ugy a jelentést, mint a számadásokat jóváhagyólag tudomásul vette. A tagdíjakat három évi tartamra évi 24 koronában állapította meg. A választmány megválasztása előtt elnök sajnálattal jelentette be, hogy a körnek tizenkét év óta buzgó titkára, dr. Gyöngyösi József tisztét többé megtartani nem hajlandó. A közgyűlés a távozó titkárnak jegyzőkönyvileg fejezte ki köszönetét. Végül a választásokat ejtették meg. Elnök lett Szohner Lajos, alelnökök: dr. Zsigmond Jenő, dr. Burián Béla, gazda dr. Kelemen Lajos, titkár dr. Fürst Mátyás, másodtitkár dr. Dushegyi Gyula, pénztáros dr. Rott Jakab, ügyész Crausz Gyula, könyvtáros dr. Sebes József, számvizsgálók dr. Hetényi József, dr. Téth István és dr. Schnitzer Jakab.

§ **Monstre kártérítési pör.** Mintegy 10 év előtt Frankl Wolf szatmári kereskedő ellen több budapesti cég csalás miatt a bünvádi eljárás megindítását és vagyonára büntügyi zárlat elrendelését kérte. A büntügyi zárlatot a bíróság el is rendelte s a vádlott cég tagjai vizsgálati fogságba jutottak. A főtárgyaláson a vádlottakat felmentették és most ok indítottak pert vádlóik, 31 budapesti és bécsi előkelő cég ellen 175.000 korona erejéig, azt állítván, hogy őket ily károsodás érte. A felperesi, valamint az alperesi cégek képviselőinek periratai kötetekre rugnak. A felperest dr. Fleischmann Sándor, az alpereseket dr. Balog Arnold, dr. László Károly, dr. Löwenfeld Albert és dr. Schreyer Jakab ügyvéd képviseli.

§ **Panaszosokból — vádlottak.** A bádgosok sztrájkja alkalmával Lengyel Lajos bádgosot, mert ez nem tartott a sztrájkolókkal, hanem tovább dolgozott, a szakszervezet ötös bizottsága Budapestről kitiltotta és Braun Antal bádgossegédet bízta meg ezen kitiltó határozat foganatosításával. Ez a foganatosítás pedig abban állott, hogy Lengyelt a munkából kiemelték és a fővárosban munkába állni ne engedték. A szakszervezet határozatának megfelelően Braun Antal szidalmazva kísérte a sztrájkoló Lengyel Lajost az utcán. Bakos Károly rendőr ezt észrevette, Braunt elő akarta állítani a kapitányságra. Ezen szándékában azonban a sztrájkoló bádgosok nagy tömege megakadályozta s veszedelmes fenyegetésével megbénította őt hivatalos eljárásában. Csak később, mikor segítséget kapott a rendőrszobából, sikerült a sztrájkolóknak három főkolomposát, Braun Antal, Grósz Károly és Kofol Adolfit letartóztatni. A három bádgossegéd ellen a kir. ügyészség hatóság elleni erőszak büntetése miatt emelt vádat. Ma tárgyalta a büntető törvényszék dr. Jamnitzky bíró elnöke alatt. A tárgyaláson mind a három vádlott tagadta, hogy ők erőszakoskodtak volna a rendőrökkel szemben. Elpanaszolták, hogy a jelen esetben épp a rendőrök voltak azok, akik minden ok nélkül belekötöttek a sztrájkoló munkásokba s őket letartóztatva, benn az őrszobában vasbotokkal, ököllel verésre verték. Sérüléseikről magának Boda Dezső főkapitánynak jelenlétében vették fel orvosi látleletet. Ez alapon meg is tették a rendőrök ellen a büntető feljelentést, ez azonban furcsa eredménnyel végződött. Nem a rendőrök, hanem ők kerültek vád alá hatóság elleni erőszak büntetéseért. A lefolytatott tárgyaláson kihallgatott rendőrök közül csakis egy tett határozottan terhelő vallomást a vádlottakra. A bíróság dr. László Jenő védő meghallgatása után mind a három vádlottat bizonyítékok elégtelensége

okából felmentette a vád alól. Az ítélet ellen az ügyész felebbezett.

§ **Bosszu a kártyaveszteségért.** Ez év augusztus 25-én Pilis községben együtt kártyázott Sárán Mihály földműves Misányi Mihályval a korcsma asztalán. A kártya felett összeszólalkoztak, majd később birokra is keltek, úgy, hogy a csendőröknek kellett a verekedőket elválasztaniok. Misányi hazament és nyugovóra tért. Sárán azonban nem tudott beletörödni a történetbe és bosszút forralva égő szivarját rádobta Misányi zsupfedelese házára. A szalmatető csakhamar lángra gyúlt és leégett. A csendőrök nyomban elfogták a gyújtogatót, aki a monori járásbíró előtt beismerte büntetését. A mai esküdtzéki főtárgyaláson azonban, amelyen dr. Gaál ügyész gyújtogatót büntetvével vádolta Sáránt, a vádlott már tagadta a terhére rótt bűncselekményt. A sértett, ennek felesége és számos tanu terhelően vallott ellene. Az esküdtek bűnösnek mondták ki Sáránt a gyújtogatót büntetvében és ezért a bíróság három évi fegyházra ítélte. Az ítélet jogerős.

§ **Pénzes levélhordók réme.** Furfangos módját eszele ki a csalásnak ez év február és március hónapjában Rosenberg Vilmos volt pénzész. Az utczán megszólította a postakocsi mellett levő pénzes levélhordókat s udvariasan megkérte őket, váltsanak fel neki egy száz, avagy ezer koronás bankjegyet. Mikor a levélhordók eleget tette a felhívásnak, átadták a felváltott pénzt Rosenbergnek, az jóakarulatag figyelmeztette a levélhordókat, hogy az általa átadott bankjegyek egyik sarkán sérült. A levélhordók erre visszaadták a sérült bankjegyet Rosenbergnek és visszavették a váltás fejében adott bankjegyeket. Rosenberg időközben azonban ügyesen már elrejtett volt néhány bankjegyet s a levélhordók legtöbbnyire olvasatlanul vették vissza az általuk adott pénzt. A furfangos pénzész ily pénzváltás ürügye alatt károsított meg egy csomó levélhordót. Március 27-én azonban Gulyás István pénzes levélhordó 1000 koronás bankjegyet váltásánál megkísérelt csalás alkalmával elfogta a csalót és letartóztatta. Rosenbergnél megtalálták azt a két darab százás bankót, amelyet Gulyás pénzeslevélhordótól az imént ügyesen ellopott. A kir. ügyészség csalás kísérletével vádolta Rosenberget, azonban a budapesti büntető bíróság nem látta fenforogni a csalást és a posta-kincstár, mint károsított fél, nem is emelt vádat, minek folytán a bíróság felmentette a vádlottat, sőt az elközött pénz visszaadását is elrendelte. A budapesti kir. tábla ma az ügyész fel-folyamodására tárgyalta az ügyet és Frenreisz István elnöklésével Rosenberg Vilmost a csalás büntetésében mondotta ki bűnösnek. A kir. tábla a vádlottat cselekményeiért másfélévi börtönre ítélte, amely büntetés ellen a vádlott és védője semmiségi panaszszal élt.

EGYESÜLETEK.

(—) **A Tulipánszövetség Magyar Védőegyesület** ma este öt órakor tartotta Cserháti Jenő műegyetemi tanár elnöke alatt első választmányi ülését, mely alkalommal Ligárth János ügyvezető igazgató tanácsos az igazgató-tanács üléséről és a nyár és ősz folyamán tett intézkedésekről adott részletes jelentést. A jelentésből a hazai ipar fejlődésének haszonnal járó karácsonyi vásárok tartása emelkedik ki. Tárgyalták még a Budapesten 1910-ben megtartandó divatkiállítás ügyét, valamint a tavaszi vásárok rendezését.

(—) **A Bethlen Gábor Kör** december 10-ikén táncszal egybekötött irodalmi estélyt rendez a Sakkör helyiségében.

(—) **A magyar heraldikai és genealogiai társaság** ma este Pejérpataky László elnöke mellett ülést tartott, amelyen elsőnek Áldásy Antal jegyző bemutatta Pór Antal értekezését Opoliai László nádorispán pecséteiről. A nagy tetszéssel fogadott felolvasás után Áldásy Antal jegyző folyó ügyekről tett jelentést. A társaság ez idei nagy gyűlését december 17-én fogják megtartani, amelyen Csoma József másodelnök a gróf Forgách-család czimeréről szóló értekezését fogja bemutatni. Apróbb ügyek elintézésével az ülés véget ért.

(—) **Zenetanárok gyűlése.** Az államilag képesített okleveles zenetanárok országos szövetsége november hó 29-én délután három órakor tartja újraszervező tisztújító gyűlését az országos magyar királyi zeneakadémia nagytermében. A szövetség ez uton is felhívja az országos zeneakadémiát végzett művészeket és zenetanárokat, hogy ezen a gyűlésen, saját érdekében, minél nagyobb számban jelenjenek meg.

(—) Felolvasó-estély. A Magyar Zsidóifjak Egyesülete e hó 28-án, szombaton este hét órakor, V. Bálvány-utca 2. szám alatti helyiségében felolvasó-estélyt rendez a következő programmal: Két életkép őskori történelmünkől, írta és felolvassa dr. Farkas József tanár; Hermann Mór: Zigeunermusik, előadják hegedűn Fischer Miklós, Bernstein Nándor és Berger Mór, zongorán kíséri Kelemen Ernő.

(—) Magánalkalmazottak nagygyűlése a választói jog ügyében. A főváros és az ország összes magánalkalmazottai részéről a székesfővárosi Vigadó nagytermében vasárnap, e hó 29-én délelőtt 10 órakor tartandó országos nagygyűlés iránt rendkívüli érdeklődés mutatkozik. Előadó dr. Kreutzer Lipót a hazai magántisztviselők mozgalmak egyik legregibb vezére lesz s a határozati javaslat erőteljesen fogja kidomborítani azokat a kívánságokat, melyeket a magánalkalmazottak óriási tábora a választói reform kérdésében törhetetlen erőlyvel hangoztat már esztendőök óta.

Nyilt - tér

rovatokban közzétételükért nem vállal felelősséget a szerkesztőség.)

Dr. KÁLLAY ZOLTÁN
jogi szemináriuma
 Budapest, IV., Magyar-utca 3. sz.
 Kiváló sikerrel s alaposan készít elő az alapvizsgáktól az ügyvédi vizsgáig bármely jogi vizsgára.
 Nem tévesztendő össze hasonló intézetekkel!

Ha még eddig nem kapta meg
 a Párisi Nagy Áruház ajándékát megjelent 8000 példos illusztrációval ellátott,
új karácsonyi képes nagy árjegyzékét,
 kérje ezt rögtön egy levelezőlapra, melyet mindenkinek ingyen és bérmentve megküld a
PÁRISI NAGY ÁRUHÁZ
 Budapest, VII., R. közút-ut 38.

SPORT.

() Találmány a czéllövészetnél. Zseniális találmányt mutatott ma be előkelő, meghívott közönség jelenlétében Szemere Miklós. „Sub target”-nek hívják ezt az elmés amerikai találmányt, amely a czéllövészet oktatása terén mesés eredményekre képes. A meghívott szakértők el voltak ragadtatva a remek találmány által. Magyarul talán a „czéllövészt ellenőrző készülék”-nek nevezhetnők a „Sub target”-et. A czéllövésre szolgáló löfegyver kapcsolatban van egy balanszított szerkezet által egy olyan készülékkel, amely a löfegyvernek minden ingását tizenötszörös nagyságban mutatja, úgy, hogy nemcsak a czéllövés oktatója, hanem a tanítvány is szemmel láthatja hibáját, kezének minden jobbra vagy balra, fel- vagy lefelé való ingadozását, s a készülék czéltábláján jelezve lesz fegyverének minden ingása. A készülék miniatűr czéltáblájáról meg lehet állapítani, mint mozgott czéllövő fegyvere, erre vagy arra, míg végre eldördült a lövés, amelynek hatása a készülék czéltábláján természetesen szintén látható, mert a szerkezeten elhelyezett kis czéltáblán rugó segítségével egy tíz épp oly irányban foglal állást, mint a fegyver — mondjuk kétszáz méterre felállított czéltáblára. Ha a ravasz lecsapódott, a tíz átszurja a szerkezeten felállított czéltáblát és hűen megmutatja, hogy a lövés hova ment, illetőleg hova ment volna. Történetpazarlás nélkül, lövőhelyiség nélkül, távolság nélkül lehet e készülék segítségével czéllövészt tanulni. Azt mondták a bemutatásnál ott levő katonai szakértők, nyugodt czéllövészt csakis e készülék segítségével lehet rövid idő alatt megtanulni. A készülék ára ötven font (körül-

belül 7000 forint), úgy hogy a hadsereg minden százada számára való beszerzése bármennyire szükséges is, nagyon költséges dolog. A feltaláló amerikai Strotton E.-nek hívják.

() Ferenczvárosi T. C.—Föv. T. C. bajnoki mérkőzése. Vasárnap délután 2¼ órakor, a Thököly-uti pályán mérkőzik a két csapat a bajnokságért. A Föv. T. C. szenzációs szereplése az őszi szezonban elsőrendű esélyeket ad a szorgalmas traininget folytatott klub csapatának a bajnokság megnyerésére. Eddig három győzelemmel, egy eldöntetlen eredménnyel 7 pontot szerezve, csak 1 ponttal maradt el a FTC.-től, mely a bajnokság élén áll. A FTC. legutóbbi szereplése után több győzelmi eséllyel indul a küzdelemben, minden esetre figyelemre méltó igen komoly ellenfele ellen, mely az ősz elején már egy barátságos training-mérkőzésben 2:1 le is győzte az eddig veretlen F. T. C. csapatát, bebizonyítván ezzel jó kvalitását. Azóta elért eredményei MTK. ellen 3:4; MAC. ellen 2:2 — javuló formájukat mutatják. A FTC. bizonyára a legnagyobb lelkesedéssel fog küzdeni vezető helyének biztosítása érdekében. Bíró: Fehérvy Ákos (BTC.) lesz. Előzőleg a két klub ifjusági csapatai játszanak.

KÖZGAZDASÁG.

A „Flóra” szappangyár r. t. vesztesége. A „Flóra” Első Magyar Stearin-gyertya- és Szappangyár Részvénytársaság ma tette közzé elmúlt évről szóló mérlegét. A mérleg nem a legkedvezőbb a társaságra nézve, amennyiben 151.046 korona 64 fillér veszteséget mutat ki. Ez még nem volna sok, ha azonban tekintetbe vesszük, hogy 1906. évi üzletéve 326.644 korona nyereséggel záródott, a veszteség elég érzékenynek mondható. A társaság 1896-ban alakult négy millió korona alaptőkével. Osztalékot azonban csak háromszor fizetett. 1898-ban 8 koronát (4%), 1905-ben 8 koronát (4%) és 1906-ban 16 koronát (8%). Ez évben — természetesen — nem fizet osztalékot. A mérlegben egyébként a hitelezők 1.008.377 koronával szerepelnek, míg az értékesíthető tartalék 1.170.000 korona. Ezzel szemben az adósok 870.802 koronával vannak felvéve, a gyártelek pedig 4.068.992 koronával van értékelve.

A keskenyvágányú vasutak és az O. M. G. E. Az Országos Magyar Gazdasági Egyesület felterjesztést intézett a kereskedelmi miniszterhez, amelyben a keskenyvágányú vasutak szabványosítására kiadott szabályrendeletet több irányú módosítást kéri. A miniszter most válaszolt ezen felterjesztésre s válaszában azt mondja, hogy a szóban lévő rendeletben foglalt megszorítások csakis a gépjármű keskenyvágányú vasutakra vonatkoznak és így az ipari és mezőgazdasági vasutak korlátozására — amely vasutak legnagyobb része ló- és kézi-üzemű — tárgytalanná válik.

Állami kedvezmények. Kossuth Ferencz kereskedelmiügyi miniszter legutóbb a Magyar-Belga Fémipar r.-t. budapesti ipartelepének satukat és ipari-, mezőgazdasági és bányacélokra szolgáló keskenyvágányú vasutakhoz szükséges szerszegeket előállító üzemébe számára engedélyezett állami kedvezményeket a cégnek H-alaku patkósarkokat előállító üzemébe — 1910. évi márczius hó végéig terjedő hatálylyal — kiterjesztette és az 1907. évi III. t.-cikk 1. §-ában meghatározott állami kedvezményeket a Magyar Fémlemezipar Részvénytársaság cég Budapestén, Erzsébet királyné-ut 57—59. számok alatt létesített gyárának bádógtükröket, katonai apró használati tárgyakat, festékpárnadobozokat, czukrász és pékklivágó formákat, kerek és szögletes tálcákat, harmat-lecskendőket és egyéb pléh bazarárúk forgalma alá eső cikkeket, továbbá litografált konzerv- és egyéb bádógdobozokat és méhészeti cikkeket előállító üzemébe részére az 1907. évi január hó 1-étől számított 10 (tíz) évre engedélyezte. Végül ugyanezeket a kedvezményeket engedélyezte a Trecsényi Keret-, Rámalecz- és Falparárgyár Részvénytársaság cégnek, trecsényi keret-, rámalecz- és falparárgyártelepe részére, az 1908. évi június hó 1-étől számított 10 évre.

Az Országos Hajós Szövetség és a dunai hajósvállalatok. Az Országos Hajós Szövetség elnöke, gróf Batthyány Tivadar, mint annak idején közzétük, a Magy. Kir. Polyam- és Tengerhajózási, a Dunagőzhajózási Társaság és a Délnémet Dunagőzhajózási igazgatóságához az alkalmazottak fizetésének rendezése tárgyában emlékiratot nyújtott be és annak sorsát a hajósokkal most röpiratban ismerteti. A röpirat szerint a magy. kir. Polyam- és Tengerhajózási Részvénytársaság igazgatósága az emlékiratot az igazgató-tanácsnak tárgyalásra a személyzet iránt viseltető legnagyobb jóindulattal ajánlja. A Délnémet Dunagőzhajózási Társaság kifelteti, hogy az emlékiratban foglalt kérelmeket az ez évi kiválóan rossz üzletmenetre való tekintettel, ez idő szerint ugyan nem teljesítheti, de ez elől, a viszonyok javulással, elzárkózni nem fog. A Dunagőzhajózási Társaság igazgatósága az emlékiratra elutasító választ adott és alkalmazottainak a nyugdíjalap szanálására vonatkozó kérelmét teljesen figyelmen kívül hagyta.

Textilgyár Aradon. Már régebben megirtuk, hogy Häffele János elzászi gyáros Aradon textilgyárat alapít. Az aradi pénzintézetek — amint értesülünk — ez ügyben legutóbb értekezletet tartottak, melyen az Arad megyei Takarékpénztár bejelentette, hogy 100.000 korona részvényt jegyez, ha a többi aradi pénzintézet legalább 200.000 korona részvényt vesz át. Az Arad-Csanádi Gazdasági Takarékpénztár és az Aradi Ipar- és Népbank R. T. ez alapon 50—50.000 K értékű részvény átvételére vállaltak kötelezettséget.

Távbeszélő hírek. Arad vármegyében: Kerülő és Lökősháza községben, Bihar vármegyében: Hagymádfalván, Temes vármegyében: Izbstón, Torontál vármegyében: Kibekháza törvényhatósági távbeszélő-központ nyílt, korlátolt nappali szolgálattal. Fejér vármegyében: Csákváron, a Budapest-környéki távbeszélő-hálózatához csatlakozó-központ létesült, mely egyidejűleg a belföldi helyközi forgalomba is bevonatott. Kalocsán városi hálózat épült, mely az interurban forgalomban is részt vesz. — A csurgói városi távbeszélő-hálózat bevonatott az alsó-ausztriai helyközi távbeszélő-csereforgalomba. — A nagykanizsai távbeszélő-központ november 30-án — egyelőre csak a nyilvános állomások közti viszonylatban a klagenfurti osztrák távbeszélő-központtal való csereforgalomba bevonatik. Dijszabás: a 3 perczig tartó közönséges beszélgetés 4 korona, sürgős beszélgetés 12 korona. A díjköteles szolgálati értesítés díja 1 korona.

A Csorbai tó bérbeadása. Darányi Ignác földmivelésügyi miniszter — amint értesülünk — Klimó Józsefnek adta bérbé a Csorbai tavat.

Disztlékekkel, hirdetésekkel ellátott levelezések Nagy-Britanniába és a brit gyarmatokba nem küldhetők. Nagy-Britanniában, Ausztráliában és a legtöbb brit gyarmatokban az oly levélpóstai küldeményeket, melyeknek czimoldalán képek, rajzok, hirdetések, a frankójegeket körülvevő disztlékek és egyáltalában oly disztlékek vannak, melyek a czim áttekinthetőségét zavarják, vagy a frankójegek valódiságának felismerését megnehezítik, nem kézbesítik, hanem a feladás helyére visszaküldik.

Schwab visszavonulása. Schwab Károly, az aczéltörzst elnöke, a híres, többszörös milliomos kijelentette, hogy az öt ért nagy üzleti veszteségek miatt családja körébe vissza fog vonulni a költséges társasági élettől. A Schwab-család Newyorkból legközelebb a pennsylvaniai Bethlohembe költözik; Schwab már is mérsékli napi kiadásait, sőt híres versenystállóját is eladta, továbbá egy newyorki házáat, mely egymaga 30 millióba került. Takarékoskodásának egyik jele, hogy a cselédségből ötven embert elbocsájtott. Schwab e különös viselkedését Newyorkban úgy magyarázzák, hogy a hatalmas pénzember és családja már megcsömörlötték a társaságbeli pazarló élettől s egy kis színnel a csendes vidéken akarják magukat felüdíteni.

Vásári ügyek. A kereskedelmiügyi miniszter megengedte, hogy a Baranya vármegye területéhez tartozó Mohács községben a november 9-ére esett, de elmaradt országos vásár helyett november 30-án pótvásár tartassék s hogy a Veszprém vármegye területéhez tartozó Várpalota községben november 9-ére esett, de elmaradt országos vásár helyett november 30-án szintén pótvásár tartassék.

A mezőgazdasági szakképzettség kérdése. Az Országos Magyar Gazdasági Egyesület irodalmi és tanügyi szakosztályának mai ülésén a szakosztály

Angol, francia és amerikai rendszerű
KÉSZPÉNZÉRT félárban:
 ruházódhatik minden ember finoman és elegánsan
 az ország-
 legismert
Zöllinger Samu elnöke
 ar-
 ur-
 szobájánál

A rendszerem abból áll, hogy angol és francia gyári raktárakban vásárolt 3-6 méteres legújabb divatu mintá gypjuszövetekből mérték szerint készítek:
 finom öltönyt 21 frtért
 nagyon finom prima öltönyt 26

Ragán
 Felöltő vagy
 Téli kabát
21—26 frt
 Budapest, IV., (Belváros)
Magyar-utca 3. sz. I. emelet.
 Kossuth Lajos-utca mellett

elnökül megválasztották Kodolányi Antalt, társ-elnökül Rodiczky Jenőt és Bernát Istvánt. Kodolányi Antal köszönetének kifejezése mellett elfoglalván az elnöki széket, Buday Barna tett jelentést a Közteleken december 6-8-án tartandó gazdasági előadások programjáról, melyet tudomásul vett a szakosztály. Ugyancsak Buday Barna tett javaslatot a vidéken rendezendő gazdasági előadások tartásáról. A szakosztály elhatározza, hogy a gazdasági előadások Nyitrán, Nyiregyháza, Iglón és Esztergomban tartatnak meg az illető vármegyei gazdasági egyesületek, a magyarvári, a debreczeni és a kesztelyi akadémiák tanári karának bevonásával. Ezután Buday Barna tartott előadást A gazdasági szakképzettség kérdéséről. Előadása végén javaslatot tett oly irányban, hogy az O. M. G. E. mondja ki egy mezőgazdasági főiskola előadhatatlanul szükséges mielőbbi felállítását, továbbá tegyen előterjesztést a minisztériumokhoz, hogy a gazdasági szakképzettéknél a központi közigazgatás magasabb fokozatában hely biztosítsák. Ugyancsak kerestessék meg a földművelésügyi miniszter is, hogy a mezőgazdasági közigazgatás reformjában egyes központi és járási vármegyei tisztségek betöltésénél a mezőgazdasági kvalifikáció kikötessék. Javasolja továbbá, hogy keresse meg az Országos Magyar Gazdasági Egyesület választmányát a földhitelezésről s egyes nagyobb intézmények figyelmét szakképzett gazdák alkalmazására, kérje fel a kormányt az 1883. l. t.-cz. novelláris módosítására, hogy azon törvényhatósági és r. t. városokban és községekben, melyek nagyobb mezőgazdasági birtokkal rendelkeznek, csakis szakképzett gazdákat választhatnak gazdasági tanácsnokul. Végül felkérendőnek tartja a földművelésügyi minisztert, hogy a birtokpolitikai törvényjavaslat előkészítésénél szíveskedjék különösen gondoskodni arról, hogy a létesítendő törvény adatszít karból a gazdasági és társadalmi szempontból egyaránt kívánatos középbérlő-osztály kialakítását elősegítse. A szakosztály egyhangulag elfogadta Buday előterjesztett javaslatát.

Uj postaiügynökségek. Krassó-Szörény vármegye Vecseháza községében postai ügynökség lépett életbe. Az ügynökség kézbesítési kerületébe Vecseháza, Herend és Honoris község tartozik. Az ügynökség leszámolás, ellenőrzés és felügyelet tekintetében a lugosi posta- és távirtdahivatalhoz tartozik és összeköttetést a Lugos és Vecseháza közt naponként egyszer közlekedő gyalogkúldöncz postajarat utján nyeri. — Szilágy vármegye Szamosnagygoroszló községében Szamosnagygoroszló elnevezéssel december 1-én postai ügynökség lép életbe. A postai ügynökség kézbesítési köre Hosszuujfalu, Kisgoroszló és Szamosnagygoroszló községekre terjed ki. A postai ügynökség leszámolás, ellenőrzés és felügyelet tekintetében a szamosudvarhelyi posta- és távbeszélőhivatalhoz tartozik és összeköttetését a Náprádról Szamosnagygoroszlón át Szamosudvarhelyre és vissza naponként egyszer közlekedő gyalogkúldöncz postajarat utján a szamosudvarhelyi posta- és távb. hivattall fogja kapni. — Az ideiglenesen megszüntetett pircsei postai ügynökség Pircse elnevezéssel december 1-én újból életbe lép. A postai ügynökség kézbesítési köre nyílt Pircse és Pili községekre, valamint a hozzájuk tartozó Csáky, Figula, Gánás, Grünhut, Jó, József, Kacsavár, Keresztszeghy, Ó, Tetőfészek, Uj- és Vörös-tanyákra terjed ki. — Torda-Aranyos vármegyében Oláhdellő községében folyó év december hó 1-én új postai ügynökség nyílik meg, melynek forgalmkörébe Oláhdellő, Mezőujfalu, Mezőpete és Marosbó községek oszthatnak be. — Somogy vármegye területén Sand községében „Sand” elnevezéssel a miháldi m. kir. postahivatal ellenőrzése alá helyezett postai ügynökség lépett életbe, melynek forgalom köre „Sand” községre és Alsóágazás, Felsőágazás, Gáma és Tuskói (erdőörök) pusztákra terjed ki. A postai ügynökség összeköttetését a Sand és Miháld közt naponta egyszer közlekedő gyalogkúldöncz-jarat utján nyeri.

Állomásnév-változás a Déli Vasuton. 1909. évi január hó 1-étől a Déli vaspálya társaság budapest-csáktornyá-határszéli vonalán fekvő Polgárdi állomás elnevezését „Kisceséri-pusztá”-ra változtatta át.

Felelős szerkesztő:

PURJESZ LAJOS.

Kiadótulajdonos:

A Magyar Ujságkiadó Részvénytársaság.

Igazgató: **ERDŐS ARMAND.**

Gyengeséget

még ha betegség után való szervi betegség is, könnyen le lehet győzni, valamint az egészséget és az erőt gyorsan s biztosan helyre lehet állítani SCOTT-féle Emulsió által.

Kényes iny és gyomor

a mely nem bírja el a közönséges csukamájolajat, a

As Emulsió vásárlásánál a SCOTT-féle módszer védjegyét — a halászt — kérejték figyelembe venni.

SCOTT-féle Emulsiót

eszményi gyógyszerként fogadja. Ehhez még az az előny is járul, hogy háromszorosa táplálóbb, mint a közönséges csukamájolaj.

Egy eredeti üveg ára 2 K. 50 fillér.

Kapható minden gyógyszerárban.

TÖZSDÉK.

A BUDAPESTI ÁRU- ÉS ÉRTÉKTÖZSDE

Gabonátözsde.

Budapest, november 26.

A gabonátözsde mai lefolyásáról lapunk más helyén számolunk be.

A készáru jegyzése a mai tőzsdén a következő volt:

Buza	kiló	Ára 100 kg.	kiló	Ára 100 kg.
Tiszavidéki uj	75	—	79	26.70—27.15
"	76	26.45—26.65	80	26.85—27.25
"	77	26.45—26.95	81	27.10—27.80
"	78	26.55—27.00	82	—
Fejérmegyei uj	75	—	79	26.50—26.90
"	76	26.05—25.95	80	26.65—27.10
"	77	26.25—26.60	81	—
"	78	26.35—26.65	82	—
Pestvidéki uj	74	—	78	26.45—26.75
"	75	—	79	26.60—27.00
"	76	26.15—26.45	80	26.75—27.10
"	77	26.35—26.65	81	—
Bánsági uj	74	—	78	26.50—26.85
"	75	—	79	26.65—27.55
"	76	26.20—26.50	80	26.80—27.75
"	77	26.40—26.75	81	26.95—27.35
Bácskai uj	74	—	78	26.55—27.00
"	75	—	79	26.70—27.15
"	76	26.25—26.65	80	26.85—27.25
"	77	26.45—26.85	81	—
Rozs I.-rendű uj	—	—	—	21.00—22.90
" középminőségű uj	—	—	—	21.30—21.55
Arpa takarmány I.-rendű	—	—	—	16.40—16.65
" II.-rendű	—	—	—	16.05—16.35
Köles	—	—	—	13.75—14.—
Zab I.-rendű	—	—	—	17.55—17.85
" II.-rendű	—	—	—	17.25—17.55
Tengeri belföldi uj	—	—	—	14.20—14.40
Repce: Káposztarepce	—	—	—	—

A készáru piacon elkelt:

Buza. Tiszavidéki: 100 mm. 80.5 kg. 27.50 korona, 100 mm. 80.5 kg. 27.30 korona, 900 mm. 80 kg. 27.60 korona, 700 mm. 80 kg., 200 mm. 80 kg. 27.40 korona, 300 mm. 80 kg., 400 mm. 80 kg. 27.20 korona, 300 mm. 79.5 kg. 27.— korona, 600 mm. 79 kg. 27.40 korona, 300 mm. 79 kg. 27.05 korona, 300 mm. 79 kg. 27.— korona, 150 mm. 79 kg. 27.— korona, felső, 200 mm. 79 kg. 26.96 korona, 100 mm. 79 kg. 26.80 korona, 100 mm. 78.5 kg. 27.— korona, 100 mm. 78.5 kg. 27.10 korona, 100 mm. 77 kg. 26.70 korona, 1000 mm. 78.8 kg., 700 mm. 80.5 kg. 26.60 korona, 100 mm. 77 kg. 26.70 korona.

Pestvidéki: 350 mm. 78 kg. 27.— korona, 100 mm. 77 kg. 26.70 korona, 100 mm. 76.5 kg. 25.10 korona, üszkös.

Tolnai: 300 mm. 78 kg. 26.80 korona, 500 mm. 77.5 kg. 26.70 korona, 300 mm. 77.5 kg. 26.70 korona.

Fejérmegyei: 400 mm. 78.5 kg., 600 mm. 77.5 kg. 26.80 korona, 300 mm. 76.5 kg. 26.75 korona, 100 mm. 76.5 kg., 300 mm. 76 kg. 26.60 korona.

Kalocsai: 1300 mm. 76.7 kg. 26.60 korona.
Pancsovai: 2600 mm. 79 kg. 27.— korona.
Bácskai: 100 mm. 80.5 kg. 27.10 korona.
Szávamenti: 8500 mm. 76.5 kg. 26.10 korona.
Rozs: 100 mm. 21.60 korona, 100 mm. 21.50 korona, 100 mm. 21.55 korona, kpí., par.
Arpa: 200 mm. 16.40 korona, 200 mm. 16.40 korona, 150 mm. 16.30 korona, kpí., par.
Zab: 100 mm. 17.85 korona, 100 mm. 17.70 korona, 400 mm. 17.70 korona, 100 mm. 17.60 korona, 100 mm. 17.60 korona, 100 mm. 17.50 korona, kpí.

A határidőpiacra kötöttet:

Délelőtti:

Előfordult kötések (50 kg.-kint):

Buza 1909. áprilisra 13.20, 13.24, 13.20, 13.31, 13.26.
Buza 1909. októberre 11.63, 11.64, 11.61, 11.77, 11.73.
Rozs 1909. áprilisra 11.20, 11.19, 11.37.
Rozs 1909. októberre 9.99, 10.16.
Zab 1909. áprilisra 8.93, 9.—.
Tengeri 1909. májusra 7.65, 7.63, 7.76.

1 óra 30 percig zárulnak:

1909. áprilisi buza	13.24—13.25
1909. októberi buza	11.68—11.69
1909. áprilisi rozs	11.34—11.35
1909. októberi rozs	10.10—10.11
1909. áprilisi zab	8.90—8.91
1909. májusi tengeri	7.73—7.74

Budapesti gabonaforgalom.

1908. november 24-től november 25-ig.

Érkezett: Elszállított:

Buza	8612	—
Rozs	833	3542
Arpa	2899	—
Zab	1128	6927
Tengeri	7200	202
Liszt	422	20384
Korpa	—	4472

Értéktözsde.

Az értéktözsde mai lefolyásáról lapunk más helyén számolunk be.

Értéktözsde.

Előtözsde lanyha.

Kötöttet: Osztrák hitelrészvény 620.——615.50. Magyar hitelrészvény 723.50—717.50. Osztrák magyar államvasut 661.——. Déli vasut ——. Rimamurányi vasmű 514.50—510.50. Magyar leszámítók bank 465.—464.—. Jelzálogbank 414.50—412.—. Közuti vaspálya 582.50—575.50. Városi villamos vasut 258.50—275.50. Magyar koronajáradék 90.70—90.60. Hazai bank 273.—. Salgótarjáni közszénbánya r.-t. 570.

Déli tőzsde.

Déli tőzsde eleinte lanyha, később javult.

Kötöttet: Osztrák hitelrészvény 610.75—616.50. Magyar hitelrészvény 722.—717.59. Déli vasut 100.50—112.—. Osztrák-magyar államvasut 658.—662.—. Rimamurányi vasmű 508.50—511.50. Magyar leszámítók bank 463.50—464.—. Jelzálogbank 411.—414.—. Közuti vaspálya 582.50—576.—. Városi villamos vasut 253.50—252.—. Magyar koronajáradék 93.35—90.75. Hazai bank 270.50—271.50. Kereskedelmi bank 3310.—. Egyesült fővárosi takarékpénztár 2120.—. Salgótarjáni közszénbánya r.-t. 565.—570.—. Magyar hadfelszerelési r.-t. 215.—230.—. Erzsébet kir. szanatórium sorsjegy 750.

Prémium-üzlet: A díjbiztosításokért fizettek: Osztrákhitel részvényekért holnapra 4—5 K, 8 napra 8.—10.— K, 1908. december hó végére 28—30 K.

Utótözsde.

Az utótözsdén szilárd volt az irányzat. Kötöttet: Osztrák hitel 616.—618.50 Magyar hitelrészvény 715.—718.—716.—. Jelzálog 410.—. Rimamurányi 515.—512.—512.50. Államvasut 663.—. Közuti vasut 575.70—577.50—577.—.

MECSI GABONÁTÖZSDE.

A tőzsde mai lefolyásáról lapunk más helyén számolunk be.

Jegyztetett buza: uj tiszavidéki 13.60—14.10 korona, marosi és banáti 13.35—13.75 kor., mosoni 12.90—13.25, korona, tótfelvidéki 12.85—13.40 korona, déli vasuti 12.90—13.30 korona, marchfeldi 12.65—13.05 korona.

HETI MUSOR.

November		Nemzetl. Színház	M. kir. Operaház	Vigszínház	Árny Színház	Magyar Színház	Urania	Várszínház
28	Szombat	Baró és bankár Urhatnám polgár	Romeo és Julia	A tanítónő	Hollandi lány	A holnap	Vizsgaelőadás	—
29	Vasárnap d. u. este	Piros bugyellár Urhatnám polgár	A hegyek aján	Atarjárás	Hollandi lány	Acsászár katonái	—	—
				Visszat. Jeruzs.	A dollárkirálynő	A holnap		

Rosz: tótfelvidéki 10.85-11. - korona, cse- pelli 10.80-10.95 korona, pestmezei 10.95-11.10 korona, déli vasuti 10.80-11. - korona, különféle magyar 10.80-11.05 kor., osztrák 10.70-10.85 korona.

Arpa: morvaországi 9.20-10.50 kor., march- feldi 8.70-9.20 korona, bécsvidéki 9. - 9.50 korona, tótfelvidéki 7.90-9.80 korona, csepeli 7.80-8.60 korona, közepdunai állomások 8.20-8.80 korona, déli vasuti 8.40-9.40 korona, északmagyarországi 7.60-9.10 korona, tiszavi- déki 7.60-8.50 korona.

Magyar tengeri: régi 9.30-9.55, új 7.60-8.60 korona, cinquantin 10.25-10.40, új 9.10-9.45 korona.

Magyar zab: minőség szerint 8.95-9.50 kor., közepes - - - - - kor., elsőrendű - - - - - kor., válogatott 9.50-9.90 korona, cseh-morvaországi és alsóausztriai - - - - - korona

BÉCSI ÉRTÉKTŐZSDE

A tőzsde mai lefolyásáról lapunk más helyén számolunk be.

11 órakor: zárulnak

Osztrák hitel. 614.50. Magyar hitel. 718. - , Länderbank 416. - , Államvasut 662.50 - - - - - Elbavölgyi vasut - - - , Déli vasut 100. - - - - - Alpesi bányatársulat 622.50. Rimamurányi 510. - - - - - Májusi járadék - - - , Magyar koronajár. - - - - - Orosz járadék - - - , Török sorsjegy 169. - , Német márka 117.22.

1 órakor jegyezték:

Osztrák hitel 613.50, Magyar hitel 716. - , Länderbank 414. - , Unio-bank 520. - , Államvasut 659.50, Anglo-bank 520. - , Bankverein 496. - , Déli vasut 99.50, Gőzhajó - - - , Alpesi bányarészvény 621. - , Májusi járadék - - - , Magyar koronajáradék - - - , Török sorsjegy 166.50, Német márka 117.22, Elbavölgyi vasut - - - , Rimamurányi 509. - , Orosz járadék - - - , Keleti vasutak - - - , Skoda - - - , Magyar jelz. - - - , Kárpáti petrolium - - -

Bécs, november 26. (Osztrák értékek zárulata) 4-2 százalékos papír-járadék 94.60, 4 százalékos osztrák arany járadék 114.65, 1860-as sorsjegy 152. - , Osztrák hitelsorsjegy 462. - , Angol osztrák

bankrészvény 285.25, Bécsi Bankverein 500.50, Osztrák-magyar bank 1735. - , Déli vasut 102.50 Dunagőzhajózási társ. 902. - , Dohány rész. - - - Cs. k. arany (vert) 11.32 Német bankv. 117.15 Osztr. Lloyd 390. - , 4.2 száz. ezüst. jár 94.50-97.60, Osztr. koronajáradék 94.75, 1864-es sorsjegy 264. - , Osztrák hitelintézeti részvény 615. - , Union-Bank 519.50, Osztrák Länderbank 414. - , Osztrák-magyar államvasut 659.50, Elbavölgyi vasut 432. - , Alpesi részvény 621.75, 20 frankos 19.14, Londoni váltóár 239.72, Lipótkohó 398. - , Török sorsjegy 166. - , Szilárdult.

Bécs, november 26. (Magyar értékek zárulata.) 4 százalékos arany-járadék 108.50. Tiszal és szeg. kölcs. sorsjegy 136. - , Magyar hitelbank részvény 715.50, Magyar leszámított és váltó részvény 460. - , Rimamurányi 509. - , Magyar csukoripar - - - , Adria hajózási részvénytársaság 374. - , Magyar koronajáradék 90.35, 4 százalékos magyar földieherm. kötv. - - - , Magyar nyer.-k. sorsjegy 181. - , Kassa-Oderbergi vasutészvény - - - , Magyar jelz. alóbank 405. - , Magyar keresk. bank - - -

KÜLFÖLDI ÉRTÉKTŐZSDE

A tőzsde mai lefolyásáról lapunk más helyén számolunk be.

Berlin, november 26. (Saját tudósítónktól.) Zárulatkor jegyezték: 4-2 százalékos papír-járadék - - - , 4 százalékos osztrák aranyjáradék 97.20, osztrák hitelrészvény 194.80, Déli vasut 18.80, orosz bankjegyek 214.45, 4 százalékos új orosz kölcsön - - - , Disconto Commandit 178.40, Dinamit-truszt - - - , Harpeni 193.50, Unifikált török járadék 92.20, 4.2 százalékos ezüst-járadék 91.30, 4 százalékos magyar aranyjáradék 92.30, Magyar koronajáradék 91.10, Osztrák-magyar államvasut 142.70, Bécsi váltóár 85.35, Olasz járadék - - - , Alt. villamosági Edison 224.80, Gelsenkircheni 187.30, Laurakohó 193. - . Bányadt.

Frankfurt, (Zárulatkor) november 26. 4-2 százalékos papír-járadék - - - , 4 százalékos osztrák arany- járadék 97.50, 4 százalékos magyar aranyjáradék 93.50, Osztrák hitelintézeti részvény 194. - , Osztrák- magyar államvasut 143.50, Északnyugati vasut - - - , Bustlehradi vasut - - - , Londoni váltóár 204.45, Bécsi Bankverein - - - , Villamos részvény 140.25, 3 százalékos magy. aranykölcsön 76. - , 4.2 százalékos ezüstjéradék 97.80, Osztrák koronajára-

dék 94.75, Magyar koronajáradék 91. - , Osztrák- magyar bank 125. - , Déli vasut részvény 18.40, Elbavölgyi vasut - - - , Bécsi váltóár 853.30, Párisi váltóár 814.83, Union bankrészvény - - - , Alpesi bányarészvény - - - , Engedő.

Hamburg, (Zárulatkor) november 26. 4-2 százalékos ezüstjéradék 97.60, 1860. sorsjegy 154. - , Déli vasut 18.65, 4 százalékos aranyjáradék 97.50, Osztrák hitelrészvény 164.50, Osztrák-magyar államvasut 144.75, Olasz járadék 103.50, 4 százalékos Magyar aranyjáradék 92.60, Nyugodt.

London, november 26. Angol consol 84 1/16.

Páris, nov. 26. (Zárulatkor) 3 százalékos Francia járadék 96.60, Osztr. aranyjáradék 97.60, Magyar aranyjáradék 94.45, 5 százalékos Bolgár kötelez- vény 1896. évről 494.50, 3 százalékos Olasz jára- dék 103.85, Déli vasut elsőbbségi kötv. 287. - , 5 százalékos marokkói járadék 517. - , 4 százalé- kos 1890. Román kölcsön - - - , 4 százalékos Kons. amort. román járadék - - - , 4 százalékos Amort. román járadék 1905. 90.25, 5 százalékos Orosz járadék 1906. 99.07, 5 száz. Orosz kincstári utalvány 1904. 511. - , 4 száz. Szerb járadék 1907. - - - , 4 százalékos spanyol járadék 96.42, 4 száza- lékos unifikált török jár. 91.60, Török sorsjegy 171.50, Török dohányrészvény 375. - , Osztrák föld- hitelintézet 1092. - , Osztr. Länderbank - - - , Ma- gyar jelz. alóbank 438. - , Banque de Paris 1515, Banque Ottomane 703. - , Osztr. magyar állam- vasut 709, Déli vasut 109. - , Meridional vasut 676, Keleti vasutak - - - , Waggon Lits. - - - , Hartmann gépgyár 567. - , Rio Tinto 18.83, Sucrerie d'Egypte - - - , Tula 279. - , Thomson Houston - - - , Urikányi község 154, Chartered 21.25, De Beers 322.50, East Rand 107.50, Jagersfontein - - - , Transvaal Consols - - - , Transvaal Land Company 58. - , Váltó Amster- damra (rövid) 208.12, Váltó német piacokra (rövid) 122.68, Váltó Bécsre (rövid) 104.68, Váltó Belgiumra (rövid) 1/16. Olasz aranyváltó (rövid) 1/16. Váltó Svájcra (rövid) 3/32. Csek Londonra 251.15. Magánkamatláb 2 1/4. Tartott.

ÜZLETI TUDÓSÍTÁSOK

Vágómarhavásá.

Budapest, november 26-án. (Braun József és fia jelentése az „Egyetértés” részére.) Felhajtott: 3444 darab vágómarha és pedig 2328 darab ma-

Table with multiple columns: Buza (Tiszavideki, Fehérmegyei, Pestvidéki, Lászlói, Bácskai), Egyéb gabonaneműek (Rozs, Arpa, Zab), Burgonya (Fehér, Rózsás, Sárga), Faj (Különléte, Termények), and various other agricultural and market data.

Table with multiple columns: Államadósság közzéadások (Magyar aranyjáradék, Koronajáradék, Alk. Vasakpu céljára, Horv. szlav. jelz. földk. kötv.), Záloglevelek, Elsőbbségek (Belvár. tkpt. r.t., Egyesült. f. v. tkpt., Kisbirt. orsz. földh. 84 év), Takarékpénztárak (Belvárosi takarékpénztár, Budapest-Erzsébet városi tak., Buda-est-Lipótvárosi bank), Biztosító társaságok (Első magyar ált. biztosító, Fonctiere pesti bizt. int., Magyar jég- és vízszint.), Gőzmalom (Concordia, Első budapesti, Erzsébet, Lujza, Pesti hengermalom), Különléte vállalatok (Bpest-szt-lőrinczi teglalyár, Egyes. tégl. és cementgyár, Északm. egy. közp. panyva, Felsől. bánya és kohóüzem, Kőbányai gőztűz. gégyár, Köszönbánya és teglalyár, Magyar aszfalt r.t., Magyar árt. közsz. r.t., Magyar koronai gyár, Salgótarjáni közsz. bányagyár)

Table with multiple columns: Bankok részvényei (Angol-osztrák bank, Budapesti bankgyűjtemény, Első magyar iparbank, Fiumei hitelbank, Epesti piro és pénztár-egylet, Hasi bank nov. v., Herma magy. ált. vállalkozás, Magyar agr. és jár. b. r.t., M. ált. hitelbank nov. v., M. jelzáloghitelb. nev. v., Magyar kereskedelmi r.t., Magyar k. sz. osztályosorj., M. jász. és p. b. nov. v., M. pénztár. k. p. h. b. r.t., M. tkp. közp. jelz. b. v., Magyar telepítő és par. bank, Osztrák-magyar bank, Pesti m. keresk. bank, Union bank), Takarékpénztárak (Belvárosi takarékpénztár, Budapest-Erzsébet városi tak., Buda-est-Lipótvárosi bank, Epesti tak. soroz. zálogk. r.t., Egyesült pesti fővárosi tkp., Magyar ált. takarékpénztár, Magyar keresk. központú tkpt., Pesti hazai cse. takarékp.), Biztosító társaságok (Első magyar ált. biztosító, Fonctiere pesti bizt. int., Magyar jég- és vízszint., Nemzeti baleset biztosító, Pannónia viszontbizt. intézet), Gőzmalom (Concordia, Első budapesti, Erzsébet, Lujza, Pesti hengermalom, Pesti moinok és szőlők, Pesti Viktoria), Különléte vállalatok (Bpest-szt-lőrinczi teglalyár, Egyes. tégl. és cementgyár, Északm. egy. közp. panyva, Felsől. bánya és kohóüzem, Kőbányai gőztűz. gégyár, Köszönbánya és teglalyár, Magyar aszfalt r.t., Magyar árt. közsz. r.t., Magyar koronai gyár, Salgótarjáni közsz. bányagyár), Sorsjegyek (Bazilika sorsjegy, Osztrák földh., Bécsv. nyer. kölcs. 1874. év, Budavári sorsjegy, Erzsébet szanatorium sorsj., József sorsjegy, Osztr. földh., Magyar vöröskereszt sorsj., Osztr. földh., Osztrák vöröskereszt sorsj., Osztrák hitelint. sorsjegy, Pálffy-sorsjegy), Pénznemek és váltók (Arany, magyar v. osztr. vert, 20 frankos, 20 márkás, Török aranylira, Német b. bankjegy (100mk.), Francia b. (100 frank), Olasz bankj. (100 lira), Papirrubel darabonként, Román bankjegy (100 lei), Szerb bankj. (100ezüst dinár), Váltók London (100 font st.), német bankp. 100 m., olasz bankp. 100 lira, Páris 100 frankért)

yar és tarka ökör, 608 darab magyar és tarka tehén, 119 darab bosnyák ökör, 25 darab bosnyák tehén, 153 darab magyar és tarka bika, 1 darab bosnyák bika, 105 darab magyar bivaly és 34 növendékmarha, — darab bosnyák bivaly.

Következő árak jegyeztettek métermázsanként élőszuliban levonás nélkül:

Magyar hizott ökör, legjobb minőségű 66.—70.— koronáig, kivételesen 76.— koronáig, középminőségű 54.—64.— koronáig, silány minőségű 44.—52.— K.-ig. Tarka hizott ökör legjobb minőségű 72—82 koronáig, kivételesen 94.—K, középminőségű 60—70 koronáig, silány 46.—58.— koronáig. Magyar paraszt ökör legjobb minőségű 52.—60.— kor.-ig, középminőségű — kor.-ig, silány 44.—54.— koronáig. Magyar tehén legjobb minőségű 42.—50.— koronáig, kivételesen — koronáig, közép minőségű — koronáig, silányabb minőségű — koronáig. Tarkatehén legjobb minőségű 40.—68.— koronáig, kivételesen — koronáig, közép minőségű — koronáig, silányabb minőségű — koronáig. Bika legjobb minőségű 52.—60.— koronáig, kivételesen — koronáig, közép minőségű — koronáig, silányabb minőség 44.—50.— koronáig. Bivaly legjobb minőségű 28.—40.— koronáig, kivételesen — koronáig, közép minőségű — koronáig, silányabb minőségű — koronáig. Kicsontozni való marha 26.—40.— koronáig. Boszniai ökör legjobb minőségű 48.—54.— koronáig, közép minőségű — koronáig, silányabb minőségű 40.—46.— koronáig. Növendékmarha 40.—56.— koronáig. Mind 100 kilónként élőszuliban. A felhajtás mintegy 300 darabban nagyobb volt a múlt hetinél, mely a rendes szük-ségletet jóval túlhaladta, ennél fogva az irányzat lanyha volt s az árak 2—2 koronával mm.-ként hanyatlottak.

Budapesti szurómarhavásár.

Budapest, november 26. Felhajtott: 337 drb élő borjú (közte 32 rugott), 14 drb leölt borjú, — drb növendékmarha, — drb élő bárány, — drb leölt bárány.

Arjegyzések: Elsőrendű élő borjúkért 74—86 fillér, kivételesen 82—84 fillér; középminőségű élő borjúkért 62—72 fillér; leölt borjúkért — fill.; silány és rugott borjúkért 36—60 fillér, növendékmarháért — fillér, kilogrammonként, levonás nélkül. Elő bárányokért — korona, leölt bárányokért — korona páronként. Az irányzat lanyha volt, az árak 4—6 fillérrel gként csökkentek.

Bécsi szurómarhavásár.

St.-Marx, november 26-án. (Saját tudósítónk telefonjelentése.) A mai vásárra fölhoztak: 4482 darab borjút, 4752 darab fiatal sertést, 2503 levágott sertést, 492 darab levágott juhot, — darab élő juhot, 270 darab bárányt.

Eladási árak kilogrammonként: Levágott borjú 76—100 fillér; elsőrendű 102—124 fillér; lelegeje 126—136 fillér; élő borjú — fillér; legelsőrendű — fillér; élő hussertés 74—101 fillér; élő hizott sertés 86—102 fillér; levágott nehéz sertés 96—128 fillér; levágott hizott sertés 100—116 fillér; könnyű sertés 130—132 fillér; elsőrendű süldő 104—128 fillér; levágott juh 52—92 fillér; bárány 10—34 korona páronként.

Heti lóvásár.

Budapest, november 26-án. (Hiv. tud.) A Tattersallban ma tartott heti lóvásárra felhajtottak 178 darab I., 472 darab II. oszt. lovat. Összesen 650 darabot. Elkelt 340 darab ló. A székesfőváros 18 darab vágólovat vásárolt 50—80 korona között váltakozó árban.

Sertéskereskedelmi csarnok.

Budapest—Kőbánya.

Budapest, november 26-án. (Hivatalos tudósítás) Hizott sertésárak: Magyar elsőrendű: Öreg nehéz (páronként 400 kilogrammon felül) — fillér Közép (páronként 300—400 kilogrammig terjedő sulyban) — fillér. Fiatal nehéz páronként 320 kilogrammon felüli sulyban) 118—120 fillér. Fiatal közép (páronként 251—320 kilogrammig terjedő sulyban) 120—121 fillér. Könnyű (páronként 250 klg.-ig) 120—121 fillér. Magyar szedett: Nehéz (páronként 280 kilogrammon fölül sulyban) — fillérig, közép (páronként 240—280 kilogramm sulyban) 119—121 fillérig, Könnyű (páronként 240 klg.) 119—121 fillérig.

Sertéskonzumvásár.

Budapest, nov. 26. (Hiv. tud.) Előző napról maradt 1133 darab sertés, 103 darab süldő, 8 darab malacz. Pötfelhajtás 1220 drb sertés, — drb süldő

malacz. Mai napi felhajtás 1307 darab sertés, 64 darab süldő, — darab malacz, összesen 3640 darab sertés, 177 darab süldő, 8 darab malacz. Eladott 1921 darab sertés, 110 darab süldő, 8 darab malacz. Eladatlanul visszamaradt 1719 drb sertés, 67 darab süldő, — drb malacz. Mai árak: Zsirterítés öreg elsőrendű 350 kg.-on felül ételsulyban 90—95 fillér, ételsulylevonással — fillér. II. rendű 280 kg.-tól 503 kgr.-ig, 88—90 fillér, ételsulylevonással — fillér, fiatal nehéz, 300 kg.-on felül — fillérig, ételsulylevonással 108—116 fillérig; fiatal közép 220 kg.-ig — fillér, ételsulylevonással 104—116 fillérig, könnyű 220 kg.-ig — fillér, ételsulylevonással 109—116 fillér. Hussertés, nehéz 300 kilogrammon felül — fill.-ig, könnyű 140—300 klg.-ig. 124 — fillérig, ételsulylevonással — fillér. Belföldi süldő 80—112 fillérig, horvát süldő — fillérig. Malacz 80 — fillérig. Árak minden levonás nélkül kilogrammonként, élőszuliban értendők. A vásár irányzata közepes. Az árak a rendkívül nagy felhajtás miatt 4—6 fillérrel hanyatlottak.

IDŐJÁRÁS.

A meteorologiai központi intézet távirati jelentése 1908. november 26-án reggel 7 órakor.

Az elmúlt nap időjárásának átnézete:

Hazánkban tegnap a délkeleti részekben fordult elő néhány mm.-nyi csapadék. Ma reggel az az idő számos helyen ködös. Az éjjeli fagy — Erdély kivételével — országszerte fokozódott; a minimum Losoncban —15 C°, a maximum pedig Fiumében 10 C° volt.

Prognózis a következő 24 órára:

Változékony idő várható, fagyponthoz közeli hőmérséklettel és elvettve csapadékkal (hó v. eső).

Table with columns: Allomás, Légnyomás mm., A hőmérséklet Celsius szerint, Szélirány és ereje, Felhőzet, Csapadék mm., Hőmérési körlet (max, min).

VIZÁLLÁS.

Table with columns: m.éter, nov. 26. nov. 25., m.éter, nov. 26. nov. 25., listing various locations and water levels.

EGYETERTÉS

politikai napilap.

Kiadóhivatali igazgató: PAJORMÁTYÁS

Kivonat a hivatalos lapból.

— November 26. —

Kinevezések. Az igazságügyminiszter dr. Fábian László szabadkai törvényszéki joggyakornokot a kaposvári és Podolay Jusztin pécsi járásbírói joggyakornokot a nagykanizsai törvényszékhez, dr. Weichart Rezső szakszárú törvényszéki joggyakornokot a gyöngyi, dr. Ridly István pestvidéki törvényszéki joggyakornokot a békéscsabai és dr. Tergovits Aurél beszercei törvényszéki joggyakornokot a szászsebesi járásbíróshoz jegyzőkké, Bene János malaczai járásbírói ügyet betöltő szakszárú-telék-könyvvizetőt, jelenlegi alkalmazása helyén, a IX. fizetési osztályba telekkönyvvizetővé, Nagy Ferencz makói járásbírói ügyet a makói járásbíróshoz irnokká; a pénzügyminisztérium vezetésével megbízott miniszterelnök Balázs István tanácsadóját a selmecbányai bányászati és erdészeti főiskolához adjunktussá; a kassai ítélőtábla elnöke dr. Fridrichovszky Pál ügyvédjelölt, miskolci lakost a kassai ítélőtábla kerületébe díjtalan joggyakornokká nevezte ki.

Magyar királyi államvasutak. Üzletvezetőség Szeged. 42,766/1908. szám. Id.

Pályázati hirdetmény.

A magyar királyi államvasutak szegedi üzletvezetősége az 1909. évben, szükségelteti, s alább felsorolt anyagok szállítására ezenel nyilvános pályázatot hirdet.

6200 m³ bányavagy folyó kavics, 2100 m³ rostált kavics. A szegedi üzletvezetőség fenntartja magának, hogy a fent közölt mennyiségeket a megrendelések idején a tényleges szükséglethez képest 10 százalékkal felemelhesse vagy lejjebbithesse.

Minőség vagy egyéb tekintetben szükséges felvilágosítások alulírott üzletvezetőség anyag és leltárbeszerzési osztályában kaphatók ugyancsak a részletes feltételek és ajánlati űrlapok ugyanott díjmentesen megszerezhetők, vagy kívánatra posta útján megküldetnek.

Ezen pályázatra és a szállításokra irányadóak még a 122,291/96. sz. általános anyagszállítási feltételek, melyek alulírott üzletvezetőségmel betölthetők, vagyis a magyar királyi államvasutak budapesti nyomtatványtárából 50 fillér lefizetés mellett megszerezhetők. Posta útján való megküldés esetén még 20 fillér postadíj is előzetesen beküldendő.

Az ajánlat ivenként 1 koronás magyar királyi okmánybéllyel látandók el, keltezendő és ajánlattevő teljes címe és lakása kitétel mellett aláírva lepecsételve ezen küldemény. Ajánlat a 2,7466/908. sz.-hoz legkésőbb 1908. december 10-én déli 12 óráig, a szegedi üzletvezetőség anyag- és leltárbeszerzési osztályához benyújtandó, vagy oda posta útján beküldendő.

Bánatpénz gyanánt az ajánlott anyagok értékének 5 százaléka készpénzben vagy állami letételekre alkalmas értékpapirokban legkésőbb 1908. december 9-án déli 12 óráig a szegedi üzletvezetőség gyűjtőpénztárában letéendő.

Nyertes szállító a szállításra átengedett anyagok értékének 5 százalékat óvadék gyanánt tartozik letenni a szegedi üzletvezetőség gyűjtőpénztárára.

Ezen feltételektől eltérő ajánlatok, továbbá olyanok, melyek nem a kitűzött határidőig érkeznek meg, ha előbbrol is volnának keltezendő, vagy táviratilag törtétnök, valamint pótajánlatok végre olyanok, melyek lényeges részükben javítások vagy változások fordulnak elő, s a melyekre az előirt bánatpénz le nem tétetett, figyelembe vételre igényt egyáltalán nem tarthatnak.

A szegedi üzletvezetőség fenntartja magának a jogot, hogy az ajánlatok között, tekintet nélkül az árakra szabodon választhasson, hogy az ajánlott mennyiségből tetszése szerinti részmenyiség szállítását is átengedhesse olyformán, hogy ajánlattevők ily részmenyiség szállításának ellenkezőjét ki nem kötötték és végre a tásat is elfogadni kötelesek, ha csak ajánlatukban viláozel elérése érdekében bármely más irányú intézkedéstebessen.

Szeged, 1908. november 8-án.

Az üzletvezetőség. (Utánnyomás nem díjaztatik.)

Advertisement for Dr. Garai Antal, featuring text: 'BIZTOS gyógyulást keresőknek nemi betegségekben szenvednek', 'DR. GARAI ANTAL', 'v. os. és kir. osztály főorvos országos hírl és a legelsőbb, 22 éve lennálló rendelő intézet', 'Budapest, VI. ker., Andrassy-ut 24. sz.', 'Rendelés naponta 10—4-ig és 7—8-ig este. Idülti nyugodt és bolyag bajok vizsgálata villamos hűgységűkkel megkönyvül.', 'Videkik levelekre kimerül' választ és szakszerű tanácsot nyernak, gyógyszerrel gondoskodva kosa. Titoktartás biztosítva.', 'Nőknek külön váróterem.'

KÜLÖNFÉLÉK.

Az Adrián.

A nagy Alföldnek vagyok a fia,
Ahol a föld, az ember szinmagyar,
S megcsodállak, kékszemű Adria.

Fehér, kőszirtes partjaid ölén
Csendülnek vidám, sugaras dalok,
Miknek a lelke merő tiszta fény.

Nekem ez a forró ég meglepő,
Mifelénk csak szomorú dal terem,
Mert a magyar szív mind csak temető...

Kacagnak rám a siserőgő habok,
Mintha hozzám beszélne mindenik
S én innen is csak hazagondolok.

Tekintetem megáll a szirteken,
Te szomorú, fekete magyar föld,
Neked küldöm leghőbb üdvözlétem...

Kató József.

(Mosolygás és humor.) Néhány newyorki iskola a bolti lányokat a kommerzionális mosolygásra is tanítani fogja. Ennek a furcsának látszó tervnek érdekes magyarázatát adják az Amerikaiak. A barátságos, résztvevő arcot az üzletben csaknem olyan fontosnak tartják, mint a rábeszélőképességet, mert a vevő sokkal szívesebben megy olyan üzletkebe, ahol barátságos jóindulattal fogadják, mint ahol a kiszolgálók türelmetlenkednek. Csak az a kérdés, hogy az a mosoly, amelyre úgy oktatták a növendékeket, mint az írásra, meg az olvasásra, természetesen látszik-e. Ha igen, akkor mindenesetre ajánlatos, hogy Londonban is alapítsanak hasonló iskolákat, hogy a konvencionális londoni kimértég és hidegség, legalább az üzleti életben „veszítsen valamit értékéből”.

A párisi nőnek az ok nélkül mosolygás csak egy a toilette-jéhez tartozik, mint a kalap, vagy a parfume, míg az angol nő arcán inkább valami merevség észlelhető.

Persze különbség van a bolti lányok előzékeny

mosolygása és a „Sophgirl”-ek mosolya közt is, mely sokszor inkább durva, mint barátságos. A mosoly csak patina a külvilág előtt, az angol nem is igen lelkesedik érte, legfeljebb, ha megfizeti.

A nyilvános angol élet fagyosságából és kimértégéből — mely az idegennek eleinte rosszul esik — nem szabad azonban arra következtetni, hogy az angolok érzelmeiben is flegmatikusok és pesszimisták. Nem is kell Dickens napsugaras, optimista humorára hivatkoznunk, ha az angol népeletben részt veszünk, hamar meggyőződünk az angolok természetes humoráról és jószívűségéről.

Egy népes utcán egyszer nagy embertömegbe kerültem. „Megfuladok; levegőt, levegőt!” — kiáltotta egy természetes asszony a tömegben. Egy kellemes bariton tanácsot adott: „Nyisd ki az ablakot!” A meglegyőzés nem volt ugyan nagyon szelímes, de a helyzetkomikum tökéletes volt.

(A kínai császár idegzete.) A kínai kultúra különös sajátosságaihoz tartozik az a körülmény, hogy ez a kultúra egyáltalában nem hat vissza, vagy nem érinti a kínai ember idegzetét. A kínai meg tudja tenni azt, hogy az egész napon át szünet nélkül dolgozzék. Bármilyen helyzetben képes megszakítás nélkül szöni, aranyat mosni, elefántcsontot faragni, egyszerűen a leghosszadalmasabb és legnehezebb munkák elvégzésére a fáradtság és kimerültség legkisebb jele nélkül. A kínai ember valóságos gép és idegzete vasból van. Ez a tulajdonsága már kora ifjúságában megvan. Kínában nincs nyugtalan és pajkos gyerek. Valamennyien szinte ijeszítő módon csöndesek és az iskolában minden megszakítás nélkül tanulnak. A szórakozásra a kínai úgy sem fektet nagy súlyt. A játékról sportról, az igazi kínai azt tartja, hogy az csak időlopásra jó. A kínai akárhol és akármilyen körülmények között tud élni. Alvásában egy cseppet sem zavarja a zakatoló gép, a fülsiketítő lármák, a gyermekek zaja, a veszekedő legények hangja. Hozzá épp oly jól alszik az ágyban, mint a puszta földön, a padlón, egy széken, vagy akárhol másutt.

(Roosevelt, mint olajtröszt-alkalmazott.) A newyorki pénzügyvilágban nagy derűtséget keltett az a fölfedezés, hogy az „Outlook” című újság tulajdonosa, James Stillmann, egyszersmind a Standard Oil-Trust vezérigazgatója is. Ily körülmények között Roosevelt elnök, aki mindig harcolt a trösztök ellen, mint az „Outlook” munkatársa, közvetve az olajtröszt alkalmazottja lesz. Az olajtröszt csak nemrég vásárolt New-Yersey államban újabb telepet, amelyen tízezer munkást fog foglalkoztatni.

(Gyorsírógép.) Angliában nemrég olyan gyorsírógépet mutattak be, melylyel éppen olyan gyorsan lehet írni, mint az ismert gyorsírórendszerek bármelyikével, megtanulása pedig gyorsabban megy, mint eme rendszerek bármelyiké. Intelligens ember negyedévi tanulás után ezen a Sztenotyper nevű gépen percenként száz-százötven szót (és nem szótagot) könnyű szerrel lekopogtathat, ügyesebb kezű gépgyorsíró pedig kétszáz szóra is fölviheti. Ez a sztenográfus is, miként más írógép, látható és könnyen leolvasható jeleket üt a papírra. A gép igen kicsi, az ember térdén kényelmesen elfér. A sztenográfusnak nem kell a billentyűkre néznie, azért sötétben is írhat vele. Kiváló tulajdonsága a gépecskének, hogy teljesen zajtalanul működik, úgy, hogy például a parlamentben vagy más, csendet kívánó helyen is használható. Naponta kétszáz levelet lehet a gépgyorsírónak diktálni s a rendes írásra való áttétel is könnyű, mert a rendszer ábcéje igen egyszerű. Akik látták, nagy jövőt ísólhatnak a praktikus találmánynak.

(Stanley báróné végrendelete.) Lorából érkezik hír a következő érdekes házassági regényről. Choisy Albert genfi közjegyző most eszközölte ki a londoni törvényszék jóváhagyását arra a végrendeletre nézve, melyet Stanley báróné írt alá a genfi irodájában 1891 október 26-án. A báróné férjére és ennek örökösire hagyta 500.000 koronát kitevő vagyonát s az angol bíróság jóváhagyta a svájci területen készült végrendeletet, noha azt nem láttaozta két tanu, amint azt az angol törvény megköveteli. A bírósági tárgyaláson, melyen a spanyol rokonok képviselőiben két neves madridi ügyvéd jelent meg, nyilvánosságra került Stanley báróné egész házassági regénye. Lady Stanley of Alderley, egy szép spanyol leányt 1869-ben vette feleségül Stanley báró. A házasságkötés Londonban, a legnagyobb titokban történt, miután a szép spanyol nő első férje, Don Ramon Perezy Abril még életben volt. Ennek halála után a báró és a szép spanyol özvegy között újabb házasságkötés történt, ezuttal már a római katolikus egyház szertartása szerint. A házasság gyermektelen maradt. Amikor 1891-ben a báróné Svájcban járt, közjegyzőt hívott és végrendeletet készített. A végrendelet a báróné Lane-Fox nevű rokona megátadta. De a báróné spanyol rokonai sem akarták elismerni a Genfben készült végrendeletet, mert Stanley báróné, amikor 1892-ben spanyol földön utazott, leány nevén, mint donna Seraphina Fernandez y Funes másképpen végrendeletet készített. Vége is a spanyol és angol rokonok egységre léptek s erre a londoni bíróság jóváhagyta a végrendeletet.

A KIÁGADOTT

— REGÉNY. —

Írta: RICHARD DALLAS.

Mikor az ajtót kinyitottam, egy rendőr feltartóztatott, aki meg akarta tiltani a belépést. De megismerte Bentont és elküldte, hogy egyik följebbvalóját hozza el. Ez meg is jelent nemsokára, akit véletlenül ismertem. Miles detektív volt és ő bevitt magával. Arra emlékszem, hogy kissé haboztam, mielőtt a lakószobába beléptem. Az a gondolat rettenetes volt nekem, hogy megpillantsam annak az embernek a hulláját, akit néhány óra előtt még egészségesen láttam.

A detektív észrevette habozásomat és előre engedve, így szólt hozzám:

— Gyilkosság történt, Dallas ur; de a dulakodásnak semmi nyoma sincs, az áldozat pedig aludni látszik.

Kissé megszegyenülve pillanatnyi gyengeségem miatt, átléptem a szoba küszöbét. Első pillanatban körülnéztem és elkerültem a szegény fiura való pillantást, akiről tudtam, hogy a divánon fekszik.

Minden úgy volt, amint előző este hagytuk. A kártyák az asztalon, a tányérok és poharak piszkosak, még a székek is ugyanabban a helyzetben voltak.

Azután a pamlag felé néztem. Igen, ott feküdt Withe, tényleg úgy, amint a detektív mondotta, aludni látszott. Teljesen úgy fel volt öltözve, mint az éjjel, mikor elhagytuk őt s úgy feküdt ott, mint egy elfáradt fiú, aki bevágta magát a pamlag lágy sarkába.

A jobboldalán feküdt, a feje pedig lecsuszott a párnáról, az egyik karja a fején volt s félig elfedte arcát.

Egy pillanattal azt hittem, hogy mindez borzasztó tévedés vagy rettenetes álmom. Anyira lehetetlennek tartottam azt, hogy Withe meghalt.

De a detektív, aki eközben odalépett a pamlaghoz, sokat mondólag mutatott valamire, ami alig láthatóan kiállt Withe hátából, éppen a bal lapoczkája mellett.

Egy tör markolata volt, a penge bent volt a testben.

Odamentem és a detektív mellé léptem és lenéztem a hullára. Megfogtam a kezét. Teljesen hideg volt. A halál már néhány órával ez előtt következhetett be.

Nem folytatható köztük valami heves harcz, ha egyáltalán volt dulakodás. Kivéve a tört, semmi erőszaknak nyoma nem volt. Ezt alighanem a falról a vették le, mert kényelmesen elérhető magasságban függött. A tokja még ott is volt a helyén.

Mindezeket láttam és arra a következtetésre jutottam, hogy Withét álmában gyilkolták meg és elfordultam, hogy figyelmesen körülnézzek a szobában.

Már felébredt bennem az ügyészi ösztön és a gonosztevő nyomai után haladtam, mialatt tele volt a szívem gyászszal barátom után.

Az első pillantásra, amint már mondtam, a szobában és a berendezésben nem lehetett semmi változás, amióta ma hajnalban elhagytam.

Amint a szemem az asztalon szétszórta kártyák és érintetlen számadások felett elsiklott, észembe jutott a pénz, melyet Van Bult az asztalra tett és ami ott feküdt még az elmenetelünkör.

Most már nem volt ott.

Lenéztem a padlóra, hogy talán leesett, de nem tudtam felfedezni; valaki elvette, vagy talán a halott zsebében volt. Ez majd kiderül és azért végigmustráltam a szobát.

Ebben a pillanatban felemelkedett Ned David, akit belépésemkor nem is láttam és aki a pianinó mellett ült.

Megkérdezett véleményem felől és elmondta, mily iszonyu hatással volt rá is a rettenetes eset.

Azt feleltem neki, hogy még nem tudok most véleményt alkotni. Davis figyelmesé tett

egy körülményre; a lodenköpeny, amit Withe rossz időben hordott és amely tegnap az ablak melletti széken hevert — most eltűnt.

És én emlékeztem rá, de eltűnését semmi összefüggésben nem láttam a büntígygyel, s így nem tulajdonítottam neki fontosságot abban a hiszemben, hogy az előszobában vagy a hálóban megtalálják.

Megkérdeztem Davist, vajjon látta-e már Littell és Van Bultot. Davis nemmel felelt.

Egy cselédleány, aki a házban szolgált — és legnagyobbfoku hisztériában szenved — körülbelül hét óra tájban felkeltette és azt mondta, csak menjen le és nézze meg „mi történt lent”. Gyorsan felöltözködött és leszaladt és megtudta a szomorú dolgot.

Abban az időben csak egy rendőr és a háztulajdonosné volt jelen. Az előbbi az ajtóban állott őrt, az asszony pedig szinte lélektelenül ült az előszobában egy széken. Rövid idő múlva megérkezett egy másik hivatalnok azzal a férfivel, akivel az előbb én beszéltem. Alkalmassint egy detektív. Azután beengedték a lakásba, de nem kérdeztek tőle semmit; ugyszintén megtiltották, hogy valamihez hozzányúljon.

Még elmondta azt is, hogy Benton jelent meg az ajtóban egy rendőrtisztviselővel és a detektívvel, de mindjárt utána elsietett; kivéve a ház lakóit és Lincoln orvost, aki a beállott halált megállapította — nem látott más senkit.

Othagytam Davist, aki ismét leült előbbi helyére és odamentem a detektívhez, aki azonban még nálamnál is kevesebbet tudott; mert arra a kérdésemre, hogy miféle véleményt alkot magának a dologról, azt felelte:

— Még semmiyent sem. Az urat meggyilkolták; azt hiszem, ez az egész.

— Ismertem némileg Miles detektívet és tudtam, hogy ügyesebb az átlag-detektívnél, intelligens, a hivatásában nagy tapasztalatokat szerzett és nem hailandó elhamarkodott, vagy tulzott ügybuzgalomból nagyképi kijelentéseket tenni.

(Folyt. köv.)

SZINHÁZAK

Pénteken, 1908. november 27-én

Nemzeti Színház

Az urhatnám polgár.

Énekes és tánczos vigalék 3 felvonásban. Irtá Mollière. Fordította Csiky Gergely. Zenéjét szerzelte Szully.

Jourdain Horváth J.
Jourdainné S. Fáy Sz.
Lucile Várady A.
Cleonte Meszaros A.
Doriméa Vizvári M.
Dorante Horváth Z.
Nicole Nagy J.
Corielle Rozsahegyi
Tánczmester Nádai B.
Vivómester Bakó
Filozófus Gál
Szabómester Hajdu
Zenemester Bónis
Multi Kovács
Szabólegény Szőke

Kezdeté fél 8 órakor.

III. Kir. Operaház

TOSCA

Meledráma 3 felvonásban. Zenéjét szerze Puccini G. Szövegét Sardou Viktor drámája nyomán írták Lilla L. és Giacosa G. Fordította Várady Sándor.

Tosca Flora Szamosi
Cavaradossi Mario Lunardi
Háró Scarpia Stracolari
Angelotti Cesare Korvai
A sekrestyés Hegedűs
Opoletta Kertész
Sciarrone Kárpát
Börtönőr Ney B.
Pásztorfiu hangja Várady M.

Kezdeté 7 órakor.

Aróniaszínház

Hogyan mulatunk

Kezdeté 1/8 órakor

Magyar Színház

Először:

A HOLNAP.

Vigalék 3 felvonásban. Irtá Ha Jos Sandor.

Az ifjú báró Z. Molnár
Az ifjú baronesse Mészáros G.
Dr. Diedrich Sarolta T. Halmi M.
Egyedi Akos Törzs

Kezdeté fél 8 órakor

Vígyszínház

Visszatérés Jeruzsálemből.

Színmű 4 felvonásban. Irtá Maurice Donnay. Fordította Adorján A Michel Góth
Andrée M. Hármat
Henriette Judith Góthné
Suzanne P. Gazsi M.
Haendelsohn Lázár Fonyvesi
Emil Vendrei
Dr. Lardau Tihany
Vovenberg Tanay
Georges Tapolczay

Kezdeté fél 8 órakor.

Királyszínház

Adollárkirálynő.

Operett 3 felvonásban. Irták Wilner A. M. és Grünbaum Frigyes; fordította Karagó Jenő. Zenéjét szerzelte Fall Leó.

John Cauder, Németh
Alice, leánya Petrás
Dick, az unokaöcs. Simai
Daisy Gray, unokahuga Ötvös G
Tom, Cauder test. Császár
Dénés László Gábor
Schlick Hans báró Király
Sabinska Olga, J. Hármat
Viss Thomson, Orley

Kezdeté fél 8 órakor

Várszínház

Zárva

Apollo - Projektográf

TELEFON 68-89.

DER FIDELE BAUER.

Éneklő kép két részben. Előadják a berlini Deutsches Theater tagjai. Mezőgazdaság a Keleten.
— Néma tanu. — Diszes farsaság. Asszonyi furfang. Holdvilágnál. — Világi.
— Elrabolt hercegnő. — Elektromos szoba. — Egyiptomi iparok. — Vándorló lelkek. — Szórakozott gyógyszerész. — Téli élet a Tátrában.

KEZDETE: 5 órakor, vasár- és ünnepnap 3 órakor.

A nagy karácsonyi occasió

egyes cikkeinek árai:

Tiszta selyem liberty	65 kr.
Mintázott nehéz blousselymek	85 "
Sima szines nehéz lousienne	95 "
Kinai nehéz nyersselyem	98 "
Suhogó chang. taffota fleur	1.10 "
Amerikai nehéz duchesse	1.10 "
Lyoni 60 széles nehéz duchesse	1.50 "
Suhogó nehéz fekete taffota	75 " feljebb

Altalunk hirdettelt feltűnést keltő

2 méter hosszú chiné esokros eeharpok drb 1.50. ma meg- érkeztek

Lyoni blous és jupon-selymek mesés árai: 1.10, 1.25, 1.45

130 cméter széles valódi angol kabát sealskin 8 forint

Loszabott csipke és selyem voile és chine gaze ruhák most félértékben kaphatók.

Szénásy, Hoffmann és Társa
csakis: **Bécsi-utca 4.**

Minták vidékre frankó.

Minták vidékre frankó.

Ne tévedjen a ozimben.

FŐVÁROSI ORFEUM
WALDHANN IMRE Igazgató. VI., Nagymező-u. 17

Sylvester Schaeffer
junior, vendégszereplésének

utolsó hete.

Jegyelővétel 10-1 és 8-6 óráig a nappali pénztárnál;
PÉNZTÁRI TELEFON: 93-36.
A télikeriben reggeli 5 óráig VÖRÖS ELEK szingányzene- kara hangversenyez.

FOLIES CAPRICE
Igazgatók: LELINER és KELETI Főrendező: ROTT SANDOR
Budapest, Révai-utca 18. sz.

Az előadás kezdete fél 9 órakor
9 1/2 órakor: MA Ujdonság

A detektivkirály
Bóhózat, irta: X. Y. Z. Rendező: Rott Sándor.
Végül 11 órakor.

FREIE LIEBE
Közölkép, irta: Satyr. Rendező: Werner Ödön.
Továbbá: Türk Berta, Nanou, Geró József és Zöldi Márton új szövegű számszék. Trebitsch Sándor mint háremőr.

Nappali pénztár d. e. 9-1 és d. u. 8-6-ig. Az első eme- leli Casinó de Parisban elsőrangú táncz attrakciók
— Kezdeté fél 12 órakor. —

BUDAPESTI CABARET
BONBONNIERE
VI., Teréz-körút 28. Telefon 52-88.

Minden este 9 1/4 órakor a teljesen új műsor:

BÖRZE ANKÉT.
Közhasznos szatíra.

Az első hó. (Szipadi tréa.) Hans Strick és Miksa Mikrum (München „Eit Scharrfronter“) új műsorral. A teljes 12 tagú művész-személyzet, teljesen új számokkal. Jöjnek: 6, 5, 4, 3 korért minden jeggyelárusító helyen. Hővebbet a plakátok.

STEINHARDT MULATÓ
Telefon 54-23. Rákóczi-ut 63. Telefon 54-23.

Ma és mindennap:

Eredeti ujdonság! **A nőtlen férj** Eredeti ujdonság
Bóhózat, irta: Glinger és Tauszig. Fordította: Szőke Sz.
Ezt megelőzői

A DAKTILOSKOPIA Bóhózat, irta: Lucifán
Jenim Glazzerow orosz ének és tánczospart, Max Turk kómikus
jonglőr, Steinhardt, Gyárfás, Solti Hermin, Hajnal Ella, Pápay új
megszámszékkel.

A remek télikeriben reggeli zene és táncz, elsőrendű attrak-
ciók. Beéptíté) nincs. — Jöjnek: 9-12-ig és 8-6-ig Rákóczi-
ut 63. és Özv. Konit Józsefné dohánykülönlegességi áruházában
Andrássy-ut 20. — Vasárnap délután fél 4 órai kezdettel mérsé-
kelt helyére előadás. Szinre kerül: A daktiloszkópia.

Surányi

szalonczukorkák
legfinomabb minőségben

1 kg. 4 K., 2 kg. 7 K., 4 kg. 12 K.,
utánvétel mellett bérmenve.

Finom friss teasütemény is kapható.

Surányi cukorkagyár
Nagy-Surány Nyitra megye.

ROYAL ORFEUM
ERZSÉBET-KÖRÚT 31 TELEFON 110-22

Szombaton november 28-án először!

1. MARGIT PONGYOLABAN
Mamma vanna per dia,
2. VERA VIOLETTA.
3. A PRIMADONNA!

10 elsőrangú attrakció **10**

A télikerit tökörtermében december 1-étől, nyitva reggeli 5 óráig
Royal-Cabaret tánczattrakciók.

A PARADICSOM KABARET
OLLÓI-UT 46. szám. — Telefonszám: 115-84.

Igazgató Widtschky Bezsó József. Karmester Nádor Mihály
Bévezés Ilonka, Kender Ernő, Nogrády Gigi, Csabai Zsófi
Lugosi Jenő, Ellen Műford, Nagy Tilla, Dalnoky Imre
Bálint Béla, Tarján Vilmos, Battaeszkó Lajos konferenciár

„RABLÓK A BANKBAN“
Aktuális tréa, előadja az egész személyzet.

Eredeti Mikulások Kertész Tódor-nál

Uj karácsonyi
képes
& r. jegyzéket
ingyén és
bérmentve
küld
Helyesb. Tóbián
Budapest,
Kristóf-tér.

KOVÁCS GYULA
zongoratermei
BUDAPEST,
(Gresham-palota)
V., Ferencz József-tér 5-6.
TELEFON 110-66

Amato - Lámpa

a világ legököltebb lefelé égő gázlámpája, meglévő bármely gázlámpára azonnal felszerelhető.
40^w gázmeztakarítás! **Háromszoros fényhatás!**

A teljes világosság lefelé!

Magyarországi vezérképviselők: **MIKLÓS TESTVÉREK** BUDAPEST, VI. kerület, Liszt Ferenc-tér 3. sz.

Sürgőnyosim: »Exelstor.«

TELEFON: 10-37.

Ismertető prospektus ingyen és bérmentve.

Most jelent meg! ● Most jelent meg!

ALMANACH

XXII. évfolyam. Az 1909. évről.

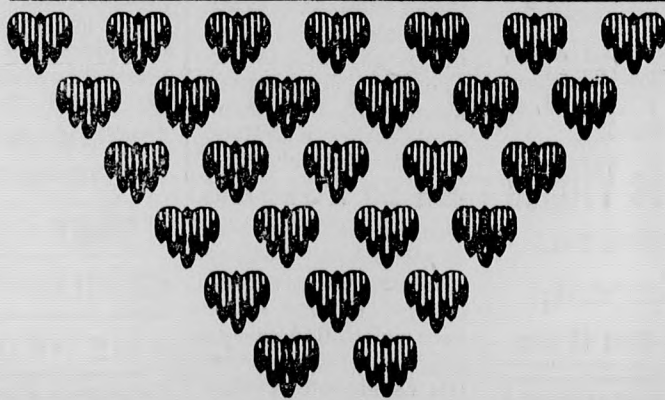
Szerkesztő: Mikszáth Kálmán

TARTALMA:

Előszó: Mikszáth Kálmántól.	Pekár Gyula: A szerencsének összekapcsolása.
Szilka: Jó Pista.	Rákosi Viktor: Rész Péter különös története.
Lovik Károly: La Cole.	Lőrinczy György: A verébáltás népszokása.
Hovasi József: Granátvíg.	Höröczy Ferenc: Lozenko.
Ambrus Zoltán: Egy kis tévedés.	Bárony István: Mese a boszorkányról.
Farkas Pál: A német mérnök.	Mikszáth Kálmán: Tóviskes látogatásban.
Soossa Dezső: A baronca.	Utószó: Bródy Sándortól.
Gárdonyi Géza: Egy ember.	
Krudy Gyula: Hunsziv.	
Zöldi Márton: Az útszéli kereszt.	
Vértesy Gyula: Upmann mellett.	

Ára diszkrétben 2 korona.

Kapható minden könyvkereskedésben, valamint a kiadónál SINGER és WOLFENBÜCHEL Budapesten, VI., Andrásy-ut 10

Nagyon sok vizet fizetek!

Megszűnik minden háziurnak ez a panasz, ha a vízfogyasztást házában vízmérő után fizeti és vízfogyasztását szakértői ellenőrlés által hetenként leolvastatja. Az ellenőrzés díja 15 koronától feljebb. A heti ellenőrzés nyomban fölfedi a hálózat, vagy a felszerelési hibát és elejét veszi minden túlfogyasztásnak.

Budapesti Vízmérő Betéti Társaság, Kunz F.

Vízmérők szakgyára. Saját gyártelep.

Vízfogyasztás ellenőrzési osztálya: BUDAPEST, I., BORS-UTCA 14
TELEFON: 11-06.

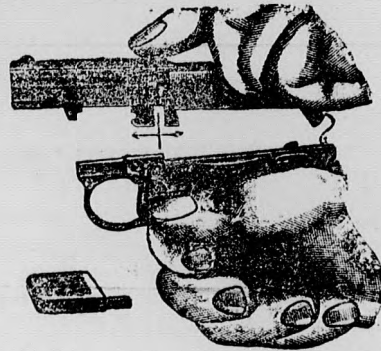
Nagy fegyverárjegyzék ingyen és bérmentve.

AUFRECHT és GOLDSCHMIED betéti társaság

Budapest, VII., Rákóczi-út 30, ajánlja a

Pieper Nikolas Automata pisztolyt.

Csak elsőrangú gyártmányokat tartunk raktáron.

A Browning-pisztoly tökéletesítése 6-35 mm. Browning-patronok használatára készült. Legjobb előnye, hogy szabadkézzel minden szerszám nélkül egy fogással szétszedhető, ennek következtében tisztántartása és kezelése sokkal könnyebb. Baleset, egy pontosan működő biztosíték következtében, mely a kakasra irányul, ki van zárva. A mellényzsebben elfér.

Ára 80 korona. Havirészlet 4 kor.

12 havi egyenlő részletre 72 korona.

Levegőgondó és hozzánk beküldendő.

Megrendelési ív.

Aufrecht és Goldschmied b. t. cégnél
Budapest, VII., Rákóczi-út 30. szám.

Ezennel megrendelem Pieper Automata-pisztolyt... koroná árban, fizetendő... kor. havi részletekben... tól kezdve, Budapesten, Aufrecht és Goldschmied cégnél. A csomagolási és szállítási költségeket magam viselem. Három havi részlet elmulasztása az egész hátralékot esedékessé teszi.

Lakhely: _____
Kelet: _____
Név és foglalkozás: _____

Nagy fegyverárjegyzék ingyen és bérmentve.

Titkos betegségek

biztos és lelkiismeretes meggyógyítására bírál tapasztalata folytán legjobban ajánljuk

Dr. CZINCZÁR

egyetemi orvos-tudós specialista.
Igen rövid idő alatt teljes sikerrel gyógyítja a nemi szervek, heveny vagy idült hurutját, vizeleti nehézségeket, hólyagbajt, fekélyeket, syphilist, ideg- és hájgerincbajt és bármily női betegségeket.

Budapest, IV., Karoly-körút 10. I. emelt.

Rendel d. e. 10-4 és este 8-8 óráig.

Vidéktelek levél útján is biztos eredményvel gyógykezelés és gyógyszerrel is gondoskodunk. — Nőknek külön varóterem, külön kijárattal.

ELEKTRO-MOTOROK

minden nagyságban, állandó nagy raktár

Laub Lipót,
BUDAPEST,
Liszt Ferenc-tér 19. sz.

MOST JELENT MEG!

A szeszese italokról és a nemi betegségekről.

Irta Dr. PÁNDY KÁLMÁN.

Ára 1 K 20 f.

Kapható LAMPEL R. könyvkereskedése (Wodianer F. és Fiai) r.-t.-nél
Budapest, VI. ker., Andrásy-ut 21. szám és minden könyvkereskedésben.

Titkos betegségek

gyógyítására legjobban ajánlható 28 éven át szerzett kórházi tapasztalatai alapján

Dr. KAJDÁCSY

v. ea. és kir. ened orvos és kórházi főorvos.

Biztos sikerrel, rövid idő alatt gyógyít húgyvezeték, hólyagbajt, sebket, húgykő (syphilist), bőrbetegségeket, elgyengült férfi- és női szerveket, és annak utóhatásait, ideg- és hájgerincbajt, valamint minden női bajokat.

RENDEL: 9-4-ig és este 7-8-ig.

Budapest, VIII., József-körút 2.

Levelekre válaszal, gyógyszerrel is gondoskodunk. Levél útján is biztos gyógyítás.

BUTOR DUS VÁLASZTÉK...
RÉSZLETFIZETÉSRE
RENDSZERVÉNY...
KAPRATÓ
EHRENTREU TESTVÉREK
BUDAPEST, VI., EÖTVÖS-UTCA 17. (ANDRÁSSY-TÉR 17.)
TELEFON 82-27

Schottola Ernő

törvényesen védett

Óvszerei

biztos védelmet nyújtanak uraknak és hölgyeknek

«Salome» «Flint» «Óvó»

minden gyógyszerárban és jobb droguériában kaphatók.

E hirdetési rovatban minden szó egyszerű beiktatása közönséges petit betűkből 4 fillérrel, kompakt betűkből szedve 6 fillérrel fizetendő

KIS HIRDETÉSEK

E hirdetési rovatban minden szó egyszerű beiktatása közönséges petit betűkből 4 fillérrel, kompakt betűkből szedve 6 fillérrel fizetendő

Pénzszekrények
használtak és újak, rendkívül olcsó áron kapható a budapesti pénzszekrény raktárban, Budapest, V., Bálvány-utca 6/C. 28

Szaktanárok
vezetése alatt előkészítettnek felelősséggel, legrovidebb idő alatt, legjobb sikerrel, díjazás csakis sikeres vizsga esetén, gyermekek és felnőttek (hölgyek is), kik 6 elemi végezték, polgári iskolai magánvizsgákra, továbbá gimnáziumi, kereskedelmi, reáliskolai tanulók, javító- vagy pótvizsgákra és mindenteljes magánvizsgára. Felvilágosítással szolgál „Tanár” Budapest, Thököly-ut 8. L. 3 ajtószám.

Magán építőiparos-iskola előkészít építő, kőműves és kőfaragó vizsgához biztos sikerrel. Szerep díjazás mellett elfogad tervek készítését, felvilágosításokat és statisztikai számításokat. Váglőzsef műipész igazgató, Budapest, VII. ker., Baross-tér 17. 29110

Mézédes
csemegé töltszőlőt fagymentes csomagolással postakosaraként 2.80, 25 kilónként 12 korért, nemes fajalmak kizárólag valódi példányok és óriás birsalmat postakosaraként 2.40 50 kg. 16 kor. Fajborokot hektóliterenként 24 korért szállítja Gyümölcs-bizvitel Csongrádról.

Ananász
kajszinbarackkvárnak kilóját 2.20, mézédes szilvalekvárnak 1 kg. különleges birsalma sajnának 1.60, papírhéjú csemegédő 5 kg. 3 korért. szállítja Gyümölcs-bizvitel Csongrádról.

«Fidelitas»
magánnyomozó intézet VI., Nagymező-utca 45. Elvállal kényes megfigyeléseket, nyomozásokat és házassági információkat.

12 drb. Makart-fénykép, matt vagy fényes 5 frt. 12 Kabinet, matt vagy fényes 4 frt. 12 Visit 1.50 a legszebb kivitelben **HERZ fényképezőnél**, Budapest, Rakóczi-ut 16. Vidéki megrendeléseket bármilyen fénykép után.

BUTOR
részletfizetésre vagy meghatározott időre szóló árak és legkedvezőbb fizetési feltételek mellett.
Felvilágosításai szolgái

Liszt István BUDAPEST, IV., Koronaherceg-ut. 2. (Kigyó-ter sarkán) **butor raktárban.** Több mint 500 képpel ellátott árjegyzékünket bármikor 60 fillér ellen franco elküldjük

BUTOROK
háló-, ebédlő-, szalonberendezések, továbbá irodaszoba, iroda berendezései, rész- és mahagoni butorok, szőnyegok és függönyök, szőlői angol bürgeranturák eladása és vétele.

Wechsler Károlyné
VII., Király-utca 23. szám
L. emelet 268
Károly-utca sarok.

Pénzszekrények
és amerikai irodabutorok használtak és újak rendkívül olcsó áron szállít Hirsch és Társa Budapest, VII., Szegényház-tér 5.

Pótvizsgákra.
Polgári, gimnáziumi, kereskedelmi, reál, magánvizsgálatra, gimnáziumi küllönböztetve és érettségire előkészít (hölgyeket is) Kerekes Ignác, Budapest, VII., Garay-utca 5. II. 12/a. Válaszbélyegyet kérek. 7808

Egyéves önkéntes
lehet minden fiatalember, aki az egyéves önkéntességre képesítő vizsgálatot leteszi Ezen vizsgára mindenki, rövidesen legjobb sikerrel elkészülhet. Felvilágosítással szolgál „Tanár” Budapest Thököly-ut 8. I. 3.

Azonnali pénz-
előleggel beraktározunk butori, kocsikat, varrógépeket, autómobil és kereskedelmi árut, száraz rakatárainkban „utólagos díj-fizetéssel” és igen mérsékelt díjak mellett. Tauber Armin és Társa, Baross-tér 18. Telefon 97-66.

Gimnáziumi,
polgári iskolai magánvizsgákra lelkiismeretesen előkészít „Magántanítók Előkészítései” Rottenbiller-utca 1. 9239

Vadászfegyver
gyűjtemény, részben örökségből származó egyenként és pótom áron eladó. Közöttük Toplewer-kulesu Lancaster 20 forint, Előrefekvő lakatszerkezettű, modern Hammerles 35 forint. Grener-záru, Bücksflinte 40 forint. Schnelleres Mannlicher 28 frt. Ejector (tölténykivető) Hammerles, 105 frt. Drilling, valdódi Krupp acélcővekkel 65 frt. Winchester 35 frt. Néhány jobb revolver, mint Brauning Welodoghammerles, ugyanitt Oörz Zeiss, Voigtländer és más finom lényképezőgép, perzsa szőnyegok és egy motorkepekár nagyon olcsón azonnal eladó. IV/E. Egyetem-tér 5. szám. Radónai. (Nem Egyetem-utca. 49082

Stenográfia
Rakóczi-ut 60. Magyar, német gyorsírás oktatás ingyenes gépirás tanítás az összes rendszerű írógépeken. A „Stenográfia” Országos Sabelsberger gyorsíró és gépiró iskolában havonta új magyar, német gyorsírás, gépirás, kereskedelmi és sokszorosítási tantolyamok nyílnak. Levelező és vitairási tantolyamok. Okleveles gyorsíró és kereskedelmi iskolai rendes tanárok. Az intézet sokszorosító és másoló irodája elvállal mindennemű írás és diszmunkák elkészítését és sokszorosítását. A „Stenográfia” széprási osztályában fényesen bevált gyakorlati módszer következtében minden esetben sikeres szépirásoktatás. Mersékelt tandíj. Beiratások naponta kizárólag Rakóczi-ut 60. I. em. Nem tévesztendő össze hasonló hangzású iskolákkal. Kérlezen tájékoztatót.

Jogi-
politikai szigorlatokra, alap- és államvizsgákra továbbá ügyvédi vizsgákra, ugyszintén államvizsgára teljes sikerrel gyorsan, olcsón előkészít: Dr. Kállay Zoltán jogi szemináriuma Bpest IV. Magyar-utca 3. III. em. 6. (ezelőtt VI., Rózsa-ut. 44.) Ne tévesztse össze más hirdetéssel

Kárpitos nyergesek
részére mindennemű kellekek képes nagy árjegyzékét kívánatra ingyen küldi a Budapesti Paszománygyár Részvénytárs. Nagymező-utca E. 46. 27903 E.

Saját gyártmányú vas-és rézbutorok
Rézagy — — — 45.—
Vasagy matracszal 8.50
Gyermekagy — — 11.50
Sodronyagy-betét 8.50
Vas-és rézbutorok gyári áron. 28048

WEISZ LIPÓT
Király-utca 99. szám
TELEFON 87-02.

— Soványaság —
Az egyedüli eredménytől kisért háziaszer a dr. William Hartley tanár amerikai erőtáp-pora. Soványak tartós, szép feltettdomokat nyernek. — Hölgyok remek keblét. Hat hét alatt 20 kiló gyarapodástól jóllalást. Vérszegénység, gyengeség, idegesség ellen és gyomorhajosoknak nélkülözhetetlen tápszer. Kínünetve: Chicago, Berlin, London, Hamburgban. Köszönő levelek minden országából. — Dobozonként 1 frt 10 kr. Használati utasítással. Főraktár: Balázs Mór E. Budapest, VII. István-ut 11. II. emelet 1.

THE ROYAL
beszélőgépeket
a legjobb modellokat szigorúan eredeti gyári árakon
30% árleszállítással
szállítunk havi 8-10 K. részletfizetésre is, vidékre is bárholra.
Láng Jakab és fia gramofon-nygytorok. Budapest, József-körút 41. Felkötöletünk: VIII., Baross-tér 4. és Budán, II., Margit-körút 6. sz. Árjegyzék ingyen és bérmentve.

Parlament
gyorsírók által vezetett magyar, német gyorsíró-iskola. Díjtalan gépirás-oktatás, magyar, német fogalmazás, Kereskedelmi akadémiai tanárok által oktatott szaktantárgyak. Az Országos Magyar Gyorsíró-Egyesület hivatalos tantolyama. Alapította Markovits Iván 1863-ban. Biztos állásközvetítés. Nyitva szeptember 1-től július 1-ig. Tájékoztatót küld a Sabelsberger szakiskola. (Csak Liszt-Ferenc-tér 10. sz. előbb Gyár-utca 4.) Címre vigyázzunk! Az egyesület ezen kizárólagos szakiskolája írógépezégekkel s más hirdetésünket utánzó nyíbb tantolyamoktól független. Telefon 64-68. Beiratások egész napon át 28044

Magánnyomozó
tőrv. bejegyzett cég elvállal bizalmi, házassági örökségi és egyéb kényes ügyekben teendő kutatásokat, szemléket, lakások utzetek feltünése nélküli megfigyelést s elűnt egyének és nővérek levelek iróinak kinyomozását, bel és külföldön. Barna László János, Budapest, Rakóczi-ut 6. L. 15. Telefon 108-52. 28587

30 forint. Varrógépek
egy új valdó csa-ládi Singer varrógép zárszekrényvel 5 ovi főtállással csak **SINGER A.**
mügépezőnél Budapest, főúlet Akácfá-utca 55. Mindennemű varrógépek javítását legutányosabb áron elvállalom. Árjegyzék ingyen.

Villamos világítás
saját dynamóval, lakóháznak, gazdaságok részére. Telefon és villamos cikkek árjegyzéke ingyen. Aranjánlat és felvilágosítás ingyenes. Strigl és Gärtner, elektromérnökök, Budapest VI., Gyár-utca 1. sz. 27835

Jogtudományi
és Allamtudományi szigorlatokra, alapvizsgákra, államvizsgákra előkészít biztos sikerrel

Dr. Erős Vilmos
jogi szemináriuma.
Budapest,
Wesselényi-utca 18 szám.

Zalogcédulákat
veszek. Bizálogosított briliánsokat, gyöngyöket, aranyat, ezüstöt és ékszereket 100,000 kor. költségmentesen kiváltok és teljes értéket kifizetem.

SCHILLER IZIDOR
ékszerkereskedő
BUDAPEST,
Síp utca 8. sz.

FARAGÓ J.
műbutorraktár, kárpitos és díszítő
Bpest, Váci-utca 2.
Elfogad teljes lakberendezéseket, valamint mindennemű kárpitos-és díszítőmunkákat. 27881
Mintaraktár művészi kivitelű butorokból, francia és angol szövetekből, (költségtetés díjmentes)

Meghülésből
származó hurutos bajoknál használnjon Réthy-féle cukorkát, Ara gyógyszer-tárakban 60 fillér. p

Legszebb és legértékesebb KARÁCSONYI AJÁNDÉK

Ha Ön családját, gyermekeit, barátját, ismerősét egy pompás és értékes ajándékkal akarja meglepni, rendelje meg a legszebb díszművet, az

Erzsébet király- asszony emlékére

kiadásunkban megjelen könyvet, amely a királyi család tagjainak, főpapoknak, főembereknek, íróknak és műszeknek eredeti kéziratain kívül 59 nagy fejezetben megdicsőült Erzsébet királyné élettörténetét születésétől haláláig érdekes elbeszélés alakjában ismerteti legjelesebb írónk tollából. A mű számos rajzzal és műmelléklettel 200 oldal jóval meghaladó terjedelemben, pompás aranyozott dombornyomású angol vízson díszkötésben, a királyné sikerült relief arcképevel **ára 20 korona.**
Nem kevésbé értékes és ajándéknak kiválóan alkalmas a legnagyobb magyar költőnk emlékére a «Petőfi társaság» megbizásából szerkesztett és kiadott vaskos kötet, a

Petőfi Album

is, mely remek angol vízson díszkötésben, dombornyomással, több mint 300 oldal terjedelemben, számos rajzzal, eredeti okmányok sikerült másolataival, képekkel, műmellékletekkel, Petőfi Sándor életére vonatkozó minden nevezetesebb eseményt legjelesebb írónk tollából érdekes elbeszélés alakjában adja elő. Ennek a pompás és értékes díszműnek megrendelési ára 16 korona.
Mind a két díszmű egyszerre megrendelve csak 30 kor.
Megrendelhető az

Erzsébet Királyné Album kiadóhivatalában Budapest, Erzsébet-körút 50
Megrendelések utánvétellel, vagy a pénz előzetes beutódése ellenében pontosan eszközöltetnek. Könyvtgyűzők helyben és vidéken felvételnek.

Modern urasági butorok

alkalmi vétele és eladása háló-, ebédlő-, szalon-írészoba és irodai teljes berendezések. Dus raktár szőnyegok, függönyök, terítők, csillárok, vas- és rézbutorokban.
GROSZ SÁNDOR és társa
Budapest, Liszt Ferenc-tér 8. sz. ezelőtt Gyár-utca
Telefon 14-03.

Zalogcédulát
ingokróli is, briliántot, aranyat, ezüstöt, ékszeret és réglőket veszek. Kértesz ékszerész, Budapest, VII. ker., Király-utca 85. sz. Telefonszám 95-48.

Zsirud,
ludmáj, füstölt hus, ludzsir legoicsóbb póstacsomag utánvétellel Róth baromfi szállítónál Szabadska.

Zalogcédulákat
veszek. Elzálogosított briliánsokat, gyöngyöket, aranyat, ezüstöt és ékszerokat 100,000 kor. költségmentesen kiváltok és teljes értéket kifizetem.
Singer Jakab
ékszerkereskedő
BUDAPEST,
Király-utca 91. szám.
Izabella-utcasarkán

A legelőnyösebb részletfizetésre
zongorát,
planinót,
czim balmot,
hegedűt
készpénzbeni árakon a legújabb rendszerű
bankhitel
után kizárólag csak
Reményi nagy magyar hangszerlelepn.
Prospektus és árjegyzék ingyen.
Budapest, Király-utca 86. szám.

INGYEN
DRÁGÁBB, MINT MÁLLUNK RENDELTE FÉNYKÉP
NAGYTASOK
MINDEN EGY ÉLETNAGYSÁGOT KÉPEZT S KORONÁERT DÍSZES PASZPARTUVAL 53-68 CM. MAGYÁSBAN CSOMAGOLVA 8 SZINES
OLAJKEP
ÁRA 10 KORONA. KÉPVIBLŐK MINDENNYI FELVÉTELYNÉK
SZAVATOSSÁG
MINDEN IRÁNYBAN FÜGYKÉPEZTŐ ÉS RAFAEL FÉNYKÉPEZTŐ MŰTEREM BUDAPEST, VI. ROTTENBILÉK-UTCA 46. NYITVÉTELE 10.00 ÉN PÁRSÓR MEZETREZSI KUALITÁSON ÜTSZONKVELI, KERESZTTEL ÉS ARANY-ÉREMMEL.